

ZARZĄD MIASTA I GMINY SOBÓTKA

**STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY SOBÓTKA**

Załącznik Nr 1 do uchwały nr XIX/152/2000
Rady Miejskiej w Sobótce z dnia 31 maja 2000 roku

Sobótka - 2000 r.

SPIS TREŚCI

Rozdział I.	
CZĘŚĆ INFORMACYJNA.....	7
1. PODSTAWA PRAWNA.....	8
2. MATERIAŁY WEJŚCIOWE.....	8
3. CEL OPRACOWANIA.....	9
4. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY.....	9
4.1. Powierzchnia ogólna gminy.....	10
Rozdział II.	
UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY.....	12
1. DEMOGRAFIA.....	13
1. CHARAKTERYSTYKA ZAINWESTOWANIA.....	23
1.1. Struktura sieci osadniczej.....	23
1.2. Zasoby mieszkaniowe.....	23
1.3. Infrastruktura społeczna.....	25
1.4. Struktura zainwestowania.....	30
1.5. Usługi.....	33
1.6. Gospodarka.....	35
1.7. Rolnicza przestrzeń produkcyjna.....	37
1.8. Struktura władania gruntami.....	39
1.9. Turystyka i wypoczynek.....	40
2. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE.....	49
2.1. Położenie geograficzne.....	49
2.2. Budowa geologiczna.....	49
2.3. Wody powierzchniowe.....	53
2.4. Wody podziemne.....	54
2.5. Klimat.....	55
2.6. Gleby.....	56
2.7. Surowce naturalne.....	57
2.8. Szata roślinna.....	58
2.9. Lasy.....	59
2.10. Obszary objęte różnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu.....	62
3. ŚRODOWISKO KULTUROWE.....	66
3.1. Historia gminy.....	66
3.2. Zabytki archeologiczne.....	71
3.3. Zabytki architektury i budownictwa.....	74
3.4. Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków.....	77
3.5. Wykaz obiektów o walorach kulturowych.....	79
4. SIEĆ KOMUNIKACYJNA – ANALIZA I DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO.....	79
4.1. Położenie, uwagi ogólne.....	79
4.2. Linia kolejowa.....	79
4.3. Sieć drogowa.....	79
4.4. Zaplecze techniczne motoryzacji.....	82
4.5. Ruch rowerowy i pieszy.....	82
4.6. Uwarunkowania.....	82
5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA - STAN ISTNIEJĄCY I UWARUNKOWANIA.....	83
5.1. Zaopatrzenie w wodę.....	83
5.2. Odprowadzanie i unieszkodliwianie ścieków.....	87

5.3. Zaopatrzenie w gaz.....	88
5.4. Zaopatrzenie w energię ciepłą.....	88
5.5. Elektroenergetyka.....	89
5.6. Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów.....	89
5.7. Telekomunikacja.....	89
5.8. Ochrona przeciwpożarowa lasów.....	90
Rozdział III.	
KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY.....	91
1. KIERUNKI I ZASADY OCHRONY DÓBR KULTURY.....	92
1.1. Strefa „A” ściślejszej ochrony konserwatorskiej.....	92
1.2. Strefa „B” ochrony konserwatorskiej.....	93
1.3. Strefa „K” ochrony krajobrazu kulturowego.....	93
1.4. Kierunki (strefy) ochrony ekspozycji układów zabytkowych „E”.....	94
1.5. Strefa „W” ochrony archeologicznej.....	94
1.6. Strefa „OW” – obserwacji archeologicznej.....	94
1.7. Zasady ochrony dóbr kultury w obrębie miejscowości gminy Sobótka.....	95
2. KIERUNKI OCHRONY WARTOŚCI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM ŚRODOWISKOWYM.....	105
2.1. Wody powierzchniowe i podziemne.....	106
2.2. Gleby chronione.....	107
2.3. Lasy i zadrzewienia i zakrzaczenia śródpolne.....	108
2.4. Ekosystem wodno – łąkowo – leśny.....	108
2.5. Tereny wskazane do objęcia ochroną ze względu na walory przyrodnicze i krajobrazowe.....	109
2.6. Zagrożenie powodziowe.....	110
2.7. Surowce naturalne.....	111
2.8. Wyrobiska.....	111
2.9. Lokalne zagrożenia dla środowiska przyrodniczego.....	113
2.10. Wskazania dotyczące kształtowania i ochrony środowiska.....	115
3. KIERUNKI ROZWOJU STRUKTURY FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNEJ.....	116
3.1. Tereny przeznaczone na lokalizację zabudowy mieszkaniowo - usługowej (M).....	120
3.2. Tereny zabudowane, wymagające przekształceń lub rehabilitacji.....	121
3.3. Strefy o dominującej funkcji usługowej (U).....	122
3.4. Tereny zorganizowanej działalności gospodarczej i inwestycji komunalnych (G):.....	122
3.5. Tereny o funkcji turystyczno-rekreacyjnej (ZT) i zieleni publicznej (ZP).....	123
4. KIERUNKI PRZEKSZTAŁCEN ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ.	123
5. KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI.....	126
5.1. Komunikacja kolejowa.....	126
5.2. Komunikacja drogowa.....	126
6. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.....	128
6.1. Zaopatrzenie w wodę.....	128
6.2. Odprowadzanie i unieszkodliwianie ścieków.....	129
6.3. Zaopatrzenie w gaz.....	131
6.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną.....	132
6.5. Zaopatrzenie w energię ciepłą.....	132
6.6. Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów.....	133

7. TERENY WSKAZANE DO SPORZĄDZENIA MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	134
8. PROPOZYCJE ZADAŃ RZĄDOWYCH.....	137

CZĘŚĆ GRAFICZNA ZAWIERA:

1. Rysunek – plansza podstawowa _____ 1 : 10000
2. Ideogram infrastruktury technicznej _____ 1 : 10000

oraz wykonane w 1 egzemplarzu:

- plansza inwentaryzacji urbanistycznej _____ 1 : 10000
- arkusze struktury władania gruntami (obręby, pomniejszenia z 1 : 5000) _____ 1 : 10000

Opracowanie wykonane na zlecenie
Zarządu Miasta i Gminy Sobótka

przez

Wrocławskie Biuro Urbanistyki s.c.
50 - 126 Wrocław, ul. Św. Mikołaja 80

Zespół autorski:

mgr inż. arch. JERZY ULANICKI	- główny projektant (upr. nr 917/89)
mgr inż. arch. Maria Dziemidok	- projektant
mgr Marek Woźniak	- projektant
mgr inż. Agnieszka Niezabitowska	- analiza danych wejściowych
mgr inż. Paweł Czuczvara	- analizy społeczno-ekonomiczne
mgr inż. Andrzej Bober	- infrastruktura techniczna
mgr inż. Elżbieta Majchrzak	- infrastruktura techniczna
mgr inż. Andrzej Konarski	- komunikacja
mgr inż. arch. Krzysztof Wartenberg	- ochrona dóbr kultury
stud. Waldemar Strzelczyk	- inwentaryzacja

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sobótka nie stanowi podstawy prawnej do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Rozdział I. CZEŚĆ INFORMACYJNA.

1. PODSTAWA PRAWNA

1. Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 1994 r. (j.t. Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139).
2. Ustawa o samorządzie gminnym (j.t. Dz. U. z 1996 r. Nr 13, poz. 74, ze zmianami).
3. Rozporządzenie Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 10 stycznia 1995 r. w sprawie trybu sporządzania programów oraz negocjacji i warunków wprowadzania zadań rządowych do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. nr 8, poz. 38).
4. Ustawa o ochronie i kształtowaniu środowiska z dnia 31 stycznia 1980 r. (j.t. Dz. U. nr 49 z 1994 r., poz. 196).
5. Rozporządzenie ministra Ochrony Środowiska i leśnictwa z dnia 14 lipca 1998 r. w sprawie określenia rodzajów inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi albo mogących pogorszyć stan środowiska oraz wymagań, jakim powinny odpowiadać oceny oddziaływania na środowisko tych inwestycji. (Dz. U. nr 93 poz. 589).
6. Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 października 1991 r. (Dz. U. nr 114/1991 r., poz. 492, z późn. zmianami).
7. Ustaw o lasach z dnia 30 września 1991 r. (Dz. U. Nr 101 poz. 444).
8. Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 r. (Dz. U. nr 16, poz. 78).
9. Ustawa o gospodarce nieruchomościami z dnia 21 sierpnia 1997 r. (Dz. U. nr 115/1997 r., poz. 741).
10. Ustawa o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa z dnia 19 października 1991 r. (t.j. Dz. U. nr 57/1995 r., poz. 299).
11. Ustawa "Prawo geologiczne i górnicze" z dnia 4 lutego 1994 r. (Dz. U. nr 27/1994 r., poz. 96).
12. Ustawa "Prawo wodne" z dnia 24 października 1974 r. (Dz. U. nr 38/1974 r., poz. 230, z późniejszymi zmianami).
13. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 listopada 1991 r. w sprawie ustanawiania stref ochronnych ujęć i źródeł wody (Dz. U. nr 116, poz. 504).
14. Ustawa o ochronie dóbr kultury z dnia 15 lutego 1962 r. (Dz. U. nr 10/1962 r., poz. 48, z późniejszymi zmianami).
15. Ustawa o drogach publicznych z dnia 21 marca 1985 r. (Dz. U. nr 14/1985 r., poz. 60, z późniejszymi zmianami).
16. Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze z dnia 25 sierpnia 1959 r. (Dz. U. nr 52/1959 r., poz. 315).
17. Ustawa o podziale zadań i kompetencji określonych w ustawach szczególnych pomiędzy organy gminy a organy administracji rządowej oraz o zmianie niektórych ustaw z dnia 22 marca 1990 r. (Dz. U. nr 34/1990 r., poz. 198).
18. Uchwała Rady Gminy i Miasta w sprawie przystąpienia do sporządzania "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sobótka" nr XLVIII/355/98 z dnia 18 czerwca 1998 r.

2. MATERIAŁY WEJŚCIOWE

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Sobótka opracowany przez Wrocławskie Przedsiębiorstwo Projektowania Urbanistycznego we

Wrocławiu, uchwalony uchwałą nr XIV/89/91 Rady Gminy i Miasta w Sobótce z dn. 02.10.1991r.

- Plan szczegółowy miasta Sobótka opracowany przez Pracownię Usługową Planowania i Architektury Archex we Wrocławiu, uchwalony dn. 30.03.1993 r.
- Plan Ochrony Ślęzańskiego Parku Krajobrazowego opracowany przez Wojewódzką Pracownię Urbanistyczną we Wrocławiu w 1996 - 99 r., zatwierdzony rozporządzeniem nr 18 Wojewody Dolnośląskiego z dn. 3.08.1999 r., ogłoszony w Dz. Urzędowym Woj. nr 22 z 17.08.1999r.
- Studium zagospodarowania przestrzennego województwa wrocławskiego. Wojewódzka Pracownia Urbanistyczna we Wrocławiu – Wrocław grudzień 1998 r.
- Mapa geologiczno - gospodarcza Polski, arkusz 800 – Jordanów Śl., arkusz –799 – Sobótka. Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie - 1998 r.
- Mapa sozologiczna Polski, arkusz M.-33-46-B – Kobierzyce, M-36-46-A - Sobótka. Główny Urząd Geodezji i Kartografii - Warszawa 1998 r.
- Projekt Granicy Rolno Leśnej. Wojewódzkie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych - Wrocław 1996 r.
- Przekształcenie obszarów wiejskich makroregionu południowo-zachodniego. Pod redakcją naukową prof. dr hab. Zofii Więckowicz - Wrocław 1998 r.
- Prognoza ludności Polski wg woj. na lata 1996 –2020. GUS–Warszawa 1997 r..
- Wyniki Powszechnego Spisu Rolnego – 1996. Wojewódzki Urząd Statystyczny we Wrocławiu - lipiec 1997r.
- Rocznik Statystyczny Województwa Wrocławskiego 1990 - 1998 r.
- Struktura władania gruntami dla terenu gminy Sobótka - opracowanie własne na podstawie materiałów Urzędu Miasta i Gminy w Sobótce - czerwiec 1999 r.
- Inwentaryzacja urbanistyczna terenu gminy Sobótka - opracowanie własne - lipiec 1999 r.

3. CEL OPRACOWANIA

Niniejsze "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sobótka ma za zadanie określić zasady polityki przestrzennej i rozwoju gminy oraz występujące uwarunkowania ich realizacji.

W oparciu o uchwalone "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Sobótka" Rada Miasta i Gminy podejmować będzie decyzje odnośnie potrzeb i zakresu opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy zgodnie z przyjętą polityką zagospodarowania przestrzennego.

4. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Sobótka położona jest w południowo – zachodniej części województwa dolnośląskiego w powiecie wrocławskim. Miasto Sobótka leży w odległości około 30 km od Wrocławia. Gmina graniczy z gminami: Mietków, Kąty Wrocławskie, Kobierzyce, Jordanów Śląski w powiecie wrocławskim, Marcinowice w powiecie świdnickim oraz Łagiewniki w powiecie dzierzoniowskim. Posiada dobre powiązania komunikacyjne z Wrocławiem, Świdnicą oraz sąsiednimi gminami poprzez drogę

krajową nr 5 oraz sieć dróg powiatowych i gminnych. Gmina zajmuje powierzchnię 13535 ha. Sieć osadniczą tworzą: miasto Sobótka oraz 22 wsie (sołectwa) i 2 przysiółki. Wg danych z końca 1998 r liczba ludności wyniosła ogółem 12376 mieszkańców. Gęstość zaludnienia kształtowała się na poziomie 91 mieszkańców na 1 km².

Głównymi ośrodkami gminy są: Sobótka, licząca 6582 mieszkańców oraz wieś Rogów Sobócki, który liczy 962 mieszkańców. Gmina Sobótka jest gminą o wiodącej funkcji turystyczno - rekreacyjnej, związanej z Ślązańskim Parkiem Krajobrazowym. Północna część gminy ma charakter rolniczy.

Sobótka pełni funkcję usługowo-handlową dla okolicznej ludności oraz rekreacyjną dla mieszkańców Wrocławia i części województwa. Gmina stanowi obszar turystyczny i 7280 ha powierzchni gminy leży w Ślązańskim Parku Krajobrazowym i otulinie parku, co stanowi 53,7 %.

Północna część obszaru gminy ma charakter nizinny. Najsilniej zróżnicowana jest rzeźba terenu Masywu Ślęzy, wysokości bezwzględne zawarte są w przedziale od 150 m n.p.m. na północ od Sobótki do 718 m n.p.m. na szczycie Ślęzy.

Grunty pod lasami i zadrzewieniami zajmują 2998 ha co stanowi 22,1 % powierzchni gminy. Większość lasów skoncentrowana jest w południowej części gminy. Użytki rolne zajmują powierzchnię 9150 ha, co stanowi 67,6 % ogólnej powierzchni gminy. W gminie dominują gleby dobre (w większości są to gleby płowe). W północnej części gminy występują na przemian płaty czarnych ziem, gleb brunatnych właściwych oraz gleb płowych. Gleby chronione klas I-III zajmują 6057 ha (78,22%) użytków rolnych, klasy IV - 1489 ha (19,23%) użytków rolnych. Klimat jest wyjątkowo korzystny dla potrzeb rolnictwa, z długim okresem wegetacji i opadami w granicach 600 mm rocznie. Produkcja rolna ukierunkowana jest na uprawy polowe.

Gmina jest bogata w kopaliny – występują udokumentowane złoża kopaliny - granit, skałań, magnezyt.

Największym ciekim gminy Sobótka jest Czarna Woda z Potokiem Sulistrowickim. Najliczniejsze źródła występują w Masywie Ślęzy. Niewielkie zbiorniki wodne znajdują się w wyrobiskach po eksploatacji surowców skalnych w okolicy Strzeblowa.

Do ważniejszych jednostek przemysłowych w mieście są: Strzeblowskie Kopalnie Surowców Mineralnych, Kopalnia Odkrywkowa Granitu „Skalimex” s.c., Wytwórnia Napojów Gazowanych. Poza miastem zakłady produkcyjne zlokalizowane są głównie w Mirosławicach i Nasławicach.

Tab.1. Struktura użytkowania terenu (stan na 1.01.1998 r. wg WBGiTR we Wrocławiu)

Wyszczególnienie	Ha	%
4.1. Powierzchnia ogólna gminy	13 535	100,0
Użytki rolne	9 150	67,6
Grunty pod lasami i zadrzewieniami	2 998	22,1
Grunty pod wodami	174	1,3
Tereny komunikacyjne	481	3,6
Tereny osiedlowe	590	4,4
ozostałe (uż. kopalne, nieużytki, ter. różne)	142	1,0

Rozdział II. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY.

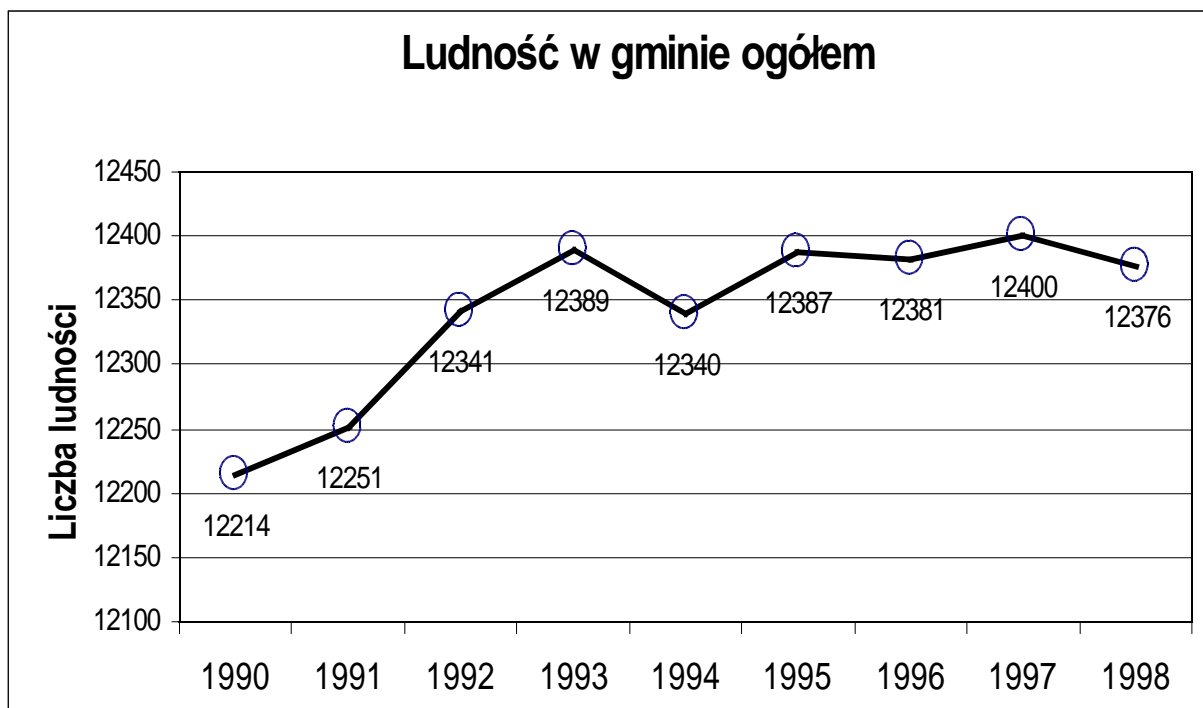
1. DEMOGRAFIA.

Tendencje w zakresie zmian demograficznych w ostatnich latach na terenie gminy Sobótka przeanalizowano na podstawie zestawienia danych z roczników statystycznych województwa wrocławskiego z lat 1990-1998, oraz danych WUS we Wrocławiu i Urzędu Miasta w Sobótce z 1999 r.

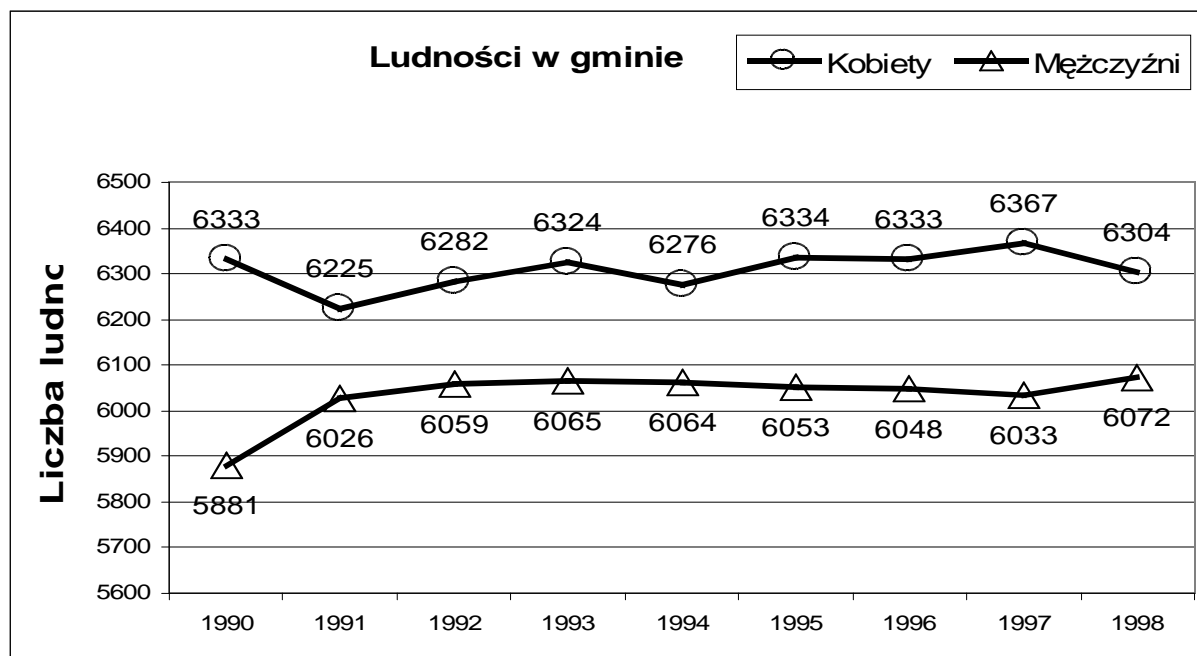
Tab. 1.1. Ludność

Lata	Ludność				
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	na 1 km ²	Kobiety na 100 mężczyzn
1990	12214	5881	6333	91	105
1991	12251	6026	6225	90	103
1992	12341	6059	6282	91	104
1993	12389	6065	6324	92	104
1994	12340	6064	6276	91	103
1995	12387	6053	6334	91	105
1996	12381	6048	6333	91	105
1997	12400	6033	6367	92	106
1998	12376	6072	6304	91	104

Wykres 1.1.1. Ludność w gminie ogółem

Wykres 1.1.2. Struktura ludności w gminie.

Tab.1.2. Mierniki demograficzne.

Mierniki demograficzne	1993	1994	1995	1996	1997	1998
4.1.1. Wskaźnik obciążenia ekonomicznego	73,81	73,41	72,86	71,36	69,6	
Procent ludności w wieku poprodukcyjnym	13,39	13,65	13,88	14,05	14,21	14,45
Wskaźnik migracji (‰)	-0,57	-5,43	-3,55	-2,18	1,05	
Współczynnik przyrostu naturalnego (‰)	4,3	2,1	3,6	1,6	-0,7	3,4
Procent bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	-	12,5	10,96	10,15	9,14	bd
Procent bezrobotnych w liczbie ludności ogółem	-	7,00	6,34	5,92	5,39	bd
Procent bezrobotnych kobiet	-	-	57,76	63,76	63,67	
Ilość kobiet na 100 mężczyzn	104	103	105	105	106	104

Tab.1.3. Kryteria oceny zjawisk demograficznych

Miernik demograficzny	Wartość miernika demograficznego		
	Korzystna	Zrównoważona	Niekorzystna
Współczynnik obciążenia ekonomicznego	≤ 70%	70%-80%	≥ 83 %
Współczynnik starości demograficznej	≤ 8%	8%-13%	≥ 13 %
Współczynnik migracji	≥ 5 ‰	+5‰ do -5‰	≤ -5 ‰

Współczynnik przyrostu naturalnego	$\geq +5\%$	$+5\% - 0\%$	$\leq 0\%$
Współczynnik feminizacji	100-105		≤ 100 ≥ 105

Charakterystyka demograficzna ludności gminy Sobótka przedstawia się następująco:

- Obciążenie ekonomiczne jest korzystne. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 69,6 osób w wieku nieprodukcyjnym.
- Starość demograficzna jest niekorzystna. Ludności w wieku poprodukcyjnym jest 14,2 % w ogólnej liczbie ludności.
- Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowi obecnie 26,8 % całej liczby (3325), w stosunku do roku 92 (3602) znacznie zmalała o 7,7 %.
- Migracja w ostatnio badanym roku bardzo się poprawiła i z wartości ujemnych 1994 aż $-5,43$ wzrosła do wartości dodatniej 1997 i wynosi 1,05 %.
- Wyraźny jest spadek liczby i natężenia wskaźnika urodzeń przy niewielkim wzroście śmiertelności, co powoduje zmniejszenie się wskaźnika poziomu przyrostu naturalnego,
- Przyrost naturalny - współczynnik przyrostu naturalnego w gminie jest niekorzystny (ma wartość ujemną) i wynosi $-0,7\%$, w mieście Sobótka zaś $-2,1$.
- Ujemne saldo migracji ludności maleje, co jest charakterystyczne, wyraźnie dla okresu ostatnich czterech lat, tj. 1994-97,
- Feminizacja – współczynnik feminizacji w latach 1993-1996 był zrównoważony, w 1997 jest niekorzystny. Na 100 mężczyzn przypada powyżej 100 kobiet (106).
- Gmina należy do rejonu o średnim bezrobociu i wysokim udziale kobiet wśród bezrobotnych wynoszącym ponad 60 % ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych.

Analizując tendencje demograficzne w latach 1990-1997 należy przyjąć za zjawiska zdecydowanie niekorzystne:

- starzenie się ludności.
- zmniejszający się przyrost naturalny,

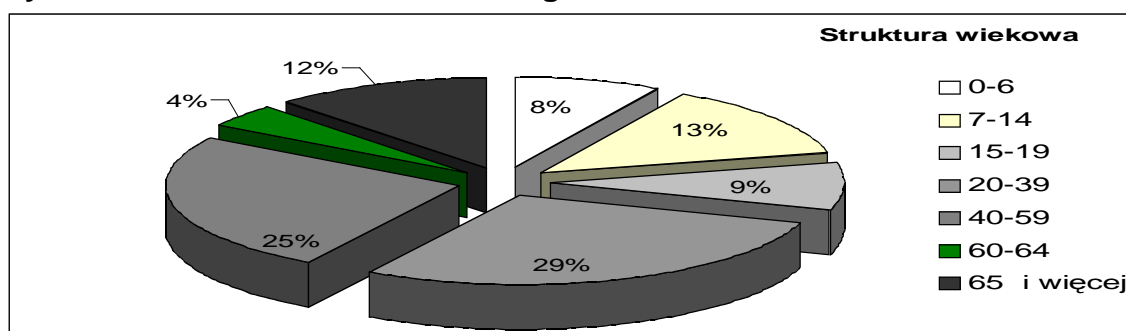
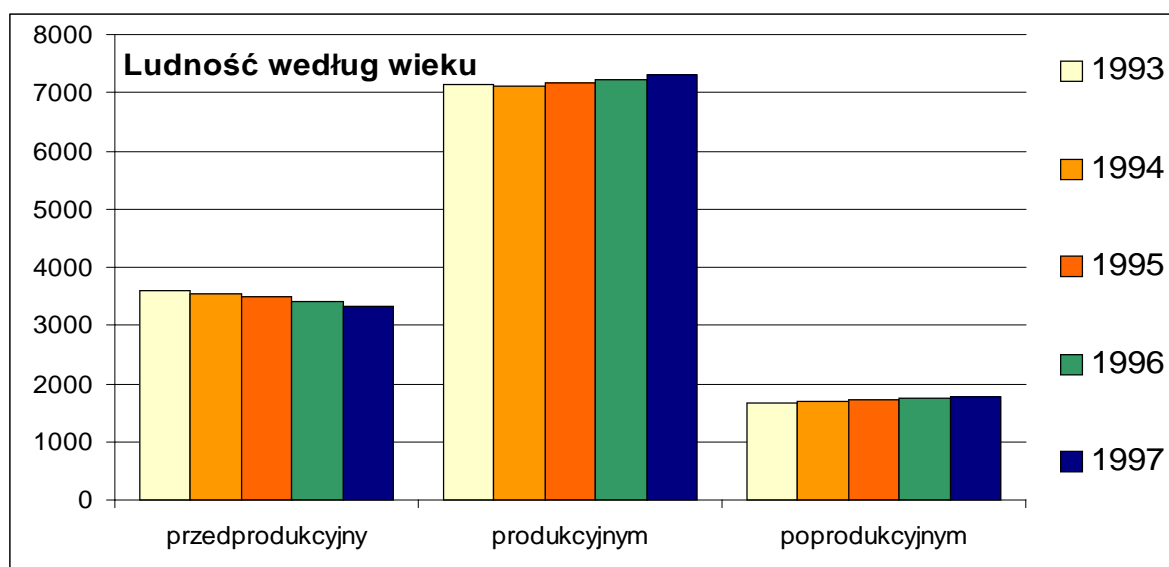
Za zjawiska korzystne należy uznać:

- przeciętny, zmniejszający się udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym
- zwiększająca się liczba napływających do gminy,
- nieznacznie wzrastająca ogólna liczba ludności miejskiej

Ocenę zjawisk demograficznych przyjęto w oparciu o kryteria opracowane w pracy „Program kształtowania regionów wiejskich makroregionu południowo – zachodniego”.

Tab.1.4. Ludność według wieku – ludność w wieku produkcyjnymi nieprodukcyjnym

Lata	ludność według wieku w %									
	0-6	7-14	15-19	20-39	40-59	60-64	65 i więcej	przedprodukcyjny	produkcyjnym	poprodukcyjnym
1992	10,27	14,14	8,07	30,23	22,21	4,75	10,33			
1993	9,89	14,26	7,91	29,77	22,78	4,65	10,74	29,07	57,53	13,39
1994	9,65	14,16	7,80	29,49	23,32	4,26	11,07	28,69	57,67	13,65
1995	9,07	14,14	8,11	28,90	24,07	4,46	11,25	28,27	57,85	13,88
1996	8,72	13,56	8,33	28,72	24,74	4,39	11,54	27,59	58,36	14,05
1997	8,19	13,18	8,63	28,45	25,38	4,27	11,86	26,81	58,98	14,21
1998	8,04	12,52	8,72	28,01	26,4	4,15	12,13	26,05	59,49	14,45

Wykres 1.4.1. Struktura wiekowa w gminie.**Wykres 1.4.2. Ludność według wieku****Tab. 1.5. Prognoza struktury ludności wsi według wieku**

Wiek	1997	[%]	1999	[%]	2020	[%]
------	------	-----	------	-----	------	-----

0-2	213,8	3,7	226,9	4,0	203,7	3,7
3-6	329,4	5,8	293,6	5,2	285,6	5,2
7-12	562,7	9,9	520,2	9,2	455,5	8,3
13-15	324,3	5,7	310,1	5,5	260,3	4,7
16-18	297,6	5,2	306,0	5,4	234,2	4,3
0-17	1633,3	28,6	1557,6	27,5	1363,1	24,8
18-44	2301,7	40,3	2276,3	40,2	1934,2	35,2
45-59/64	957,3	16,8	1023,8	18,1	1186,1	21,6
60/65 i więcej	816,7	14,3	411,4	14,2	1016,6	18,5
Suma	5709,0	100,0	5664,0	100,0	5500,0	100,0

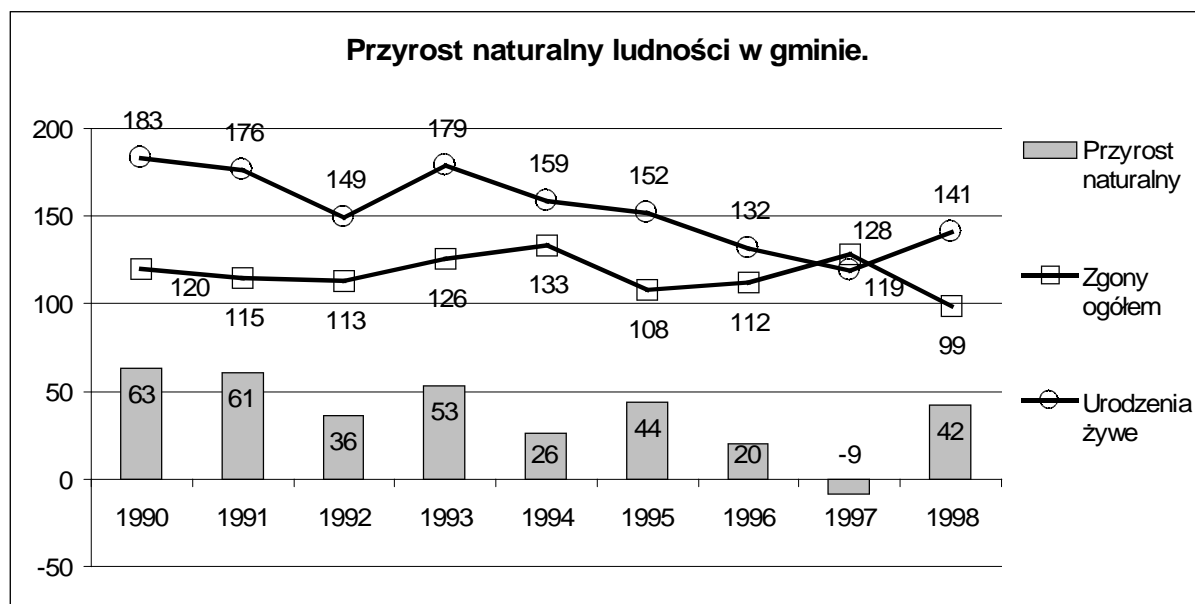
Tab. 1.6. Prognoza struktury ludności miasta według wieku

Wiek	1997	[%]	1999	[%]	2020	[%]
0-2	170,9	2,6	184,4	2,8	205,9	2,7
3-6	262,7	3,9	235,7	3,6	303,1	4,0
7-12	508,1	5,8	447,9	5,2	494,9	5,2
13-15	311,3	3,6	284,9	3,3	286,4	3,0
16-18	324,0	3,7	317,4	3,7	265,3	2,8
0-17	1465,4	22,0	1363,7	20,7	1470,6	19,6
18-44	2759,2	41,4	2687,7	40,8	2848,0	38,0
45-59/64	1439,3	21,6	1510,7	23,0	1567,0	20,9
60/65 i więcej	1008,1	15,1	616,9	15,5	1614,4	21,5
Suma	6672,0	100,0	6582,0	100,0	7500,0	100,0

„Prognoza ludności Polski wg województw na lata 1996 – 2020” (GUS – Warszawa 1997 r.) przewiduje istotne zmiany w strukturze ludności wg wieku spowodowane głównie zjawiskiem falowania niżów i wyżów demograficznych oraz następstwem spadku urodzeń w latach dziewięćdziesiątych. Dla terenów wiejskich gminy Sobótka wskaźnik udziału osób w wieku przedprodukcyjnym (0 – 17 lat) w ogólnej liczbie ludności ulegnie obniżeniu z 28,6% w roku 1997 do 24,8% w roku 2020. Jednocześnie zwiększać się będzie w pierwszej dekadzie 2000 roku odsetek ludności w wieku aktywności zawodowej (kobiety 18 – 59 lat, mężczyźni 18 – 64 lat), głównie za sprawą dynamicznego przyrostu liczby osób w niemobilnym wieku produkcyjnym (kobiety – 45 – 59 lat, mężczyźni 45 – 64 lat). Przewiduje się, że udział grupy osób w wieku produkcyjnym wzrośnie z 57,1% w roku 1997 do ponad 58% w roku 2010 a następnie zacznie spadać do poziomu 56,8% w roku 2020. Na skutek zmian w strukturze demograficznej udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (kobiety – 60 lat i więcej, mężczyźni – 65 lat i więcej) znacznie wzrośnie z 14,3% w roku 1997 do poziomu 18,5% w roku 2020 (przy założeniu wydłużenia przeciętnego dalszego trwania życia).

Tab. 1.7. Ruch naturalny ludności

Lata	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony		Przyrost naturalny	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny
			Ogółem	w tym niemowląt					
W liczbach bezwzględnych					Na 1000 mieszkańców				
1990	81	183	120	5	63	3,5	20,4	9,6	1,7
1991	77	176	115	4	61	6,3	14,4	9,4	5,0
1992	86	149	113	1	36	6,9	12,0	9,1	2,9
1993	61	179	126	5	53	4,9	14,5	10,2	4,3
1994	66	159	133	2	26	5,3	12,9	10,8	2,1
1995	58	152	108	3	44	4,7	12,3	8,7	3,6
1996	55	132	112	0	20	4,4	10,6	9,0	1,6
1997	63	119	128	2	-9	5,1	9,6	10,3	-0,7
1998	64	141	99	bd	42	5,1	11,3	8,0	3,4

Wykres 1.7.1. Przyrost naturalny ludności.

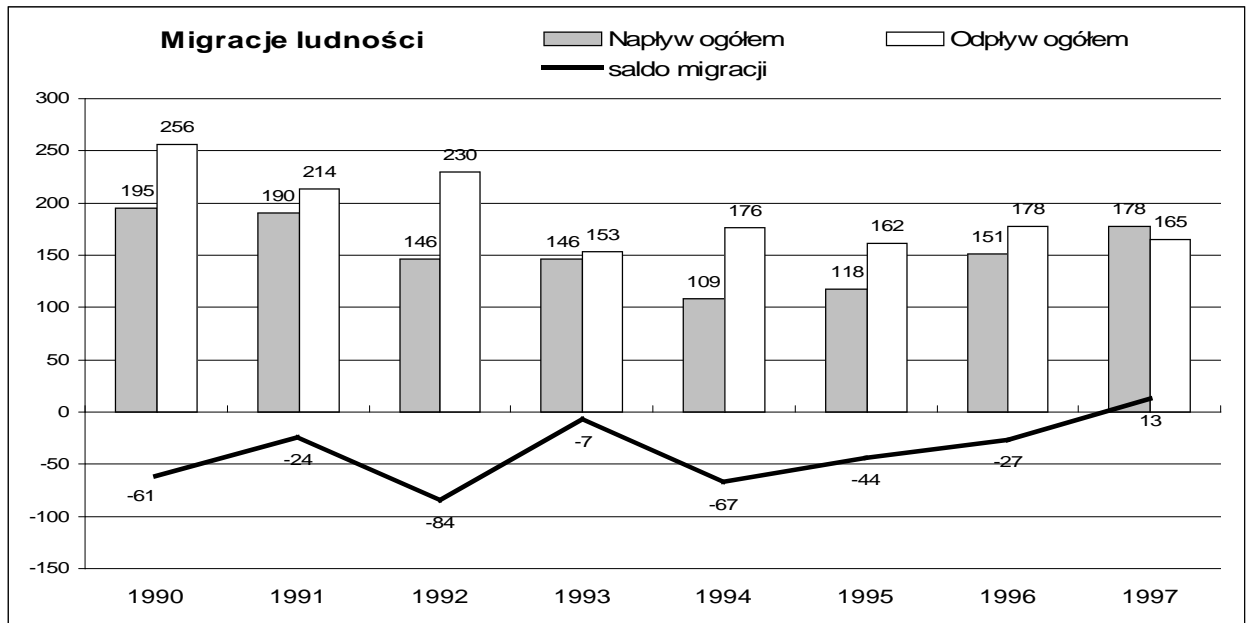
Najnowsze dane statystyczne z 98 wskazują na wzrost przyrostu naturalnego do poziomu sprzed dwóch lat. Rok 1997 był przełomowy i należy się spodziewać, że od 98 utrzymają się tendencje rosnące. Liczba zgonów jest najniższa w całym dziesięcioleciu i wynosi 99, a liczba urodzeń wzrosła o 10,1 % w stosunku do roku 97.

W ostatnich latach obserwujemy znaczny przyrost ludności w wieku powyżej 65 lat świadczący o starzeniu się społeczeństwa. Zmniejszył się udział młodzieży w wieku do 17 lat w ogólnej liczbie ludności gminy

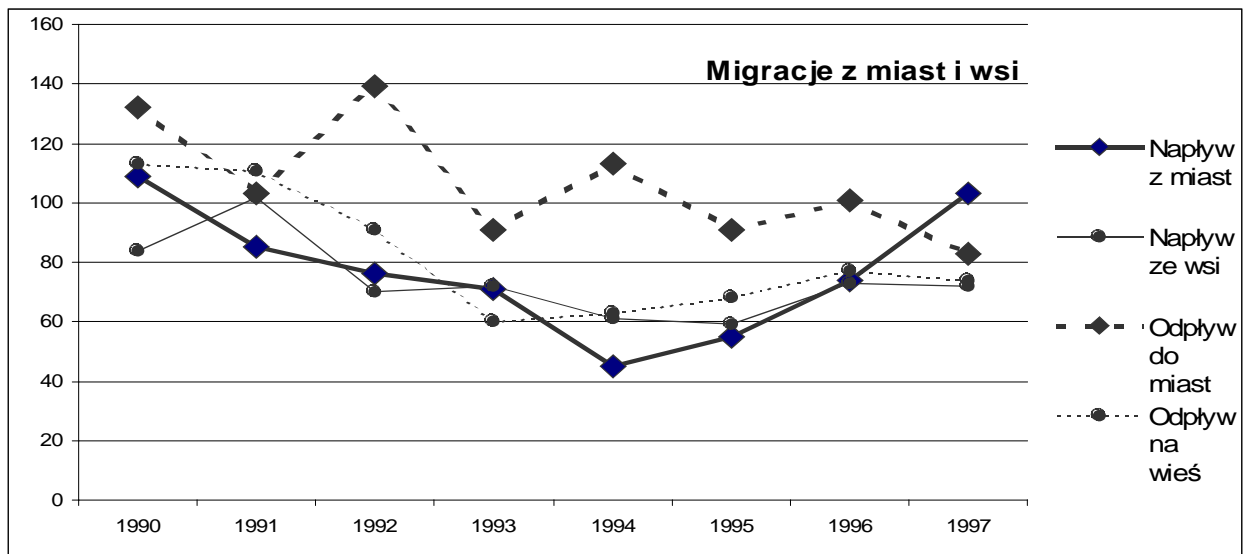
Tab.1.8. Migracje ludności

Lata	Napływ				Odływ				saldo migracji
	Ogółem	z miast	ze wsi	z zagranicy	Ogółem	do miast	na wieś	za granicę	
1990	195	109	84	2	256	132	113	11	-61
1991	190	85	102	3	214	103	111	0	-24
1992	146	76	70	0	230	139	91	0	-84
1993	146	71	72	3	153	91	60	2	-7
1994	109	45	61	3	176	113	63	0	-67
1995	118	55	59	4	162	91	68	3	-44
1996	151	74	73	4	178	101	77	0	-27
1997	178	103	72	3	165	83	74	8	13

Wykres 1.8.1. Migracje ludności.

Wykres 1.8.2. Migracje ludności z miast i ze wsi.

Saldo migracji w latach 1990 – 1996 utrzymywało się w tym okresie na poziomie około 45. Jednak w ostatnich latach wskaźnik ten jest korzystniejszy i wynosi 13. Jest to spowodowane w dużej mierze zjawiskami dotyczącymi w równym stopniu całego kraju, czyli: brakiem wystarczającej ilości mieszkań na sprzedaż, wysokimi kosztami kupna i wynajmu, niedostateczną ilością mieszkań czynszowych. Zjawiska te dodatkowo budują psychologiczną barierę utrudniającą migracje.

Tab.1.9. Bezrobocie

Lata	Liczba bezrobotnych		Bezrobotni na 100 osób w wieku produkcyjnym
	Ogółem	w tym kobiety	
1994	865		
1995	786	454	
1996	734	468	10,2
1997	669	426	9,2

Tab.1.10. Kryteria oceny bezrobocia

Miernik bezrobocia	Wartość miernika bezrobocia		
	wysoka	przeciętna	niska
Bezrobotni w ogólnej liczbie ludności	≥ 10 %	5 %- 10 %	≤ 5%
Bezrobotni w liczbie ludności wieku produkcyjnym	≥ 20 %	10 %- 20 %	≤ 10 %
Bezrobotne kobiety w liczbie bezrobotnych	≥ 60 %	40 %- 60 %	≤ 40 %

Zjawisko bezrobocia pojawiło się po raz pierwszy w roku 1990. Ponad połowę bezrobotnych stanowiły kobiety. W następnych latach bezrobocie w województwie wrocławskim nasiliło się i w 1993 liczba bezrobotnych powoli opadała. W 1996 r. liczba bezrobotnych w gminie wynosiła 734 osoby, a stopa bezrobocia kształtowała się na poziomie 10,2 i była wyższa niż w województwie wrocławskim (9,8), ale niższa od stopy bezrobocia w tym samym roku w Polsce (13,2).

Cechy charakterystyczne zjawiska bezrobocia na terenie miasta i gminy Sobótka można ująć następująco:

- kobiety stanowią ponad połowę ogółu bezrobotnych w gminie,
- bezrobociem zagrożone są osoby młode do lat 24,
- duży odsetek bezrobotnych stanowią ludzie z wykształceniem zasadniczym zawodowym i ludzie bez zawodu,
- wśród bezrobotnych prawie 1/3 pozostaje bez pracy ponad 12-mc.

W obszarze gminy mieszka 12 246 tys. osób, w tym w mieście w Sobótce 6582 (co stanowi ok. 53,75 % ogólnej liczby mieszkańców), na terenach wiejskich 5664 tys. (46,25%). Liczba ludności w gminie zmalała w ostatnim roku z 12400 w 97 do 12246 (X.99'). Gęstość zaludnienia wynosi 91 osób na 1km². Wzrost ludności jest niewielki we wsiach Wojnarowice, Będkowice, Siedlakowice, Świątniki, Strzegomiany. Największy spadek liczby ludności nastąpił we wsiach: Strachów (26,8), Żeruszycy (22,53), Sulistrowiczki (21,9), Krzyszałowice (19,5 %), Stary Zamek (12,7), Michałowice (12,63).

Tempo wzrostu liczby mieszkańców zaznacza się tylko w pięciu wsiach: w Będkowicach, w Siedlakowicach, w Świątnikach, w Strzegomianach i Wojnarowicach.

Tab. 1.11. Ilość mieszkańców poszczególnych wsi z uwzględnieniem zmian zaludnienia.

LP	Jednostki osadnicze	liczba mieszkańców w 88	liczba mieszkańców					perspektywa 2020
			97	98	99	88-99 ↑↓	%	
	Będkowice	217	231	228	225	↑ (8)	+ 3,68	230
	Garncarsko	271	259	264	260	↓ (11)	- 4,06	250
	Księginice Małe + Przemitów	284	270	276	270	↓ (14)	- 4,93	260
	Kunów	157	139	143	143	↓ (14)	- 8,92	130
	Krzyształowice	118	96	94	95	↓ (23)	- 19,49	80
	Michałowice	198	172	169	173	↓ (25)	- 12,63	150
	Miroslawice	448	444	447	448			450
	Nasławice	233	239	236	232	↓ (1)	- 0,43	230
	Okulice	226	206	207	207	↓ (19)	- 8,4	180
	Olbrachtowice	247	233	232	235	↓ (12)	- 4,86	220
	Przedzrowice	148	135	140	145	↓ (3)	- 2,3	140
	Rogów Sobócki	1 028	977	974	962	↓ (66)	- 6,42	940
	Ręków	440	399	397	401	↓ (39)	- 8,86	370
	Siedlakowice	257	252	258	259	↑ (2)	+ 0,78	260
	Świątniki	224	228	222	227	↑ (3)	+ 1,34	230
	Strzegomiany	417	429	425	429	↑ (12)	+ 2,87	450
	Sulistrowice	233	227	226	225	↓ (8)	- 3,43	220
	Sulistrowiczki	178	143	142	139	↓ (39)	- 21,91	120
	Strachów	97	70	70	71	↓ (26)	- 26,8	60
	Stary Zamek	299	266	269	261	↓ (38)	- 12,7	230
	Wojnarowice	178	192	200	202	↑ (24)	+ 13,48	250
	Żerzuszyce	71	54	54	55	↓ (16)	- 22,53	50
	Ogółem wsie	5969	5661	5673	5664	↓ 305	-0,56	5500
	Sobótka	6429	6541	6565	6582	↑ 153	+2,38	7500
	Ogółem gmina	12398	12202	12238	12246	↓ 152	-1,23	13000

Prognoza demograficzna zakłada wzrost liczby ludności miasta z 5682 do 7500 w roku 2020. Oznacza to wzrost o około 920 osób. Ubytek ludności prognozuje się na wsi z 5664 do 5500 w 2020r.

1. CHARAKTERYSTYKA ZAINWESTOWANIA

1.1. Struktura sieci osadniczej.

Gmina liczy 22 wsie i 2 przysiółki oraz miasto Sobótka. Zakłada się wzrost liczby ludności gminy do ok. 13 000 mieszkańców przy czym liczba ludności miasta Sobótki wzrośnie do ok. 7 500 mieszkańców.

Nadrzędnym ośrodkiem dyspozycyjno – usługowym jest miasto Sobótka liczące 6 582 mieszkańców. Sobótka pełni funkcję administracyjną, usługową, mieszkaniową i przemysłową; jest również ośrodkiem obsługi rolnictwa. Jest też centrum turystycznym terenu Ślązańskiego Parku Krajobrazowego, mając w swych granicach administracyjnych najcenniejszą jego część - masyw Ślęzy o wielkim bogactwie zasobów przyrodniczych i kulturowych.

Największą wsią w gminie jest Rogów Sobócki, który liczyć będzie 1000 mieszkańców. Wsie, które liczyć będą 300-500 mieszkańców to: Mirosławice, Strzegomiany, Ręków.

Najmniejsze wsie liczące do 100 mieszkańców to Żeruszycy, Strachów, Krzyształowice.

Pozostałe 14 wsi: Garncarsko, Będkowice, Sulistrowice, Świątniki, Okulice, Wojnarowice, Siedlakowice, Olbrachtowice, Michałowice liczyć będą od 100 – 300 mieszkańców.

1.2. Zasoby mieszkaniowe.

Liczba gospodarstw domowych w gminie według stanu na dzień 1 maj 1999 wynosiła 4.082. Liczba mieszkań ogółem (poza gospodarstwami rolniczymi) kształtowała się na poziomie 2.342 z tego liczba mieszkań prywatnych wynosiła 1.365, spółdzielczych – 222, zakładowych – 119, gminnych – 636.

W mieście liczba budynków mieszkalnych maleje, w związku z tym i liczba lokali mieszkalnych i powierzchnie mieszkalne, wzrasta za to liczba lokali użytkowych. Przeciętna wielkość mieszkania utrzymuje się jednak na tym samym poziomie od czterech lat i wynosi – 48 m².

Tab. 2.2.1. Charakterystyka komunalnych zasobów mieszkaniowych w Sobótce w latach 1996-99.

Wyszczególnienie	1996	1997	1998	1999 VII'
Liczba budynków mieszkalnych	168	163	160	158
Liczba lokali mieszkalnych	756	737	686	636
Liczba lokali użytkowych	53	54	58	60
Powierzchnia eksploatacyjna ogółem (w tys.m ² pow. użytkowej)	40,7	38,8	36,1	34,0
Powierzchnia lokali mieszkalnych (w tys.m ²)	37,3	35,5	32,6	30,5
Przeciętna wielkość mieszkania (w m ²)	49	48	47	48
Liczba lokali mieszkalnych	16	37	53	50

wykupionych				
-------------	--	--	--	--

Tab.2.2.2. Zasoby mieszkaniowe w gminie Sobótka

Lata	Mieszkania	Izby	Powierzchnia Użytkowa Mieszkań w m ²	Przeciętna		
				powierzchnia użytkowa mieszkania w m ²	liczba osób na mieszkanie	liczba osób na izbę
1	2	3	4	5	6	7
1991	3361	12669	239,6	71,3	3,61	0,96
1992	3384	12772	242,1	71,6	3,61	0,96
1993	3406	12885	244,8	71,9	3,6	0,95
1	2	3	4	5	6	7
1994	3429	12996	248,1	72,3	3,56	0,9
1995	3459	13129	251,2	72,6	3,5	0,93
1996	3481	13254	254,5	73,1	3,5	0,92
1997	3505	13379	257,8	73,6	3,5	0,9
1998	3524	13495	260,62	74,0	3,48	0,91

Tab.2.2.3. Mieszkalnictwo w gminie i w mieście

	miasto		gmina	
	1995	1997	1995	1997
ilość mieszkań	1 967	1 997	1 492	1 508
ilość izb	7 310	7 468	5 819	5 911
przeciętna ilość osób / izbę	0,90	0,89	0,98	0,97

Pod koniec 1997 roku w gminie Sobótka było 3505 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 257,8 tys. m². Średnio na 1 mieszkanie przypadało 3,5 osób. Średnia powierzchnia użytkowa jednego mieszkania liczyła 73,6 m². Ilość mieszkań w mieście jak i na wsiach rośnie.

Na terenie gminy Sobótka dominuje zakwaterowanie w domach indywidualnych. Zawierają one około

90 % liczby mieszkań. Najwięcej zabudowy jest z przed 1945, choć ostatnie lata pokazują wzrost budowy mieszkań jak w mieście tak i na wsi. Należy sądzić, że dynamika budownictwa indywidualnego zostanie utrzymana. Gmina przyciąga mieszkańców Wrocławia przede wszystkim: niższymi cenami gruntów, walorami krajobrazowymi i środowiskowymi.

Tab.2.2.4. Budowa mieszkań.

Rok budowy mieszkań	miasto %	gmina %
przed 1945	54,4	85,8
1945 – 1960	2,2	2,5
1961 – 1978	23,2	5,1
1979 - 1995	20,2	6,6

Na terenie wsi gminy Sobótka około 85% zasobów mieszkaniowych pochodzi z przed 45 roku. Są to często budynki w złym stanie technicznym, wymagające kompleksowych prac modernizacyjnych. wyposażenie mieszkań w instalacje

techniczno – sanitarne uzależnione jest głównie od wieku budowy budynków. Dobrze wyposażone są mieszkania na terenie miasta, wybudowane po wojnie. Dużo gorzej mieszkania najstarsze, wybudowane przed 1945 rokiem.

Około 46 % zasobów mieszkaniowych miasta zostało wybudowanych po wojnie. Część mieszkań znajduje się w spółdzielczych budynkach wielorodzinnych wybudowanych w latach 70-tych, 80-tych i w pierwszej połowie 90-tych. W drugiej połowie lat 90 nowe mieszkania powstały głównie w zabudowie jednorodzinnej. Należy przypuszczać, że zgodnie z tendencją występującą w ostatnich latach wzrost będzie następował głównie w budownictwie realizowanym przez inwestorów indywidualnych. Głównie będzie to zabudowa jednorodzinna lub zabudowa wielorodzinna o niskiej intensywności realizowana przez prywatne firmy deweloperskie.

Pożądany docelowy stan zasobów mieszkaniowych powinien odpowiadać wskaźnikom:

- ilość osób / mieszkanie 2,8-3,0
- ilość osób / izbę 0,5–0,75,
- powierzchnia użytkowa m² / osobę 25-30
- powierzchnia użytkowa m² / mieszkanie 75-80

Wzrost liczby ludności miasta może spowodować niedobór mieszkań.

- w stosunku do lat ubiegłych nastąpiła poprawa warunków mieszkaniowych ludności gminy,
- przyjmuje się, że ok. 20 % ogółu mieszkań ulegnie likwidacji ze względu na zły stan techniczny i wyburzenia urbanistyczne,

1.3. Infrastruktura społeczna.

1.3.1. Oświata

- **Szkoły**

Na terenie gminy znajduje się obecnie (dane na koniec 99') 7 szkół podstawowych. Gimnazjum Gminne w Sobótce decyzją Rady Miejskiej w Sobótce z dnia 1 lutego 1999r. usytuowane zostało w obiektach 4 szkół podstawowych w formie oddziałów.

Funkcjonują one od 1.09.1999 r. przy:

1. SP nr 1 w Sobótce ul. Świdnicka 14
2. SP nr 2 w Sobótce Zach. ul. M. Skłodowskiej Curie 21
3. SP w Rogowie Sobóckim ul. Szkolna 7
4. SP w Świątnikach ul. Parkowa 6

Według studiów demograficznych dla gminy liczba dzieci w wieku szkoły podstawowej (7-14) zmniejszyła się z 1679 (96') do 1635 w (97'). Przyjmując, że 1/5 dzieci z grupy wiekowej 15-19 będzie zgodnie z założeniami reformy oświaty uczęszczać do gimnazjum to liczba dzieci 7-15 (szkoła podstawowa + gimnazjum) będzie wynosiła ok. 1849 dzieci. Na terenie gminy baza szkolna pomniejszyła się znacznie, co oznacza, że na jedno pomieszczenie do nauki przypada średnio 25 uczniów. Wynika z tego, że istniejąca ilość szkół jest minimalna i nie stwarza dobrych warunków do nauki i wychowania dzieci. Wiele ze szkół pozbawiona jest

odpowiedniego zaplecza socjalno – sportowego, wymaga rozbudowy i modernizacji. Szkoła w Świątnikach wymaga rozbudowy boiska sportowego, sala gimnastyczna mieści się w budynku pałacu, szkoła w Rogowie Sobóckim wymaga rozbudowy boisk sportowych i pomieszczeń, utwardzenia podwórka i drogi dojazdowej, modernizacji dachu budynku świetlicy wiejskiej dostosowanej do prowadzenia zajęć fizycznych. Szkoła w Mirosławicach zaadaptowała sklep na salę ćwiczeń, wymaga budowy boiska do koszykówki i siatkówki i utwardzenia placu przed szkołą. Szkoła w Rękowie przeznaczona jedno z pomieszczeń na salę gimnastyczną, wymaga poprawy nawierzchni boiska, zaś szkoła w Sulistrowicach mieszcząca się w dwóch budynkach ma salę gimnastyczną o niewystarczających wymiarach, z boiska sportowego korzysta w wydzielonym kompleksie sportowo - rekreacyjnym przeznaczonym również dla mieszkańców wsi i domków letniskowych. Szkoły w Sobótce wymagają rozbudowy i remontu.

Tab.2.3.1.1. Szkoły Podstawowe

Miejscowość	klasy	liczba pomieszczeń	sala gimnastyczna	boisko sportowe	uwagi
1	2	3	4	5	6
Mirosławice	7 + 1	6	tak	tak	budowa boiska do koszykówki i siatkówki i utwardzenie placu przed szkołą
Ręków	kl I-VI i VIII	10	nie	tak	poprawa stanu nawierzchni boiska
Rogów Sobócki	kl. I- VI i VIII	6 + 2GM	nie	tak	1. utwardzenie podwórka 2. utwardzenie drogi dojazdowej 3. remont dachu świetlicy
1	2	3	4	5	6
Sobótka SPnr1 - ul.Świdnicka - ul.Słoneczna	kl.IV-VI i VIII 10 klas	12 7	tak tak	tak tak	szkoła do rozbudowy
SPnr2 1. ul. Chwałkowska 2. ul. Skłodowskiej	4 klasy 6 + GM2	4 8	tak tak (2)	tak tak	remont i zmiana czynnika grzewczego
Sulistrowice 1.bud. przy ul.B Chrobrego 2. bud. przy ul.Szkolnej	8 klas	3 7	tak tak	nie tak	1. małe podwórko zastępuje boisko 2. bud. wymaga remontu
Świątniki	kl.6 + „0”	10	tak	tak	

Tab.2.3.1.1. Szkoły Podstawowe

Lata	Szkoły podstawowe	
	liczba szkół	liczba pomieszczeń

1990	9	92
1991	10	77
1992	10	79
1993	10	80
1994	10	81
1995	13	99
1996	11	95
1997	10	91
1999	7	75

W mieście Sobótka mieści się Liceum Ogólnokształcące. Poza to jest poradnia psychologiczno – pedagogiczna, zespół szkolno – opiekuńczy, Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy, Dom Dziecka.

• Przedszkola

Na terenie gminy istnieją dwie placówki przedszkolne, mieszczące się w mieście Sobótka. Liczba dzieci w wieku 0-6 zmniejszyła się z 1080 (96') do 1016 (97'). W latach 1992-97 liczba dzieci w wieku 0-6 co roku maleje średnio o 4,2%. Przyjmując, że w grupie wiekowej 0-6 w wieku przedszkolnym jest 145 dzieci z czego ok. 60 % powinno zostać objętych opieką przedszkolną, to na terenie gminy przedszkola powinny dysponować na stan dzisiejszy 87 miejscami.

Rada Gminy winna wspierać działania umożliwiające powstanie małych prywatnych placówek przedszkolnych w większych wsiach np. na bazie likwidowanych szkół podstawowych lub świetlic wiejskich.

1.3.2. Zdrowie

Na terenie miasta Sobótka znajduje się Leczniczo-Rehabilitacyjny Ośrodek Medycyny Rodzinnej, Przychodnia Przemysłowa przy Strzeblowskich Kopalniach Surowców Mineralnych, Stacja Pogotowia Ratunkowego.

Poza tym działają prywatne gabinety lekarskie (8), gabinet fizjoterapii, gabinet masażu energetycznego, gabinet ginekologiczno – położniczy, gabinet internistyczny, gabinety dentystyczne (3) i Zespół Usług Medycznych – Halzamed, usługi pielęgniarskie.

Tab.2.3.2.1. Służba zdrowia

Lata	Szpitala liczba łóżek	Apteki i punkty apteczne	Przychodnie	Ośrodki zdrowia	Żłobki
1990	42	2	2	2	0
1991	42	2	2	1	0
1992	40	2	2	2	0
1993	110	2	2	2	0
1994	110	2	4	2	0
1995	110	3	2	2	0
1996	70	2	1	2	0
1997	0	2	2	2	0

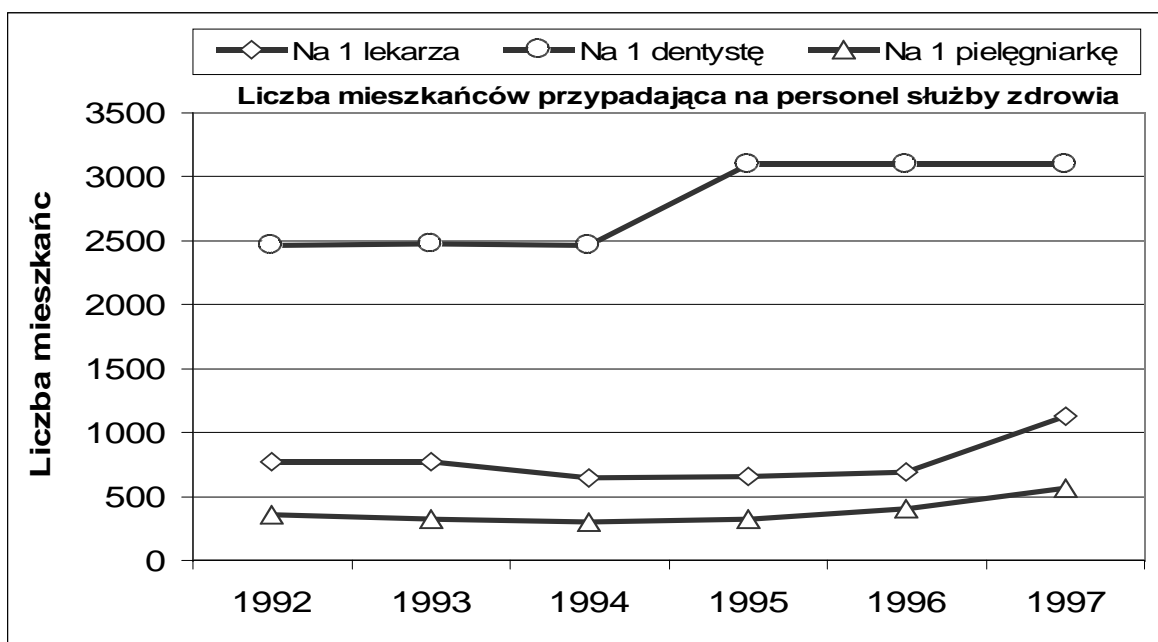
1999	0	3	2	2	0
------	---	---	---	---	---

W szpitalach w Sobótce w 96' było 70 łóżek. Obecnie w gminie brak takich obiektów. Wiejski Ośrodek Zdrowia znajduje się w Będkowicach. Na terenie gminy nie ma obecnie żłobków. Ze względu na specyfikę środowiska wiejskiego nie przewiduje się konieczności powstania tego typu placówki.

Tab.2.3.2.2. Personel służby zdrowia

Lata	w liczbach bezwzględnych			Liczba ludności na 1		
	Lekarz	Lekarz dentysta	Pielęgniarka	Lekarza	Lekarza dentystę	Pielęgniarkę
1992	16	5	35	771	2468	353
1993	16	5	39	774	2478	318
1994	19	5	41	649	2468	301
1995	19	4	39	652	3097	318
1996	18	4	31	688	3095	399
1997	11	4	22	1127	3100	564

Wykres 2.3.2.2.1. Liczba mieszkańców przypadających na personel służby

zdrowia.

W mieście funkcjonują 3 prywatne apteki, poza miastem brak jest aptek. Na jedną aptekę w mieście przypada około 1850 mieszkańców wsi oraz 2200 mieszkańców miasta. W sumie w gminie na jedną aptekę przypada ponad 4000 mieszkańców. Wskaźnik ten kształtuje się powyżej średniej dla dawnego woj. wrocławskiego.

Na jednego lekarza przypadało w 1997 roku, na terenie gminy 1127 mieszkańców, jest to wynik wyższy o 773 od średniej zanotowanej w dawnym woj. Wrocławskim. Dla samego miasta na jednego lekarza przypadło 741 mieszkańców, co jest wynikiem wyższym niż we Wrocławiu. Statystycznie jeden stomatolog na terenie

miasta obsługiwał w 1997 roku 2224 pacjentów, a na terenie gminy 3100. Na jedną pielęgniarkę przypadało w gminie 564 mieszkańców.

Zaplecze ochrony zdrowia poza miastem nie jest dostatecznie rozwinięte. Dotyczy to zwłaszcza Rogowa Sobóckiego w których liczba mieszkańców określa się na około 1000.

W zakresie opieki zdrowotnej nie przewiduje się nowych inwestycji, a jedynie dostosowanie do obowiązujących standardów i wymogów, jakie niesie za sobą reforma służby zdrowia.

1.3.3. Kultura.

W Ślezańskim Ośrodku Kultury i Sportu w Sobótce znajduje się biblioteka, ognisko muzyczne, poza tym odbywają się wystawy tymczasowe. Na terenie gminy działają 2 placówki biblioteczne w Rękowie i Rogowie Sobóckim. Świetlice i kluby wiejskie znajdują się: w Będkowicach, Garncarsku, Olbrachtowicach, Przędzowicach, Rogowie Sobóckim, Strachowie, Świątnikach.

W mieście Sobótka funkcjonowało 1 kino, stanowiące własność OPRF we Wrocławiu, obecnie nie budynek niszczy i nie spełnia swojej funkcji.

Tab.2.3.3.1. Biblioteki publiczne (stan na 1997 r.)

Lata	Placówki biblioteczne				Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną	Czytelnicy
	Ogółem	biblioteki	filie	punkty biblioteczne		
1990	5	1	4	0	5164	2604
1991	5	1	4	0	2468	2231
1993	8	1	4	3	1549	2397
1994	8	1	4	3	1543	2456
1995	7	1	4	2	1770	2366
1996	6	2	3	1	2064	2454
1997	5	2	3	0	2480	2493

1.3.4. Telekomunikacja i łączność.

Na terenie gminy działają 3 placówki pocztowo – telekomunikacyjne w Sobótce i Rogowie Sobóckim.

Tab.2.3.4.1. Placówki pocztowo-telekomunikacyjne i abonenci telefoniczni

Lata	Placówki pocztowo-telekomunikacyjne	Abonenci telefoniczni	
	ogółem	ogółem	na 1000 ludności
1	2	3	4
1990	4	706	57,8
1991	4	787	64,2
1	2	3	4
1992	4	833	67,5
1993	3	917	74,0
1994	3	969	78,5
1995	4	969	78,2

1996	4	673	78,6
1997	4	979	79,0

1.3.5. Sport i rekreacja.

We wsiach gminy znajduje się 11 boisk sportowych w tym 4 boiska przyszkolne. Praktycznie w każdej większej wsi znajduje się obiekt sportowo – rekreacyjny. Są to na ogół obiekty nieurządzone wyposażone jedynie w bramki do gry w piłkę nożną. Zaleca się wyposażenie istniejących terenów sportowych w szatnie i sanitariaty. Docelowo w każdej miejscowości powinno znajdować się boisko sportowe.

1.4. Struktura zainwestowania.

Tab.2.4.1. Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji EKD w 1997r.

	ogółem	działalność ć produkcj na	budownict wo	handel i naprawy	edukacja	ochrona zdrowia
ogółem	2097	625	44	208	225	226
w sektorze prywatnym	1073	625	27	208	-	-

Tab.2.4.2. Pracujący w gospodarce ogółem.

Lata	Pracujący ogółem	w tym kobiety
1992	2126	1011
1993	1965	941
1994	2085	926
1995	2042	928
1996	2136	938
1997	2097	915

Na terenie gminy zatrudnienie w działalności produkcyjnej jest wyższe o 2,62 % od przeciętnego na terenie dawnego województwa wrocławskiego i wynosi 29,8 % ogółu pracujących i 100 % zatrudnionych jest w sektorze prywatnym.

W budownictwie zatrudnionych jest 2,1 % pracujących na obszarze gminy i jest 5,82 % niższe od przeciętnego zatrudnienia w tym sektorze na terenie dawnego województwa wrocławskiego. Z tego 61,36 % to sektor prywatny, 38,63 % publiczny.

W handlu i naprawach zatrudnionych jest 9,9 % ogółu pracujących na terenie gminy i 100 % to sektor prywatny. Zatrudnienie w tym sektorze jest na poziomie porównywalnym ze średnim na terenie dawnego woj. Wrocławskiego.

W edukacji zatrudnionych jest 10,72 % natomiast w ochronie zdrowia 10,77 % ogółu pracujących na terenie gminy. Jest to odpowiednio o 0,84 % mniej i 0,11 % mniej niż średnia dla terenu dawnego woj. Wrocławskiego.

Tab. 2.4.3. Jednostki zarejestrowane w systemie „REGON” działające na terenie gminy Sobótka.

DZIAŁY EKD	MIASTO					Wsie				
	Suma	Prywatne	Liczba zatrudn.			Suma	Prywatne	Liczba zatrudn.		
			1-20	21-100	więcej 101 i			1-20	21-100	więcej 101 i
SEKCJA A. ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO.										
01. Rolnictwo, łowiectwo i pokrewne działalności usługowe	5	5	5			6	5	6		
02. Leśnictwo, pozyskiwanie drewna i pokrewne działalności usługowe	4	4	4							
SUMA POŚREDNIA	9	9	9			6	5	6		
SEKCJA C. GÓRNICTWO I KOPALNICTWO.										
14. Pozostałe górnictwo i kopalnictwo	2	1	1	1						
SEKCJA D. DZIAŁALNOŚĆ PRODUKCYJNA.										
15. Produkcja artykułów spożywczych i napojów	10	10	10		5	3	3	3		
17. Produkcja tkanin	1	1	1			2	2	2		
18. Produkcja odzieży, wyprawianie i barwienie skór futerkowych	6	6	5	1		1	1	1		
20. Produkcja drewna i wyrobów z drewna i korka, z wyjątkiem mebli	1	1	1			4	4	4		
22. Działalność wydawnicza, poligraficzna i reprodukcja nośników informacji	10	10	9	1		4	4	4		
24. Produkcja chemikaliów, wyrobów chemicznych i włókien sztucznych	1	1	1		1	1	1	1		
25. Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	7	7	7			1	1	1		
26. Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	1		1			4	3	3	1	
28. Produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyjątkiem maszyn i urządzeń	6	5	6			5	5	4	1	
29. Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej nie sklasyfikowanych	9	9	9			2	2	2		
31. Produkcja aparatury elektrycznej, gdzie indziej nie sklasyfikowanej	2	2	2							
32. Produkcja sprzętu i aparatury radiowej, telewizyjnej i komunikacyjnej	1	1	1							
33. Produkcja instrumentów medycznych, precyzyjnych, zegarów i zegarków	2	2	2							

36. Produkcja mebli, działalność produkcyjna gdzie indziej nie sklasyfikowana	7	7	7			4	4	4		
SUMA POŚREDNIA	64	62	62	2	6	31	30	29	2	
SEKCJA E. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, WODĘ										
37. Zagospodarowanie odpadów						1	1	1		
41. Pobór, oczyszczanie i rozprowadzanie wody						1		1		
SUMA POŚREDNIA						2	1	2		
SEKCJA F. BUDOWNICTWO.										
45. Budownictwo	103	102	103			45	45	45		

DZIAŁY EKD	MIASTO					Wsie				
	Suma	Prywatne	Liczba zatrudn.			Suma	Prywatne	Liczba zatrudn.		
			1-20	21-100	więcej 101 i			1-20	21-100	więcej 101 i
SEKCJA G. HANDEL.										
50. Sprzedaż i naprawa pojazdów mechanicznych, sprzedaż detaliczna paliw	41	41	41			23	21	23		
51. Handel hurtowy i komisowy, z wyjątkiem handlu pojazdami mechanicznymi	21	20	19	2		11	11	11		
52. Handel detaliczny, naprawa artykułów użytku domowego	149	149	148	1		60	60	60		
SUMA POŚREDNIA	211	210	208	3		94	92	38		
SEKCJA H. HOTELE I RESTAURACJE.										
55. Hotele i restauracje	19	19	19			14	14	14	1	
SEKCJA I. TRANSPORT MAGAZYNOWANIE I ŁĄCZNOŚĆ.										
60. Transport lądowy, transport rurociągami	45	45	45			47	47	47		
61. Transport wodny	1	1	1			1	1	1		
63. Działalność wspierająca dla transportu, agencje turystyczne	3	3	3			2	2	2		
SUMA POŚREDNIA	48	48	48	0		50	50	50		
SEKCJA L. ADMINISTRACJA I OBRONA NARODOWA.										
75. Administracja publiczna i obrona narodowa,	2		1	1						
SEKCJA M. EDUKACJA.										
80. Edukacja	12	5	10	2		6	1	6		
SEKCJA N. OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SOCJALNA.										
85. Ochrona zdrowia i opieka socjalna	27	18	24	3		1		1		
SEKCJA O. POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA.										
90. Odprowadzanie ścieków, wywóz śmieci, usługi sanitarne i pokrewne	1	1		1						

91. Działalność organizacji członkowskich	9	9	9			4	4	4		
92. Działalność związana z rekreacją, kulturą i sportem	9	7	8			3	3	3		
93. Pozostała działalność usługowa	16	16	16			3	3	3		
SUMA POŚREDNIA	35	33	33	1		10	10	10		
Suma	532	507	518	13	6	257	247	201	3	

W mieście dobrze rozwinięta jest usługowa funkcja handlowa, 211 przedsiębiorstw stanowi 39,6% ogólnej liczby zarejestrowanych jednostek. Poza tym dominujące sekcje EKD to budownictwo 19,3 % działalność produkcyjna 12,0 % oraz transport, magazynowanie i łączność 9,0 %.

We wsiach funkcja usługowa handlowa stanowi 36,5 % ogólnej liczby zarejestrowanych jednostek. Dominują sekcje EKD transport, magazynowanie i łączność 19,4 %, budownictwo 17,5 % ogólnej liczby przedsiębiorstw.

Pełna lista funkcjonujących jednostek zarejestrowanych w systemie „REGON” w 1999 roku została przedstawiona z załącznikami:

Załącznik A jednostki zarejestrowane na terenie miasta.

Załącznik B jednostki zarejestrowane na terenie gminy z wyłączeniem miasta.

1.5. Usługi.

1.5.1. Handel

Według aktualnych danych z systemu „REGON”, handel to 39,6 % ogółu prowadzonej na terenie miasta działalności gospodarczej oraz 36,5 % na terenie gminy z wyłączeniem miasta.

W sumie na terenie miasta działa 211 przedsiębiorstw handlowych, z czego 149 prowadzi handel detaliczny, 21 handel hurtowy, a 41 z nich prowadzi sprzedaż i naprawę pojazdów mechanicznych.

Poza granicami miasta funkcjonuje dwukrotnie mniejsza liczba przedsiębiorstw handlowych.

Są to w większości niewielkie przedsiębiorstwa prywatne zatrudniające jedną lub dwie osoby. Część handlu odbywa się na targowisku i w formie obwoźnej.

W przedsiębiorstwach handlowych zatrudnionych jest na terenie gminy 208 pracowników, co stanowi 10% zatrudnionych. Zatrudnienie w tym sektorze utrzymuje się na poziomie porównywalnym z zanotowanym na terenie dawnego woj. Wrocławskiego.

Zapotrzebowanie na usługi tego typu w mieście umożliwia lokalizację usług handlowych o rozszerzonej ofercie. Może to jednak wpłynąć negatywnie na funkcjonowanie i rozwój małych przedsiębiorstw handlowych.

Notuje się dużą liczbę jednostek w handlu detalicznym poza siecią sklepową – 56.

Zestawienie przedsiębiorstw handlowych zatrudniających ponad 20 pracowników, według rejestru:

- Przedsiębiorstwo Handlowo – Produkcyjne – sprzedaż hurtowa artykułów użytku domowego,
- „Credin Polska” sp. z o.o. – sprzedaż hurtowa żywności, napojów i tytoniu,
- Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” – sprzedaż detaliczna

Handel, gastronomia, rzemiosło usługowe to obecnie w większości placówki całkowicie sprywatyzowane, działające na zasadach wolnorynkowych. Inwentaryzacja urbanistyczna przeprowadzona w lipcu 1999 r. wykazała istnienie następujących placówek usługowych:

Będkowice
- sklep spożywczo – przemysłowy (2 placówki)
- fryzjer
Garncarsko
- sklep spożywczo – przemysłowy (2 placówki)
„Jumapol” – meble
Krzyształowice
sklep spożywczo – przemysłowy
Księginice Małe
sklep spożywczo – przemysłowy
Kunów
sklep spożywczo – przemysłowy
Michałowice
pawilon handlowy – n.cz.
Nasławice
sklep spożywczo – przemysłowy
punkt skupu mleka
Olbrachtowice
sklep spożywczo – przemysłowy
Okulice
sklep spożywczo – przemysłowy
Przedrowice
sklep spożywczo – przemysłowy
Ręków
sklep spożywczo – przemysłowy (2 placówki)
Rogów Sobócki
sklep spożywczo – przemysłowy (3 placówki)
pawilon handlowy – akcesoria sprzętu rolniczego
skład drewna
pocztą
bar (2 placówki)
stacja paliw w budowie
Siedlakowice
sklep spożywczo – przemysłowy (2 placówki)
produkcja i skład pustaków
warsztat blacharski

Sulistrowiczki
sklep spożywczo – przemysłowy
bar
biuro obrotu nieruchomości
Stary Zamek
Zakład Produkcji – Kwieciszów - Stary Zamek „Kesz”
Strachów
sklep spożywczo – przemysłowy
Strzegomiany
sklep spożywczo – przemysłowy (3 placówki)
szklarnie
Świątniki
sklep spożywczo – przemysłowy
Wojnarowice
sklep spożywczo – przemysłowy
bar

1.6. Gospodarka.

Wg opracowania „ Program kształtowania regionów wiejskich makroregionu południowo – zachodniego” gmina Sobótka należy do obszaru o wysokim poziomie przedsiębiorczości i kondycji finansowej gminy.

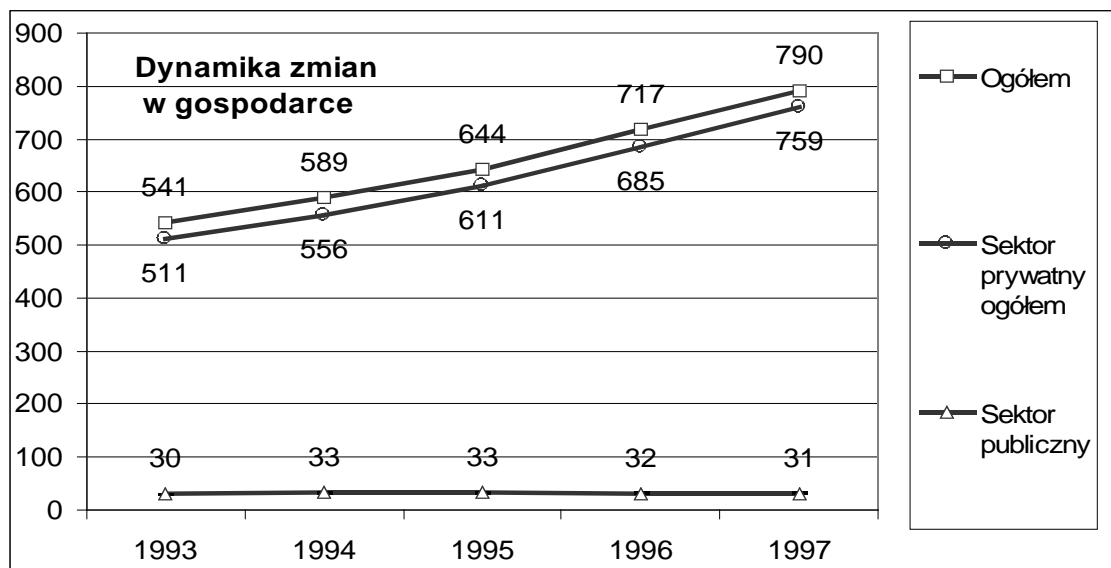
Odzwierciedla to poziom dochodów budżetu gminy , wysokość podatków i opłat lokalnych.

Tab.2.6.1. Jednostki zarejestrowane w systemie regon

Lata	Ogółem	Sektor własności		
		publicznej	prywatny	
			razem	w tym zakłady osób fizycznych
1993	541	30	511	426
1994	589	33	556	461
1995	644	33	611	515
1996	717	32	685	591
1997	790	31	759	660

Analiza powyższych danych wskazuje na wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców i prawidłową tendencję do tworzenia nowych miejsc pracy poza rolnictwem w sektorze prywatnym.

W przeciągu 5 lat liczba zakładów prowadzonych przez osoby fizyczne wzrosła z 426 do 660 .

Wykres 2.6.1.1. Dynamika zmian w gospodarce.

Do ważniejszych jednostek przemysłowych w Sobótce należą:

- Strzelbowski Kopalnie Surowców Mineralnych w Sobótce Zachodniej, w skład których wchodzi:
 - odkrywkowe Kopalnie „Pagórki Wschodnie” (skaień) i „Pagórki Zachodnie” (granit),
 - Zakład przerobczy skalenia w Sobótce Zachodniej,
- Kopalnia odkrywkowa granitu „Skalimex” s.c.,
- Wytwórnia Materiałów Budowlanych w Sobótce,
- Tartak w Sobótce,
- Credin Polska spółka z o.o.
- Wytwórnia Napojów Gazowanych,
- Zakład Uboju i Przetwórstwa,
- „Dana” – produkcja tkanin,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo – Usługowe „Idera” – produkcja odzieży,
- stolarstwo budowlane,
- Zakłady Wytwórczo – Usługowy „Ksylolit” sp. z o.o.

We wsiach gminy Sobótka tereny przemysłowo –składowe to:

- Wielobranżowa Spółdzielnia Pracy w Mirosławicach,
- Baza Obwodu Drogowego REDP. W Mirosławicach,
- „Korff Isolmatic” sp. z.o.o. – produkcja wyrobów z surowców niemetalicznych w Mirosławicach,
- Kopalnia Odkrywkowa Surowców Drogowych w Nasławicach,
- Wytwórnia Mas Bitumicznych w Nasławicach,

Szczegółowy wykaz jednostek zarejestrowanych w systemie Regon w sekcji działalność produkcyjna przedstawiony został w załącznikach A i B.

Na terenie gminy bardzo dobrze rozwinięta jest sieć zakładów transportowych. W mieście Sobótka zarejestrowanych jednostek z grupy transport lądowy jest 46, poza tym we wsiach Będkowice (2), Garncarsko (2), Michałowice (1), Mirosławice (4), Nasławice (2), Olbrachtowice (1), Ręków (2), Rogów Sobócki (8), Siedlakowice (4), Stary Zamek (2), Strachów (3), Strzegomiany (4), Sulistrowice (2), Sulistrowiczki (2), Świątniki (1), Wojnarowice (2), Żeruszycy (1). Oferta zakładów rzemieślniczych jest bardzo bogata. w szczególności zapewniają one usługi: ogólnobudowlane, murarskie, elektromechaniczne, stolarskie, ślusarskie, blacharskie i mechaniki pojazdowej. Zakłady obsługi i naprawy pojazdów mechanicznych w Sobótce to 28 jednostek, poza tym znajdują się we wsiach: Mirosławice, Rogów Sobócki, Siedlakowice, Sulistrowiczki.

Wg danych ze studium zagospodarowania województwa na terenie gminy Sobótka istnieje 1 podmiot w górnictwie i kopalnictwie z kapitałem zagranicznym, 5 podmiotów w działalności produkcyjnej, 1 podmiot w budownictwie. Najbardziej reprezentowaną działalnością gospodarczą jest działalność wydawnicza, poligraficzna, reprodukcja nośników informacji (14), produkcja artykułów spożywczych i napojów (13), produkcja metal. wyrobów gotowych (11), Produkcja maszyn i urządzeń (11), produkcja mebli (11).

1.7. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Dla zbiorczej charakterystyki warunków przyrodniczych do celów gospodarki rolnej stosuje się metodę waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej Instytut Upraw Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach. Wskaźnik ten wycenia 4 podstawowe elementy środowiska przyrodniczego: gleby, agroklimat, rzeźbę terenu, warunki wodne. Ogólny wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla gminy Sobótka wynosi 92,7 pkt. przy średniej dla dawnego województwa wrocławskiego 82,0 pkt.

Gleby pszenne stanowią około 90 % gruntów ornych gminy, są to głównie gleby pszenne dobre, gleby pszenne bardzo dobre występują na północy gminy, a pszenne wadliwe – na południowym i na północnym krańcu gminy. Warunki bardzo korzystne dla prowadzenia produkcji rolniczej.

Użytki rolne zajmują (1998 r.) na terenie gminy Sobótka 9.158 ha, co stanowi 67,6% ogólnej powierzchni gminy; w 1988 r. zajmowały powierzchnię 68%, co jest niewielkim spadkiem w okresie dziesięciu lat. Lasy i zadrzewienia wzrosły z 21,5 do 22,1 %.

Struktura władania użytkami rolnymi, przedstawiona w tabeli 2.7.1 wskazuje na znaczną przewagę gospodarstw indywidualnych (ponad 63%). We władaniu Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa znajdują się tereny rolne o powierzchni 3 126 ha. W przypadku braku rezerw pod inwestycje o dużej wadze społecznej, gmina może poczynić starania zmierzające do ich bezpłatnej lub odpłatnej komunalizacji.

Tab. 2.7.1. Władanie użytkami rolnymi (stan na 1.01.1996)

Wyszczególnienie	ha	%
------------------	----	---

Powierzchnia ogólna użytków rolnych	9 158	100,00
- gospodarstw indywidualne	5 057	63,06
- Skarb Państwa (dawny PGRI PFZ)	3 126	27,90
- inne państw. i społ. gosp. rolne	0	0,03
- RSPi SKR	418	1,61
- Lasy Państwowe	63	0,63
- pozostałe	494	6,77

Tab.2.7.2. Użytkowanie gruntów w gospodarce całkowitej w 1997 r w hektarach.

	Pow. ogółem	użytki rolne					lasy i grunty leśne	pozostałe grunty
		razem	grunty orne	sady	łąki	pastwiska		
Ogółem 98'	13 535	9145	8207	136	412	390	2890	1500
Ogółem 97'	13 535	8898	7940	141	496	321	2881	1756
Miasto 97'	3220	514	421	35	37	21	2142	564
Wieś 97'	10 315	8 384	7 519	106	459	300	739	1 192

Tab.2.7.3. Użytkowanie gruntów w indywidualnych gospodarstwach rolnych w 1997 w ha.

	Pow. ogółem	użytki rolne					lasy i grunty leśne	pozostałe grunty
		razem	grunty orne	sady	łąki	pastwiska		
gmina	7564	7212	6428	134	424	226	65	287

Tab. 2.7.4. Plony głównych ziemiopłodów w indywidualnych gospodarstwach rolnych w 1997 r. (w dt z 1 ha – dt (decytona) = 100kg)

ogółem	Zboża podstawowe				ziemniaki	buraki cukrowe	rzepak i rzepik
	w tym						
	pszenica	żyto	jęczmień	owies			
26,0	28,5	20,0	23,7	22,0	160	352	15,0

Plony głównych ziemiopłodów w gospodarstwach indywidualnych na terenie gminy według danych z 1997 roku, przedstawiały się następująco:
 zboża podstawowe ogółem – 26,0 dt z 1 ha; w tym: pszenica – 28,5; żyto – 20,0;
 jęczmień – 23,7; owies - 22,0,
 ziemniaki – 160 dt / 1 ha,
 buraki cukrowe – 352 dt / 1 ha,
 rzepak i rzepik – 15,0 gt / 1 ha.
 Zbiory podstawowych upraw rolnych były niższe od średnich w województwie.

Tab.2.7.5. Indywidualne gospodarstwa rolne – wielkość gospodarstw

Grupa obszarowa w ha	Powierzchnia użytków rolnych w ha	
	miasto	wsie
1-2	36	50
2-5	30	99
5-10	22	153
10-15	7	85
15-20	1	17
20-50	2	46
50-100	1	57
100 i więcej	0	0
RAZEM	99	506

Zdecydowanie najwięcej gospodarstw jest w grupie obszarowej o powierzchni do 10 ha. Średnio na 1 gospodarstwo rozwojowe przypadają 3 gospodarstwa nierozwojowe.

Za gospodarstwa rozwojowe należy uznać te w których użytkownik:

zamierza dokupić dodatkowy areał ziemi,

dokonać inwestycji,

jest w wieku produkcyjnym,

posiada średnie wykształcenie zawodowe,

posiada potencjalnego następcę.

1.8. Struktura władania gruntami.

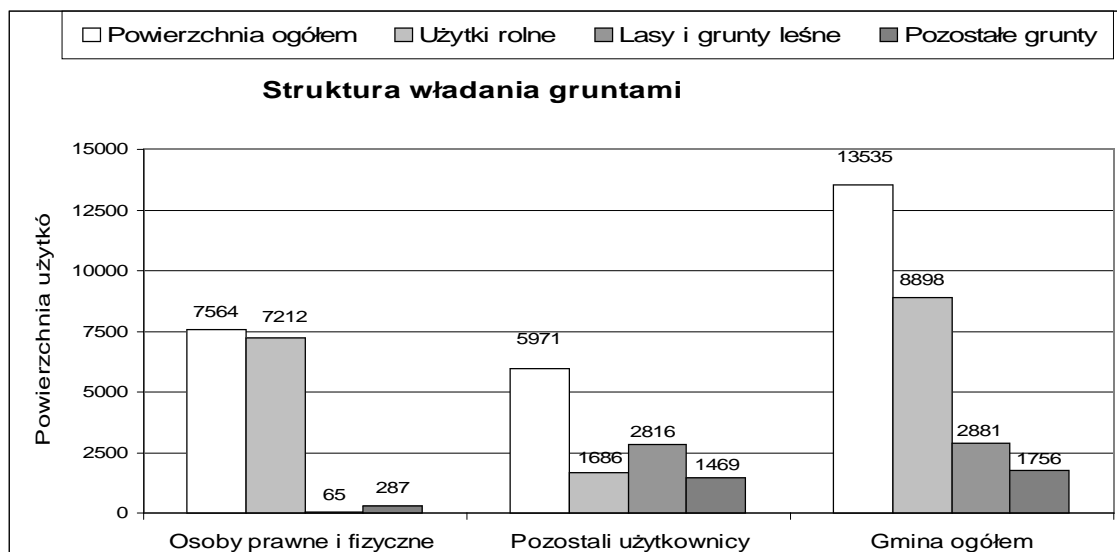
Tab.2.8.1.

Struktura władania gruntami wg. danych Rocznik statystyczny woj. wrocławskiego 97 r.

Użytkowanie gruntów	Gospodarstwa osób prawnych i fizycznych		Pozostali użytkownicy		Gmina ogółem	
	ha	%	ha	%	ha	%
Powierzchnia ogółem	7564	55,9%	5971	44,1%	13535	100%
Użytki rolne	7212	81,1%	1686	18,9%	8898	100%
Lasy i grunty leśne	65	2,3%	2816	97,7%	2881	100%
Pozostałe grunty	287	16,3%	1469	83,7%	1756	100%

Gospodarka rolna prowadzona jest przez dwie grupy producentów. Do pierwszych należą gospodarstwa indywidualne i rolnicze spółdzielnie produkcyjne we władaniu których znajduje się 81,1 % użytków rolnych.

Drugą grupę stanowią gospodarstwa wieloobszarowe dzierżawiące grunty od AWR–SP (grunty przejęte po zlikwidowanym PGR), we władaniu których znajduje się 18,9 % użytków rolnych.

Wykres 2.8.1.1. Struktura władania gruntami.**1.9. Turystyka i wypoczynek**

Obszarem posiadającym odpowiednie walory naturalne dla zaspokojenia potrzeb regionalnych, związanych głównie z wypoczynkiem świątecznym mieszkańców aglomeracji wrocławskiej jest Ślęzański Park Krajobrazowy. W skład parku wchodzi Masyw Ślęży, Góra Radunia ze wzgórzami Oleszańskimi. Na terenie parku znajduje się przyrodny ośrodek wypoczynku świątecznego nad sztucznym zalewem w Sulistrowicach. Teren powiązany jest systemem szlaków pieszych umożliwiających dotarcie do wielu atrakcji o charakterze krajoznawczym, do których należą, poza osobliwościami przyrodniczymi, bogate w walory kulturowe, związane z pierwotnymi tradycjami kultowymi. Jest to jednocześnie obszar największej w województwie koncentracji indywidualnego budownictwa rekreacyjnego. Osiedla zabudowy letniskowej, w większości przystosowanej do użytkowania całorocznego, występują w Będkowicach, Przemilowie, Strzegomianach, Sulistrowicach i Sulistrowiczkach.

Centrum rozrządowo-zaopatrzeniowym dla Parku jest miasto Sobótka. Obszar ma predyspozycje przede wszystkim do rozwoju form wypoczynku świątecznego, budownictwo rekreacyjne oraz pensjonaty – także turystyki stacjonarnej.

Możliwe jest również uprawianie rekreacji zimowej – narciarstwa śladowego i na małą skalę, także zjazdowego.

Liczba korzystających z noclegów w gminie w okresie I – IX (1996 r.) to 16 769.

Zagospodarowanie turystyczne

Do ważniejszych miejscowości krajoznawczych w gminie należą Sobótka i Będkowice (znaczenie ponadlokalne), Mirosławice i Stary Zamek (znaczenie regionalne)

Obszary turystyczno – wypoczynkowe znajdują się w południowej części gminy w obszarze turystycznym Ślęzańskiego Parku Krajobrazowego. Ośrodki wypoczynku świątecznego to Sobótka, Sulistrowice i Sulistrowiczki. Liczba miejsc noclegowych w 1996 – 684, korzystających z noclegów – 16.769.

Ważniejsze urządzenia turystyczne to: hotele „Pod Misiem” i „Zamek”, domy wycieczkowe „Niedźwiadek” i „Pod Wieżycą”, schronisko im. Romana Zmorskiego na Ślęży w Sobótce, motel „Stanica” w Mirosławicach, kemping nr 271 w Sulistrowicach, dom pracy twórczej „Elwro-Simens” na Przełęczy Tapadła w Sobótce, kąpielisko w Sulistrowicach, gospodarstwo agroturystyczne w Sobótce, ośrodek jazdy konnej w Rogowie Sobóckim, 12 miejsc odpoczynku w lasach, piesze szlaki turystyczne: czerwony Sobótka miasto – Ślęza – Przełęcz Słupicka, żółty Sobótka PKP – Ślęza – Przełęcz Tapadła, niebieski Sobótka Zachodnia – Ślęza – Radunia, czarny przełęcz Pod Wieżycą – wokół Ślęży, zielony Biała – Przełęcz Tapadła; szlaki archeologiczne: czerwony niedźwiadek Sobótka m. Wieżyca – Rezerwat Archeologiczny – Ślęza – sobótka Górka; szlak rowerowo – pieszy z Wrocławia do Sobótki.

Podstawowym miernikiem zagospodarowania turystycznego jest baza noclegowa, która w obszarze ŚPK składa się z omówionych niżej obiektów.

1.9.1. Baza noclegowa

- Hotele
 - • Sobótka - hotel „Pod Misiem” - 88 miejsc noclegowych, własność: Gmina Sobótka, dzierżawca Automobilklub Dolnośląski
 - • Sobótka-Górka - hotel „Zamek” - 80 miejsc noclegowych, właściciel: Starosta Pow. Wrocławskiego
- Domy wycieczkowe
 - • Sobótka - dom wycieczkowy „Niedźwiadek” - 36 miejsc noclegowych, właściciel prywatny z Sobótki.
- Schroniska górskie
 - • Sobótka - schronisko (dom wycieczkowy) „Pod Wieżycą” - 45 miejsc noclegowych właściciel Oddział Wrocławski PTTK, dzierżawca prywatny
 - • Sobótka – schronisko im. R. Zmorskiego na Ślęży - 24 miejsca noclegowe, właściciel: Oddział Wrocławski PTTK, dzierżawca Polskie Radio i Telewizja
- Ośrodki wypoczynku świątecznego
 - • Sulistrowice - OWŚ nad zalewem sulistrowickim - pokoje gościnne całoroczne, zespół domków turystycznych i camping - łącznie ok. 400 miejsc noclegowych, właściciel: Gmina Sobótka.
- Domy wypoczynkowe
 - • Sulistrowiczki - Dom Wypoczynkowy „Ślęza” - łącznie 36 miejsc noclegowych, z tego 28 miejsc w budynku (7 pokoi) , 2 domki turystyczne 4- osobowe czynne w sezonie letnim, udostępniane turystom w miarę wolnych miejsc, właściciel: Spółdzielnia Pracy i Zaopatrzenia Rolnictwa we Wrocławiu.
 - • Sobótka - Ośrodek Szkoleniowo - Wypoczynkowy ZHP - 48 miejsc noclegowych, z tego w budynku głównym 42 miejsca i 6 miejsc (3 pokoje w budynku obok głównego, udostępnione turystom w miarę wolnych miejsc, właściciel: Związek Harcerstwa Polskiego.
- Gospodarstwa agroturystyczne
 - • Sobótka - (Broniewskiego 14) - miejsca w domu mieszkalnym.
 - • Będkowice - (remont)

- Ogółem baza noclegowa wykorzystywana na potrzeby turystyczne liczy około 800 miejsc, w tym 600 całorocznych.
- Inne obiekty
 - • W Będkowicach znajduje się dom, w którym mieścił się dawniej hotel pracowniczy, 15 miejsc w 5 pokojach, właściciel: Rejon Dróg Publicznych, obiekt obecnie nieużytkowany jako turystyczny.
 - • W Sulistrowiczkach d. obiekt Wojewódzkiego Szpitala Zespołonego, w 1996r został przekazany do dyspozycji Wojewódzkiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Obecnie wydierżawiony na Dom Pomocy "Caritas".
 - W Sobótce działał Wojewódzki Szpital Leczenia Zeza i Niedowidzenia - 60 miejsc sanatoryjnych, specjalistyczne zabiegi, zasięgiem obsługi obejmuje całą Polskę, obecnie nieużytkowany.
- Indywidualne domy rekreacyjne
 - Do elementów zagospodarowania rekreacyjnego należą zespoły zabudowy letniskowej. Obecnie coraz bardziej traktowane są one jako „ drugie domy”, przystosowane do całorocznego użytkowania..
 - Indywidualne domy rekreacyjne tworzą zespoły zlokalizowane w następujących miejscowościach:
 - Przemiłów
 - Sulistrowiczki
 - Sulistrowice
 - Będkowie
 - Strzegomiany
 - Ogólną liczbę domów rekreacyjnych szacuje się na ok. 500 obiektów.

1.9.2. Pieszce i rowerowe szlaki turystyczne.

Elementem zagospodarowania są szlaki turystyczne piesze, stanowiące zabezpieczenie przed nadmierną penetracją obszarów cennych przyrodniczo, a jednocześnie walor poznawczy Parku. Szacunek pojemności szlaków oparto o wskaźnik (4 os./100 m) stosowany przez autorów założeń do planu zagospodarowania przestrzennego gminy Sobótka (R. Chanas, J. Czerwiński, 1988).

W obszarze ŚPK znajduje się kilka znakowanych szlaków pieszych. Są to:

- Szlak czerwony : Sobótka miasto - Ślęza - Sulistrowice - Przełęcz Słupicka-Oles/na (długość 18 km, pojemność 720 osób),
- Szlak żółty: Sobótka PKP - Wieżyca - Ślęza - Sulistrowice - Przełęcz Tapadła - Kiełczyn - Wzgórza Kiełczyńskie - Gogołów (długość 21 km, pojemność 840 osób),
- Szlak niebieski: Sobótka Zachodnia PKP - Strzeblów - Sobótka Górka - Ślęza - Przełęcz Tapadła - Radunia - Przełęcz Słupicka - Wzgórza Oleszeńskie - Przemiłów - Winna Góra - Glinice - (długość 26 km, pojemność 1040 osób),
- Szlak zielony: Biała - Przełęcz Tapadła - Przełęcz Słupicka - Słupice (długość 12 km, pojemność 480 osób),
- Szlak czarny wokół Ślęzy: Przełęcz pod Wieżycą - wsch. stoki Wieżycy i Ślęzy - Przełęcz Tapadła - zachodnie stoki Ślęzy - Przełęcz pod Wieżycą (długość 17 km, pojemność 680 osób).

Ogólna pojemność szlaków turystycznych na w/w znakowanych trasach pieszych wynosi ok. 5.000 osób

Oprócz wymienionych, w Masywie Ślęży wyznaczone są 2 szlaki tzw. archeologiczne, umożliwiające dotarcie do istniejących miejsc starożytnych śladów działalności człowieka:

- szlak archeologiczny oznaczony czerwonym symbolem niedźwiedzia: Sobótka miasto - wschodnie stoki Stolnej - Rezerwat Archeologiczny Będkowie - wieś Będkowie (długość 9 km, pojemność 360 osób),
- szlak archeologiczny oznaczony czarnym symbolem niedźwiedzia: Sobótka miasto - Wieżyca – Strzegomiany - Rezerwat Archeologiczny Będkowie - Góra Strzegomianka - Ślęza - Olbrzymki - Skalna - Sobótka Górka (długość 21 km, pojemność 840 osób). Z tym szlakiem pokrywa się ścieżka archeologiczne - historyczna.

- Ścieżki dydaktyczne
- Do ścieżek dydaktycznych opisanych specjalnie dla celów programów szkolnych i wykorzystujących istniejące szlaki piesze należą poza tym:
- ścieżka przyrodniczo - geograficzna na trasie Sobótka Zachodnia - Ślęza - Sobótka miasto o walorach przydatnych w realizacji szkolnych programów dydaktycznych w zakresie biologii i geografii,
- ścieżka przyrodnicza na trasie Sulistrowiczki - rez. Łąka Sulistrowicka - Radunia - Przełęcz Tapadła, z 8. przystankami, eksponująca walory botaniczne na tle podłoża geologicznego.
- Całkowita długość trasy przebiegającej po istniejących drogach leśnych wynosi około 5,5 km. Czas przejścia (z dwoma odpoczynkami) określa się na około 6 godzin. Różnica wzniesień na trasie ścieżki wynosi 300 m.
- Celem ścieżki jest zapoznanie młodzieży szkolnej z różnorodnymi zbiorowiskami roślinnymi Masywu Ślęży i Raduni oraz z problemami ochrony środowiska. Motywem towarzyszącym jest cel turystyczno-rekreacyjny, umożliwiający czynny wypoczynek w środowisku chronionej przyrody.

Na trasie ścieżki wyznaczono i częściowo oznakowano tablicami następujące przystanki:

- Początek ścieżki. Park zabytkowy przy d. Oddziale Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Sulistrowicach.
- Park zabytkowy „Wenecja” w Sulistrowicach z urządzeniami kaskady wodnej.
- Przy studni „Źródło Życia” na łące po południowej stronie Sulistrowickiego Potoku.
- Rezerwat „Łąka Sulistrowicka” chroniący naturalne stanowiska roślinności łąkowej.
- Płat roślinności będący stanowiskiem unikatowego gatunku dużego jadowitego pająka.
- Zbiorowisko leśne, głównie świerczyny na północno-wschodnim stoku Raduni.
- Stok Raduni w obszarze rezerwatu z kserotermicznym zbiorowiskiem leśnym świetlistej dąbrowy.
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Skalna”, skały gabrowe na południowo-zachodnim zboczu Ślęży.

Kolejną wersję ścieżek dydaktycznych, posiadających jednocześnie największy zasięg przestrzenny, tworzy:

- trasa geologiczna, samochodowo - piesza, ilustrująca budowę geologiczną Masywu Ślęży: Jordanów Śl. - Nasławice - Wzgórza Kunowskie - Sobótka - Chwałków - Sady - Przełęcz Tapadła - Wirki. Program ścieżki tworzy 14 stanowisk

geologicznych zlokalizowanych w różnych miejscach Parku (przystanki dydaktyczne pokazane są na mapie operatu turystyki i rekreacji).

Ścieżka geologiczna ma na celu zapoznanie zainteresowanych osób z geologią ŚPK. Przeznaczona jest głównie dla uczniów starszych klas szkół średnich oraz studentów nauk przyrodniczych, a także innych zainteresowanych tematyką Parku.

Proponowane w ramach ścieżki przystanki („kroki”) rozrzucone są na dość rozległym obszarze. Z tego względu trasa przeznaczona jest dla turystów zmotoryzowanych, korzystających z samochodów osobowych bądź też grup wycieczkowych poruszających się autokarami. Większość przystanków wymaga dojścia pieszo zwłaszcza w obrębie właściwego Masywu Ślęży. Rozległość trasy sprawia, że program zwiedzania może być podzielony na mniejsze odcinki lub nawet pojedyncze stanowiska.

Lokalizację 14 stanowisk, wchodzących w skład ścieżki geologicznej podaje poniższe zestawienie.

- Stacja PKP Sobótka (początek trasy), kamieniołomy granitu w Strzeblowie po zachodniej stronie niebieskiego szlaku pieszego.
- Sobótka, nieczynny kamieniołom granitu, tzw. „Amfiteatr” w pobliżu Przełęczy pod Wieżycą.
- Strefa mineralizacji ilmenitowej na skrzyżowaniu czarnego szlaku turystycznego czarnym szlakiem archeologicznym, na zachód od wsi Strzegomiany.
- Formy polodowcowe na wschodnim stoku Ślęży.
- 5. Stary kamieniołom z gabrem, skałami piroksenowo-amfibolowymi, serpentynitami; za ośrodkiem wypoczynkowym „Siemens” („Elwro”),
- Blokowiska peryglacjalne na szczycie Ślęży, skałki i bloki gabrowe.
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Skalna”, grupa skałek zbudowanych z gruboziarnistego gabra.
- Starożytne kamieniołomy „Białe Krowy”, żyła kwarcowa z wykrystalizowanymi kryształami kwarcu.
- Wzgórze koło wsi Kunów, płytkie wyrobiska z gabrem okruszczonym, diabazami, amfibolitami.
- Czynny kamieniołom serpentynitu w Nasławicach, kamień wydobywany dla potrzeb budownictwa drogowego.
- Jańska Góra k. Piotrówka, miejsce wydobywania serpentynitu w średniowieczu.
- Nieczynna kopalnia chromitu na zboczu Czernicy, miejsce zimowania nietoperzy.
- Południowe zbocze Szczytnej na Wzgórzach Kiełczyńskich, nieczynne kamieniołomy serpentynitu.
- Kopalnia magnezytu w Wirach, teren i hałda odpadów skalnych podziemnej kopalni.
- Ścieżka geologiczna znajduje się we wstępnej fazie tworzenia, wymaga oznakowania i przystosowania do zwiedzania oraz przygotowania odpowiednich materiałów informacyjnych.
- Trasy rowerów górskich
- W sieci tras Masywu Ślęży, w odpowiedzi na zapotrzebowanie społeczne, pojawił się nowy element - trasa dla rowerów górskich.
- Bierze ona początek w Sobótce przy kościele Św. Anny i okrąży Stołą Ślężę i Wieżycę. Przebiega odcinkami szlaków pieszych, ale w większości poza nimi aby

zminimalizować kolizyjność ruchu rowerowego i pieszego. Trasa liczy ok. 15 km długości, a jej jednorazową pojemność szacuje się na około 150 - 200 rowerzystów. W Sobótce przy ul. Armii Krajowej znajduje się wypożyczalnia rowerów górskich.

Szlak pieszy Wrocław-Sobótka

W 1994 r. wyznaczony został przebieg niebieskiego szlaku pieszego z wrocławskiego osiedla Muchobór Wielki do Sobótki, głównego centrum rozrządowo-zaopatrzeniowego i punktu wyjściowego na tereny Ślęzańskiego Parku Krajobrazowego.

Przebieg szlaku turystycznego jest następujący:

- Muchobór Wielki (początek szlaku) - stąd drogą polną na płd.-zach. do Smolca (skrzyżowanie ze szlakiem żółtym wokół Wrocławia) - wzdłuż torów kolejowych na płd.-zach. i drogą polną do Sadkowa - stąd drogą na południe nad autostradą - skręt na zachód, k. przysiółka Różaniec - następnie szlak kieruje się na południe wzdłuż zadrzewień w dolinie Czarnej Wody, którą przekracza we wsi Krobielowice i obok stawów rybnych przebiega nadal na południe do Zachowic, dalej na wzgórze, z którego roztacza się szeroki widok na Masyw Ślęży i dalsze pasma sudeckie; w Siedlakowicach szlak przecina drogę nr 5 Wrocław-Świdnica, następnie przekracza ciek Czarnej Wody i dociera do Krzyształowic - przecina tory kolejowe linii Wrocław-Sobótka - do wsi Stary Zamek - stąd na zachód przez Michałowice do Rogowa Sobóckiego, aby zakończyć swój przebieg w Sobótce. Szlak liczy 38 km długości i nie ma odcinków trudnych do pokonania nawet dla początkujących turystów. Może służyć również turystom rowerowym. Ma duże walory krajobrazowe i interesujące obiekty krajoznawcze na trasie przebiegu.

1.9.3. Turystyczne zagospodarowanie gminy.

Urządzenia dla rekreacji zimowej.

Zagospodarowanie zimowe Parku ogranicza się do dwóch wyciągów narciarskich, uruchamianych przy sprzyjających warunkach śniegowych w okresie zimowym:

- wyciąg zaczepowy na stoku Gozdnicy,
- wyciąg na stoku Raduni – część poza terenem gminy,

Obydwa wyciągi narciarskie należą do Ślęzańskiego Ośrodka Kultury i Sportu.

Trasy wędrówek narciarskich, zaliczane do tras sudeckich, w Masywie Ślęży przebiegają jak niżej:

- trasa wokół Ślęży szlakiem czarnym, długość 15 km,
- trasa wokół Ślęży drogą Piotra Włosta i Traktem Bolka, długość 12 km,
- trasa Sulistrowiczki - Przełęcz Słupicka - Przełęcz Tapadła- Sulistrowiczki, długość 10 km.

- Wieże widokowe

Elementem zagospodarowania Parku są dwie czynne wieże widokowe:

- na szczycie Ślęży (718m npm), betonowa
- na Wieżycy (415m npm), zbudowana z kamienia w 1905r, wysokość 15m. Oprócz tego na Ślęży istnieje taras widokowy dobudowany nad dachem kościoła Nawiedzenia NMP w 1834r., obecnie niedostępny, oraz wieża widokowa na szczycie Jańskiej Góry (253 m npm), z kamienia i cegły, częściowo uszkodzona, nadająca się do odbudowy i udostępnienia (gm.Jordanów).

- W parkach krajobrazowych, zgodnie z art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody z 1991 roku, grunty rolne, leśne i inne nieruchomości znajdujące się w granicach parku krajobrazowego pozostawia się w gospodarczym wykorzystaniu. Oznacza to, że w labach Parku prowadzi się gospodarkę leśną we wszystkich jej działach, jak hodowla, ochrona, użytkowanie, w taki sposób aby zachować wszystkie istniejące elementy składające się na charakter lasu predystynujące do spełniania funkcji turystyczno-wypoczynkowych.
- W przypadku parku krajobrazowego, w którym istotną rolę odgrywa turystyka i rekreacja, krajobraz leśny powinien być wzbogacony przez różnego rodzaju celowe zabiegi gospodarcze, dostosowujące tereny leśne do potrzeb społecznego użytkowania. Ogólne zasady zagospodarowania lasów wchodzących w skład parku krajobrazowego³ wskazują że lasy te „... z punktu widzenia potrzeb społecznych przeznaczone są dla turystyki kwalifikowanej, z wykluczeniem turystyki motorowej i z zakazem lokalizacji inwestycji turystycznych przeznaczonych do wypoczynku o charakterze pobytowym”.
- Plan urządzania gospodarstwa leśnego dla nadleśnictwa Miękinia na lata 1993-2002 w rozdziale „Zagospodarowanie rekreacyjne lasu”, stwierdza, że położenie lasów obrębu leśnego Sobótka w rejonie atrakcyjnym turystycznie sprawia, iż obszary te należy zaliczyć do obrębów o dużym i bardzo dużym zapotrzebowaniu na rekreację. W związku z tym, w ramach turystycznego i rekreacyjnego zagospodarowania, w lasach zostały urządzone miejsca wypoczynku wyposażone w drewniane wiaty, stoły, ławy, kosze, miejsca na ognisko, służące turystom poruszającym się po szlakach.
- W obrębie Sobótka nadleśnictwo wykonało i utrzymuje na swoim terenie łącznie 20 tego rodzaju obiektów - miejsc wypoczynku, parkingów leśnych, pól biwakowych i miejsc postojowych.

1.9.4. Baza gastronomiczna

Baza gastronomiczna, podobnie jak baza noclegowa, koncentruje się w mieście Sobótka (restauracje i bary). Obiekty gastronomiczne znajdują się również w schroniskach „Pod Wieżycą” oraz na Ślęży. Pozostałe związane są głównie z miejscowościami w rejonie Zalewu Sulistrowickiego (Sulistrowice, Sulistrowiczki), a także z kilkoma innymi miejscowościami i miejscami np. na Przełęczy Tapadła.

Do najważniejszych, najczęściej wykorzystywanych przez turystów obiektów gastronomicznych należą m. in.:

- restauracja hotelowa „Pod Misiem” w Sobótce - 100 miejsc konsumenckich,
- bary gastronomiczne na terenie m. Sobótka – „U Jacka”, „Pod Jeleniem”,
- bar „Słoneczny” nad zalewem w Sulistrowicach,
- restauracja z kawiarnią i barem w schronisku „Pod Wieżycą” w Sobótce - 106 miejsc,
- restauracja w schronisku im. R. Zmorskiego na Ślęży - 100 miejsc konsumenckich.

W ciągu roku liczba

punktów gastronomicznych i miejsc konsumenckich zmienia się w zależności od pory roku i sezonu turystycznego. Szacuje się, że łączna liczba miejsc konsumenckich, czynnych w sezonie letnim w obszarze ŚPK wynosi około 1 tysiąca.

1.9.5. Imprezy turystyczno – kulturalne.

Na wielkość ruchu turystycznego duży wpływ, zwłaszcza pod względem koncentracji w czasie, mają różnego rodzaju imprezy związane z obszarem Masywu Ślęży. Odbywają się one w różnych okresach roku, w zasadzie od marca do października, najczęściej w sezonie letnim. Są to (wg danych UGiM w Sobótce):

Nazwa imprezy

- Turniej gmin
- Rajd Bumistrza (młodzież do 15 lat)
- Powitanie Ślężańskiego Lata
- Akcja „Czyste góry” (Światowy Dzień Turystyki)
- Mistrzostwa Polski w Radio-Orientacji Sportowej
- Ogólnopolski Zlot Carawaningu Sobótczańska 15-tka (rekreacyjny bieg uliczny)
- Mistrzostwa rowerów górskich
- Powitanie wiosny (młodzież szkolna)
- Otwarcie sezonu kolarskiego
- Wyścig Kolarski o Puchar Ślęży
- Samochodowy Rajd Polski
- Memorandum Grundmana
- Wyścigi rowerowe po Ziemi Wrocławskiej
- Drużynowe Mistrzostwa Polski w Kolarstwie
- Memoriał na zakończenie sezonu kolarskiego

Łącznie jest to corocznie kilkanaście imprez gromadzących około 40 tyś. osób. Kalendarium imprez podlega modyfikacjom, podobnie jak różne mogą być liczby uczestników imprez w zależności od różnych czynników nawet tak doraźnych jak pogoda.

1.9.6. Obszary koncentracji ruchu turystycznego.

W ruchu turystycznym na obszarze ŚPK głównie uczestniczą mieszkańcy Wrocławia. Ich udział szacuje się na 80-85 %. Pozostała część ruchu wywodzi się z miast województwa wałbrzyskiego, jak Świdnica, Świebodzice, Wałbrzych i zespołu miast Dzierżoniów, Bielawa, Pieszyce. Udział mieszkańców z dalszych regionów Polski jest niewielki. Zdarzają się grupy wycieczkowe, które przy okazji przyjazdu do Wrocławia odwiedzają również Ślężę.

Pod względem charakteru ruchu dominującą formą jest turystyka piesza. Wynika to z ukształtowania terenu, zachęcającego do wędrówek pieszych i możliwości dotarcia do najciekawszych miejsc tylko w ten sposób.

Głównym segmentem ruchu pod względem wiekowym jest młodzież szkolna. Szkoły wrocławskie organizują tu liczne wycieczki, wynikające z programu powszechnego poznania rejonu najbliższego "

miejsca zamieszkania w powiązaniu z programem dydaktycznym zająć lekcyjnych geografii i innych przedmiotów przyrodniczych.

Obserwuje się również znaczny ruch indywidualny. Często są to rodziny z dziećmi, dojeżdżające własnymi samochodami, transportem autobusowym lub kolejowym, a następnie udające się na szlaki piesze. Stosunkowo bliska odległość od Wrocławia i dobre połączenia komunikacją zbiorową powodują że teren Parku dostępny jest dla grup społecznych także o niższym poziomie zamożności.

Łączna wielkość ruchu turystycznego szacowana jest na 5-6 tyś. osób dziennie w dniach weekendowych sezonu letniego.

Ruch turystyczny na terenie Parku rozkłada się nierównomiernie. Spowodowane jest to rozmieszczeniem walorów, ograniczeniami wynikającymi z wymogów ochronnych oraz istniejącym zagospodarowaniem turystycznym.

Ruch wędrowski pieszy związany jest w zasadzie ze znakowanymi szlakami turystycznymi, przy czym największe jego nasilenie występuje na kierunkach: Sobótka Centrum - Przełęcz pod Wieżycą - Wieżyca - Ślęza - Przełęcz Tapadła oraz: Sobótka Zachodnia - Sobótka Górka - Ślęza - Przełęcz Tapadła.

Oprócz ciągów liniowych obserwuje się wyraźne koncentracje ruchu turystycznego w określonych miejscach. Są to następujące tereny:

- Przełęcz pod Wieżycą, otoczenie dolnego schroniska, dawny kamieniołom,
- szczyt i polana podszczytowa Ślęzy, jako najatrakcyjniejszy docelowy punkt wycieczkowy,
- Przełęcz Tapadła z polem biwakowym, miejsce odpoczynku.

Te trzy tereny są największymi w Parku węzłami szlaków turystycznych i stanowią największe koncentracje ruchu.

Dużym skupiskiem ruchu rekreacyjnego jest otoczenie Zalewu Sulistrowickiego, z możliwościami korzystania z akwenu oraz ośrodka wypoczynku świątecznego, z usługami noclegowymi i gastronomicznymi.

Kolejne koncentracje ruchu turystycznego występują w rejonach:

- szczytu Wieżycy z wieżą widokową,
- grupy skałek Olbrzymki,
- grupy skałek Skalna,
- szczytu Raduni,
- rezerwatu archeologicznego w Będkowicach,
- otoczenia zamku w Sobótce Górcie,
- nieczynnych kamieniołomów granitu w Strzeblowie.

W sezonie zimowym Wrocławianie wyjeżdżają w rejon Masywu Ślęzy (szczyt Ślęzy) w znacznie ograniczonym stopniu. Wiąże się to z brakiem szerszego programu zagospodarowania terenu dla sportów zimowych oraz niezadowalającymi warunkami zalegania pokrywy śnieżnej. Warunki te kształtują się zmiennie w poszczególnych latach. W ostatnim okresie obserwuje się, że są one mniej korzystne z punktu widzenia walorów zimowych terenu, niż kilkanaście lat wcześniej. Jednocześnie istnieje zapotrzebowanie społeczne na uprawianie narciarstwa zjazdowego i wędrowek narciarskich w najbliższym otoczeniu Wrocławia.

Ruch pieszy w okresie zimowym jest kilka - do kilkanaście razy mniejszy niż w okresie letnim. Jego wielkość szacuje się na 500-800 osób w pogodne dni zimowego weekendu. Odbywa się on głównie po szlakach turystycznych, łącznie ze szlakami prowadzącymi na szczyt Ślęzy. Przy mniejszych liczbach bezwzględnych, w okresie zimowym większy jest udział dojeżdżających koleją i komunikacją autobusową a mniejszy niż w lecie jest ruch przy wykorzystaniu samochodów osobowych.

Ruch narciarzy, dla których motywem przyjazdu w rejon Ślęzy są możliwości uprawiania narciarstwa zjazdowego, koncentruje się na dwóch stokach z zainstalowanymi wyciągami narciarskimi (Gozdnica i Radunia). Korzystają z tych stoków także wówczas, gdy wyciągi są nieczynne z powodu zbyt słabych warunków śniegowych i nieopłacalności ich eksploatacji.

Zarówno szlaki piesze jak i okolice wyciągów narciarskich wykorzystywane są dodatkowo przez zwolenników narciarstwa śladowego.

Wielkość ruchu turystycznego osób korzystających ze sprzętu narciarskiego w Masywie Ślęży szacuje się na 300-500 osób przy sprzyjających warunkach pogodowych w dniu wolnym od pracy.

1.9.7. Użytkownicy indywidualnych domów rekreacyjnych.

Do lepiej sytuowanego segmentu rynku należą właściciele około 500 indywidualnych domów rekreacyjnych położonych na terenie Parku. Oni też wraz z rodzinami stanowią sporą grupę turystów systematycznie tu przyjeżdżających w weekendy i dni wolne od pracy, nie tylko w sezonie letnim, ale również w zimie. Największe koncentracje tej formy rekreacji znajdują się w rejonach Sulistrowiczek, Sulistrowic, Przemiłowa, a także w Będkowicach i Strzegomianach.

Szacuje się, że w sezonie letnim łączna liczba turystów, dla których bazę stanowią osiedla domów rekreacyjnych, sięga jednorazowo 1500-2000 osób

2. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE.

2.1. Położenie geograficzne.

Gmina Sobótka położona jest w południowo – zachodniej części województwa dolnośląskiego. Graniczy od południa z gm. Łagiewniki, od wschodu z gm. Jodanów, od północy z gminą Kąty Wrocławskie, od zachodu z gm. Marcinowice, od północnego zachodu z gm. Mietków, od północnego wschodu z gm. Kobierzyce.

W północnej części gminy dominuje funkcja intensywnej produkcji rolnej. Południowa część gminy z miastem stanowi obszar o funkcji rekreacyjno – turystycznej. Uzupełniającą funkcją jest produkcja rolna i leśna.

Gmina leży w dwóch makroregionach: Nizinie Śląskiej oraz Przedgórzu Sudeckim. W części SW występują fragmenty mezoregionu Masyw Ślęży (332.13) oraz Wzgórza Niemczańsko-Strzelińskie. Pozostała część obszaru leży w zasięgu mezoregionu Równina Wrocławska, z którego wydzielono mikroregion Równina Wrocławska występującą również jako Równina Kącka.

Największą powierzchnię, szczególnie w części środkowej i NW, zajmują lessy gliniaste i gliny lessopodobne. Mady, mułki i piaski holoceniowe zajmują rozległy obszar u zbiegu dolin Czarnej Wody i jej prawego dopływu, między Sobótką a Strachowem i Kunowem.

2.2. Budowa geologiczna.

Teren gminy położony jest na pograniczu dwóch makroregionów: Przedgórza Sudeckiego i Niziny Śląskiej.

Cały obszar należy do Przedgórza Sudeckiego (otoczenie Kry Sowiogórskiej), Większość terenu pokrywają ły trzeciorzędowe, na których leżą plejstoceniowe gliny zwałowe oraz piaski i żwiry wodnolodowcowe. Skały starszego podłoża występują w Masywie Ślęży (granodioryty i metaalaskity z dużymi żyłami kwarcu, gabro, amfibolity, serpentynity).

Ukształtowanie pionowe obszaru w zasięgu Niziny Śląskiej jest słabo zróżnicowane, a bezwzględne wysokości zawarte są w przedziale 143-184 m n.p.m. Odmienny charakter ma rzeźba terenu Masywu Ślęży, wysokości bezwzględne zawarte są w przedziale od 150 m n.p.m. na N od Sobótki do 717 m n.p.m. na szczycie Ślęży Cały

Masyw Ślęży tworzy zespół wyspowych gór ostańcowych dominujących nad otaczającymi równinami prawie 500-metrową deniwelacją.

Na południe od Rogowa Sobóckiego wchodzi dolina Czarnej Wody wybitnie płaska, a nawet podmokła. Wzdłuż Czarnej Wody występują liczne, mniejsze powierzchnie płaskie i podmokłe, z siecią rowów melioracyjnych. W kierunku S od linii miejscowości Borów-Tyniec nad Ślężą Nasławice-Sobótka rzeźba terenu zmienia charakter z płaskiej i falistej na wyraźnie pagórkowatej. Wysokość tych wzniesień nie przekracza 180 m n.p.m. Cały Masyw Ślęży jest typowym twarzielowym ostańcem, dominującym na całym Przedgórzu Sudeckim, zbudowanym ze skał krystalicznych i metamorficznych.

Na całym obszarze, poza fragmentami Wzgórz Oleszeńskich i Ślęży, na powierzchni zalegają pokrywy lessowe różnej miąższości oraz gliny zwałowe. Tylko w dolinach Czarnej Wody występują holocenijskie piaski i mady rzeczne. Większy obszar tych utworów występuje na SE od Rogowa Sobóckiego, w szerokim obniżeniu doliny Czarnej Wody. Jest to obszar wybitnie płaski i podmokły. Na utworach lodowcowych i lessowych wytworzyły się bardzo żyzne gleby brunatne i czarne ziemie. Z uwagi na genezę gleb, cały obszar jest podatny na procesy erozyjne wszelkiego rodzaju, od tendencji do liniowego rozcinania powierzchni ornych i nie zadarnionych, do błotnych spływów powierzchniowych w czasie nawalnych opadów deszczu. Szczególnie narażone na erozję są tereny o rzeźbie pagórkowatej i całe pasma wzgórz, już w obrębie Przedgórza Sudeckiego. Tam właśnie występują zbocza o największych spadkach i największe lokalne deniwelacje terenu.

Masyw Ślęży wysoko wyniesiony ponad średni poziom otaczającego terenu składa się zasadniczo z dwóch wyróżniających się wzniesień. Pierwsze najwyższe stanowi Góra Ślęża /718/ wraz z Gozdnicą /316/, Wieżycą /415/ i Stolną /371/. Pod względem geologicznym Masyw Ślęży leży w obrębie bloku przedsudeckiego, stanowiącego część Prasudetów Waryscyjskich. Znajdujemy tu głównie pięć odmian skał:

- **GABRO** zasadniczy budulec Góry Ślęży i pagórków znajdujących się po jej wschodniej stronie, koło Przedzrowic Kunowa i Nasławic. Pochodzi ze starszego paleozoiku. Jest to skała magmowa, głębinowa o charakterystycznej ciemnozielonej, miejscami prawie czarnej barwie. Cały główny szczyt Masywu okryty jest płaszczem zwietrzliny i luźnych bloków gabrowych spośród których sterczą wychodnie niezwiertzałej skały.
- **AMFIBOLIT** z którego zbudowane są : Gozdnicą, Wieżycą i Stolną, a także wzgórz na północ i wschód od Sobótki oraz koło Kunowa. Jest to skała metamorficzna odznaczająca się dużą odpornością charakterystyczną płytkowatą upliwością i ciemną barwą.
- **SERPENTYNITY** półkole wzgórz otaczających Ślężę od południa do wschodu z najwyższym szczytem Radunią. Utwory budujące ten masyw należą do najstarszych w tym rejonie. Przedstawiają skały niejednorodne pod względem mineralnym, strukturalnym i chemicznym bowiem proces serpentynizacji w niejednakowym stopniu zmienił częściowo zróżnicowane skały perdytowe i dunitowe. Liczne procesy metamorficzne i metasomaryczne, które towarzyszyły serpentynizacji lub były jej następstwem, doprowadziły do utworzenia magnezytów. Występują one w formie cienkich żyłek kilkumilimetrowych żyłek lub formie grubych żył. Skały serpentynitowe wykazują zmienne zabarwienie od

ciemnoszarzielonych, prawie czarnych aż do różnych odmian jasnozielonych niekiedy z odcieniem żółtawym, często plamistych, które po odpowiednim oszlifowaniu służyć mogą celom ozdobnym.

W masywie serpentynitu w okolicy Nasławic występuje również nefryt obecnie już prawie wyeksploatowany.

W złożach serpentynitu Przemków /1960/ od momentu udokumentowania nie podjęto eksploatacji. Złoże Sobótka natomiast znajduje się w obrębie miasta - jego eksploatacji zaniechano w latach 50-tych, a wyrobisko zostało zasypane odpadami z produkcji magnezytu.

Według opracowania „ Inwentaryzacja złóż surowców mineralnych z uwzględnieniem elementów ochrony środowiska Województwo Wrocławskie” – Przedsiębiorstwo Geologiczne we Wrocławiu Proxima S.A. serpentynit nie powinien być eksploatowany ze względu na obecność szkodliwych dla ludzi włókien azbestu - a w wyniku tego ograniczonej możliwości jego wykorzystania. Ponadto jak widać na przykładzie kopalni w Nasławicach obiekty tego typu są bardzo agresywne dla środowiska, a ich rentowność jest problematyczna.

- **GRANIT** buduje północno-zachodnie zbocza Ślęży oraz niskie wzgórza na północ i zachód od Góry. W Ślęzańskim Parku Krajobrazowym granit występuje w trzech odmianach ;

- **średnioziarnisty granit dwułyszczkowy** występujący w strefie kontaktu z gabrem na północnych stokach Ślęży

- **granit biotytowy** Jest to grandioryt biotytowy określany przez A.Majerowicza /1963/ jako granit Strzeblowski

- **biały leukoluwiczny granit tzw. skaień** eksploatowany w Kopalni Pagórki Wschodnie. **Leukogranit** - granit bezłyszczkowy wtórnie zleukokratyzowany jest pozbawiony składników ciemnych. Jest to skała zbudowana z kwarcu, plagioklazu i miniklinu pertytowego o strukturze kierunkowej. Ta odmiana granitu jest produktem potaklastycznej autometamorfozy różnych odmian granitu jak wskazują na to badania

A. Majerowicza /1963/. Skaień występuje wzdłuż kontaktu granity z osłoną metamorficzną, w Strzeblowie zlokalizowane jest jedyne tego typu eksploatowane złoże.

- W obrębie masywu granitowego występują powszechne intruzje żyłowe : aplity, pegmatyty i kwarc.

Duża strefa mineralizacji kwarcowej występuje na kierunku NW-SE w rejonie wsi Sady. Jej długość wynosi 2 km a szerokość waha się od 20 do 40 metrów. Na powierzchni kwarc występuje w postaci białych skałek (Białe Krowy) gdzie w kilku punktach kwarc był dorywczo eksploatowany. W centralnej części żył kwarc jest podstawowym składnikiem złoży w części peryferyjnej natomiast tworzy cieńsze, niemal równoległe biegnące żyły przedzielone przeobrażonym granitem. Udokumentowane złoże kwarcu żyłowego z przeznaczeniem surowca dla celów ogniotrwałych znajduje się na obszarze ŚPK w pobliżu wsi Sady, Jednakże niska jakość surowca - zawartość SiO₂ uniemożliwia wykorzystanie go jako materiału ceramicznego lub ogniotrwałego. W przeszłości surowiec wykorzystywano do produkcji kruszywa łamanego. Autorzy „Inwentaryzacji złóż /.../” sugerują zmianę kwalifikacji omawianego złoży z pozycji „kwarc żyłowe” do „kamienie budowlane i drogowe” jako złoże o zasobach warunkowych. Ze względu na położenie żył w ścisłych granicach Parku, w zwartym obszarze lasu i na pograniczu lasu; na terenie

uznawanym jako strefa o najwyższych wartościach ekologicznych - Plan Ochrony Ślęzańskiego Parku Krajobrazowego nie widzi możliwości podjęcia wydobycia tego surowca mineralnego ze złoża Sady (Białe Krowy). Z punktu widzenia planu perspektywicznego oraz dla dobra tej ziemi uznajemy, zgodnie z tendencjami światowymi, że ważniejsze jest zachowanie tego bogactwa a także utrzymanie w niezmienionym kształcie krajobrazu parku i otuliny. Jest to istotne ze względów przyrodniczych - na występujące w sąsiedztwie stanowisko salamandry plamistej, oraz krasnorost słodkowodny. Ze względów kulturowych - na lokalizację żył kwarcowych w terenie bogatym w stanowiska archeologiczne pozostałości po istniejącym tutaj ośrodku kamieniarskim specjalizującym się w wyrobie kamieni żarnowych, które znajdowane są zarówno na terenie całej Słowiańszczyzny jak i Europy Zachodniej.

- **ŁUPKI METAMORFICZNE** - fragmentarycznie występują na pn. i pn-wsch. od Sobótki

Utwory krystaliczne budujące Ślęzański Park Krajobrazowy zapadają się pod utwory młodsze trzeciego czwartorzędowe reprezentowane przez osady plejstoceńskie różnego typu powstałe w wyniku zlodowacenia środkowopolskiego

- osady akumulacji lodowcowej reprezentowane przez gliny morenowe piaszczyste i pylaste z domieszką żwiru (podnoże Masywu od strony północno i południowo -wschodniej). Charakteryzują się one brakiem sortowania materiału i słabym stopniem obtaczania.
- utwory akumulacji fluwioglacjalnej w postaci piasków i żwirów o miąższości od kilku do kilkunastu metrów występujące w zachodniej i południowo wschodniej części Parku
- utwory akumulacji eolicznej reprezentowane przez pyły, glinki lessopodobne o zróżnicowanej miąższości do kilku metrów. Tworzą utwory pokrywowe na dolnych odcinkach stoków Masywu Ślęży oraz Przedgórza w południowej i południowo -zachodniej części Parku.
- osady akumulacji rzecznej to piaski i żwiry. Występują na zachód od Sobótki, w rejonie Nasławic i niewielkie płyty w rejonie Przedzrowic.

Utwory najmłodsze holoceniowe reprezentowane są przez gliny, piaski i żwiry, które wyściełają dna dolin rzecznych.

Z przełomu trzeciego i czwartorzędowego pochodzi również zwietrzelina powstała na granitach.

Miąższość pokrywy waha się od kilku do kilkudziesięciu metrów.

Na terenie obecnego Parku eksploatowane było w przeciągu wieków wiele surowców mineralnych. Główne z nich to granit - wydobywany od wieków do dziś; skaleń -eksploatowany głównie dla celów ceramicznych od przeszło stu lat. W starych sztolniach kopalni zadomowiły się teraz rzadkie gatunki nietoperzy; Wydobywano tutaj też serpentynit a także w różnym stopniu piasek i pospółkę - głównie sposobem gospodarczym.

W gminie są następujące miejsca występowania surowców mineralnych :

- **SERPENTYNIT**

1. Świątniki - nr geol. 13, własność Urzędu Gminy, serpentynit c. zielony , gruboziarnisty, nie eksploatowane.
2. Przemików - nr geol. 14, własność Urzędu Gminy serpentynit gruboziarnisty, nie eksploatowany.

3. Przemiłów nr geol. 15wł. U.G., serpentynit gruboziarnisty ciemnozielony, nie eksploatowany.
4. Naślawice, nr geol. 10 serpentynit c.zielony do czarnego, kruszywo drogowe, eksploatowane;
 - **ZŁOŻA KWARCU**
5. Chwałków nr geol. 11 własność Urzędu Gminy, żyła kwarcowa w granicie 1.5 km na południe od Chwałkowa. Złoże nie eksploatowane
 - **ZŁOŻA GRANITU**
6. Sobótka Zachodnia własność Strzeblowskie Kopalnie Surowców Mineralnych. Złoże eksploatowane aktualne zastosowanie kruszywo łamane
 - 6a. Sobótka Zach. nr geol. 5 wł. Strzeblowskie Kopalnie Surowców Mineralnych. Złoże leukogranitu, białego - drobno i średnio ziarnistego eksploatowane na cele przemysłu ceramicznego i szklarskiego
 - 6b. Sobótka. Zach. nr geol. 6, własność Skalimex, złoże granitu jasno szary, średnio ziarnisty, biotytowy. Aktualne zastosowanie - kruszywo drogowe.
 - 6c. Sobótka Zach. nr geol. 7 własność Skalimex - granit drobnoziarnisty jasny szary, biotytowy. Eksploatowany w postaci bloków foremnych.
 - **GLINA**
7. Przedzrowice, ok. 0,5 km od wsi złoże gliny obecnie nie eksploatowane
 - **AMFIBOLIT I GABRO**
8. Kunów; złoże amfibolitu i gabra średnioziarnistego, ciemnozielonego. Obecnie nie eksploatowane.

2.3. Wody powierzchniowe.

Gmina leży w dorzeczu Bystrzycy i Ślęzy, lewobocznych dopływów Odry. Przez teren przepływa Czarna Woda z Potokiem Sulistrowickim. Charakteryzują się dużą zmiennością przepływów, szybkim przybojem wód poopadach i roztopach. Nieliczne źródła występują w Masywie Ślęzy.

Czarna Woda – jest dopływem prawobrzeżnym rz. Bystrzycy. Źródła rz. Czarna Woda położone są na wysokości 240 m n.p.m., natomiast ujście do rz. Bystrzycy na wys. 135 m n.p.m. Kierunek spływu w rejonie Sobótki jest wschodni, na pozostałym odcinku – spływ w kierunku północno – zachodnim. Na odcinku od źródeł do okolic Sobótki szerokość zlewni wynosi 9-11 km, od Sobótki do miejscowości Stary Zamek szerokość zlewni zmniejsza się do 8 km. Dolina Czarnej Wody w przeważającej większości użytkowana jest rolniczo.

Sulistrowicki Potok – od ujścia do drogi Będkowie – Sulistrowice został w latach 70 –tych uregulowany. Na Sulistrowickim Potoku istnieje zbiornik wodny „Sulistrowice” o przeznaczeniu rekreacyjnym, który jednak nie jest w stanie zabezpieczyć przed powodzią terenów leżących w dolinie Sulistrowickiego Potoku. Ponadto na terenie Ślęzańskiego Parku Krajobrazowego występuje szereg małych naturalnych zbiorników śródpolnych i śródleśnych. W obszarze masywu Ślęzy stwierdza się ponad sto źródeł i wypływów o przeważających wydajnościach do 2 l/s.

W masywie Ślęzy występują źródła wody pitnej: Beyer Quelle, Ślęzan, Anny, Jakuba, Białe, Joanny, Lustiga oraz na polanie w rejonie Łąki Sulistrowickiej.

Występowanie wód gruntowych jest zróżnicowane i na ogół korzystne. Na większości terenów Niziny Wrocławskiej woda gruntowa występuje na głębokości 1 – 3 m. a jedynie w większych partiach na głębokości przekraczającej 4 m.,

występują tu 3 poziomy wodonośne paleozoiczny, trzeciorzędowy i czwartorzędowy. Wydajność zależna jest od miąższości warstw wodonośnych i obszaru alimentacji.

Większość studni kopanych na terenach wiejskich czerpie wodę z poziomu czwartorzędowego.

W Masywie Ślęzy występuje tylko poziom wodonośny paleozoiczny. Wody gromadzą w drobnych szczelinach i spękaniach oraz warstwie wietrzelinowej.

Niewielkie zbiorniki wodne znajdują się w wyrobiskach po eksploatacji surowców skalnych w okolicy Strzeblowa, a inne mniejsze wypełniają wyrobiska po eksploatacji kruszyw naturalnych i są rozproszone w omawianym terenie.

Ważnym elementem turystyczno – krajobrazowym jest sztuczny zbiornik w Sulistrowiczkach, spiętrzony na Potoku Sulistrowickim.

2.4. Wody podziemne.

Obszar południowej części gminy należy do przedsudeckiego regionu hydrogeologicznego. Jego NE część, ograniczona linią przebiegającą w ogólności przez Sobótkę, Garncarsko, Szczepanów, Domanice i Buków należy do średnio-otmuchowskiego podregionu hydrogeologicznego. Pozostała część należy do podregionu podsudeckiego. Pierwszy horyzont zwierciadła wód podziemnych na tym obszarze zalega na zróżnicowanej głębokości. W strefie doliny przedpoła Masywu Ślęzy zalega ono płytko - na głębokości 0-5 m. Głębiej, 5-20 m, występuje ono w strefie od Sobótki po Milin. Głębiej niż 20 m zalega pierwsze zwierciadło wód podziemnych w Masywie Ślęzy. Dominują utwory powierzchniowe przepuszczalne i półprzepuszczalne. Utwory słabo przepuszczalne lub nieprzepuszczalne występują na większych powierzchniach w rejonie Masywu Ślęzy. Na obszarze średnio-otmuchowskiego podregionu hydrogeologicznego pierwszy poziom użytkowy wód podziemnych zalega przeważnie w utworach trzeciorzędu, a tylko niekiedy czwartorzędu, zalegając w nich na głębokości od kilku do 30 m. Zwierciadło wody typu swobodnego, niekiedy słabo naporowe. Wydajności maksymalne ujęć wody zwykle do kilkudziesięciu m^3h^{-1} utworach trzeciorzędu stwierdza się zwykle kilka warstw wodonośnych, zalegających na głębokości 10-150 m. Wody naporowe, niekiedy z samowypływem. Wydajności maksymalne ujęć zwykle 10-70 m^3h^{-1} , mogą jednak osiągać ponad 150 m^3h^{-1} . W podsudeckim podregionie hydrogeologicznym występują wody szczelinowe w utworach paleozoiku i prekambry, przeważnie na głębokości do 50 m. Zwierciadło typu swobodnego -głębiej naporowe. W podregionie tym ujmowane są głównie wody z utworów trzeciorzędowych, z głębokości od kilkunastu do około 100 m. Wydajności ujęć zróżnicowane, zwykle do kilkudziesięciu m^3h^{-1} .

Z większych rzek, występuje na tym terenie Czarna Woda (prawy dopływ Bystrzycy, powierzchnia dorzecza 1056,2 km^2), Sulistrowicki Potok (prawy dopływ Czarnej Wody, powierzchnia dorzecza 179,8 km^2). Przez omawiany obszar przebiega dział wodny II rzędu, oddzielający dorzecza Ślęzy i Bystrzycy. Biegnie on grzbietem Wzgórz Cieszyńskich (na S od Sulistrowic). Zmierza następnie ku wzgórzom pomiędzy Nasławicami i Jordanowem Śląskim, których grzbietem biegnie w okolicy Kunowa, gdzie skręca ku wzgórzom pomiędzy Damianowicami i Pustkowem Wilczkowskim. Omija od W Damianowice i przebiega pomiędzy Pustkowem Żurowskim i Wierzbicami. Przez teren gminy przepływa prawobrzeżny dopływ Bystrzycy - Czarna Woda, ze swym prawym dopływem, Sulistrowickim Potokiem.

Czarna Woda ma swe źródła w Masywie Ślęży. Większe zbiorniki wodne mają charakter antropogeniczny i występują w okolicach Świątnik.

Czarna Woda w profilu Gniechowice (powierzchnia zlewni (251 km²) ma następujące przepływy charakterystyczne dla okresu 1975-1983: SSQ m³s⁻¹, WWQ 40,3 m³s⁻¹, NNQ 0,034 m³s⁻¹km⁻². Odpowiadają im odpływy jednostkowe: średni 4,7 dm³s⁻¹km⁻², maksymalny 160,6 dm³s⁻¹km⁻², minimalny 0,1 dm³s⁻¹km⁻².

Omawiany obszar należy do przedsudeckiego regionu hydrogeologicznego, a w jego ramach do podregionu średzko - otmuchowskiego oraz podregionu podsudeckiego. Granica pomiędzy tymi podregionami przebiega od Sobótki przez Kunów, na NE od Nasławic, przez Damianowice, Dobkowice, Budziszów, Pustków Wilczkowski, Glinice i Mleczną. W podregionie średzko - otmuchowskim pierwszy poziom wodonośny występuje zwykle w utworach trzeciorzędu, rzadziej czwartorzędu. W utworach czwartorzędu występuje przeważnie na głębokości od kilku do około 30 m, przy czym jest ograniczony zwykle do dolin rzecznych. Występuje w nim zwierciadło swobodne lub pod słabym ciśnieniem. Wydajności z ujęć zazwyczaj 30-70 m³ h⁻¹ W utworach trzeciorzędu występują zwykle 2-4 warstwy wodonośne na bardzo zróżnicowanych głębokościach (od kilku do 150 m). Wydajności z ujęć zwykle mieszczą się w przedziale 10-70 m³h⁻¹ W podregionie podsudeckim występują wody szczelinowe w skałach krystalicznych wieku paleozoik-prekambr, przeważnie na głębokości do 50 m. Zwierciadło płytszych stref jest swobodne, natomiast głębiej ma charakter naporowy. Niekiedy obserwowane są samowypływy z ujęć. Wydajności są bardzo zróżnicowane, nie przekraczają jednak zwykle 80 m³h⁻¹ przy depresji osiągającej nawet kilkadziesiąt metrów. W dolinach rzek oraz w dolinach kopalnych występują wody porowe w utworach czwartorzędowych, na bardzo zróżnicowanych głębokościach (kilka do kilkudziesięciu metrów). Ich zwierciadło jest zazwyczaj swobodne. Wydajności z ujęć mieszczą się zwykle w przedziale 5-20 m³ h⁻¹. Na większej części obszaru występuje całkowita izolacja pierwszego poziomu użytkowego od powierzchni terenu. Brak takiej izolacji w dolinie Czarnej Wody na odcinku poniżej Krzysztalowic.

Na większości obszaru występują wody dobrej jakości, nie wymagające uzdatniania. Proste uzdatnianie wymagają wody podziemne poziomów użytkowych występujących na E od Księginic. Pierwsze zwierciadło wód podziemnych zalega na głębokości do 5 m w dolinie Czarnej Wody, w okolicach na SE od Sobótki, oraz w szeregu obniżen terenowych.

Na obszarze gminy nie zidentyfikowano występowania w poziomach użytkowych wód wymagających skomplikowanego uzdatniania. Punktowo stwierdzono występowanie zanieczyszczenia wód podziemnych z powierzchni lub z wyrobisk pomiędzy Strzeblowem i Garncarskiem. Wody płytkich horyzontów, zwłaszcza nie izolowanych od powierzchni i ujmowanych indywidualnymi studniami kopanymi, mogą wykazywać lokalnie znaczny stopień koncentracji zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego.

2.5. Klimat.

Obszar gminy należy do dzielnicy wrocławskiej. Średnioroczna temperatura powietrza wynosi 8°C, czas zalegania pokrywy śnieżnej wynosi 50-60 dni, a średnioroczna suma opadów atmosferycznych kształtuje się na poziomie 580-700 mm (Sobótka 579 mm, Ślęża 772 mm). Maksymalna suma miesięczna przypada na

lipiec (97-110 mm), natomiast minimalna na styczeń (22-28 mm). Masyw Ślęzy, jako znacznie wyniesiony ponad otaczającym terenem cechuje się specyficznymi warunkami klimatycznymi, z podwyższoną sumą roczną opadów oraz zaostrzonymi warunkami termicznymi. Na całym obszarze przeważają wiatry nawiązujące do regionalnej cyrkulacji atmosferycznej, z przewagą kierunku W, o średnich prędkościach 3-3,5 ms⁻¹. W rejonie Masywu Ślęzy prędkości wiatru wzrastają do 3,5-5 ms⁻¹.

Według podziału rolniczo-klimatycznego Polski R. Gumińskiego (1948), omawiany obszar należy do dzielnicy wrocławskiej-najcieplejszej w Polsce. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi tu około 8,5°C, a okres wegetacyjny trwa 220-225 dni. Początek robót polowych przypada przeciętnie na drugą dekadę marca. Dni gorących rejestruje się tu średnio 30-35, z przymrozkiem poniżej 100, mroźnych poniżej 30, a bardzo mroźnych 1-2. Ostatnie przymrozki występują około 20 kwietnia. Pokrywa śnieżna trwa do 50 dni w N części obszaru, natomiast 50-60 dni w części S. Zanika przeciętnie do 25 marca. Jej średnia grubość maksymalna wynosi 10-15 cm na S od linii Rogów Sobótka - Borów oraz do 10 cm na N od niej. Najwyższa z maksymalnych miąższość pokrywy śnieżnej wynosi na większej części obszaru do 40 cm, a jedynie na przedpolach Ślęzy wzrasta do 50-60 cm. Średnia roczna suma opadów atmosferycznych kształtuje się na poziomie 580-660 mm: Mirosławice 600 mm, Sobótka (posterunek przyległy do W granicy arkusza) 580 mm. Maksymalna suma miesięczna przypada na lipiec (Mirosławice 99 mm, Sobótka 97 mm), natomiast minimalna na styczeń lub luty (Mirosławice 25 mm, Sobótka 23 mm). W półroczu ciepłym (V-X) opad wynosi przeciętnie 400-440 mm (Mirosławice 407 mm, Sobótka 397 mm), a w półroczu chłodnym (XI-IV) 180-220 mm (Mirosławice 191 mm, Sobótka 179 mm). Średnie roczne parowanie terenowe wynosi 450-500 mm. Na obszarze leżącym na N od linii Borów-Sobótka przeważa kierunek wiatru W (17-20%), natomiast na S od niej głównym jest kierunek S (17-18%). Średnia roczna prędkość wiatru wynosi 3,0-3,5 ms⁻¹. Frekwencja cisz atmosferycznych wynosi średnio 10-15% na większej części obszaru-tylko na przedpolach Ślęzy po Sobótkę obniża się do 5-10%.

2.6. Gleby

Na obszarze objętym przez arkusz, podstawowe typy gleb występują w dużych kompleksach. Ich podłoże stanowią w większości piaski, żwiry i gliny lodowcowe, a w NW części terenu także ropy i mufki zastoiskowe. Największy obszar zajmują gleby płowe leżące między Masywem Ślęzy, a doliną Czarnej Wody i na międzyrzeczu Czarnej Wody i Bystrzycy. W Masywie Ślęzy występują rankery rozwinięte na podłożu gliniastych zwietrzelin skat magmowych.

Dolinę rzeki Czarnej Wody zajmują mady.

Północno-wschodnią część gminy zajmuje zwarta pokrywa czarnych ziem. Pozostały obszar wypełniają występujące na przemian płaty czarnych ziem, gleb brunatnych właściwych oraz gleb płowych. Te ostatnie są skupione na E od Strzegomian i Sobótka. W dolinie Ślęzy i Czarnej Wody leżą mady rzeczne.

Większość terenów rolniczych leży na powierzchniach płaskich lub słabo nachylonych. Erozja gleb możliwa przede wszystkim na zboczach Ślęzy, na krawędziach dolin rzek i głębiej wciętych potoków.

Nieużytki antropogeniczne występują w sąsiedztwie wyrobisk eksploatacyjnych surowców skalnych w rejonie Strzeblowa i Chwalkowa.

Tab.3.6.1. Udział gruntów w klasach bonitacyjnych

% udział gruntów orných w klasach bonitacyjnych				
	powierzchnia gruntów orných	I - III	IV	V-VIZ
1990	7744	78,22	19,23	2,55

Użytki rolne				
	powierzchnia w ha	I - III	IV	V-VIZ
1996	0,1	0,1		
1994	1,2	0,5	0,5	0,2

Tab.3.6.2. Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji

Grunty wymagające rekultywacji [ha]			
Rok	Ogółem	zdewastowane	zdegradowane
1994	96,0	96,0	

Tab.3.6.3. Zawartość metali ciężkich w warstwie ornej gleb w mg/kg.

rok	kadm	miedź	nikiel	ołów	cynk
1996	0,32	15,40	20,64	21,11	52,55

2.7. Surowce naturalne.

Na obszarze gminy występują złoża surowców skalnych (materiały budowlane): Strzeblów. Surowce skalne (materiały ceramiczne) występują także w złożach: Strzeblów (skaleń), Tapadła- (magnezyt). Duże wyrobiska kamieniołomów i hałdy materiału odpadowego rozmieszczone są wokół Strzeblowa.

I. Nazwa złoża: Pagórki Zachodnie

- Rodzaje surowca – granity
- Kategoria udokumentowania: B + C₁
- Zasoby surowca: (w tys. t) – 12504
- Wykorzystanie kopaliny – drogowe

II. Nazwa złoża: Pagórki Wschodnie

- Rodzaj surowca – leukogranity
- Kategoria udokumentowania: B + C₁
- Zasoby surowca: (w tys. t) – 724
- Wykorzystanie kopaliny – ceramiki szlachetnej

III. Nazwa złoża: Strzeblów I

- Rodzaj surowca – granity
- Kategoria udokumentowania: C₁
- Zasoby surowca: (w tys. t) – 14991
- Wykorzystanie kopaliny – drogowe

IV. Nazwa złoża: Strzeblów II

- Rodzaj surowca – granity

- Kategoria udokumentowania: C₁
- Zasoby surowca: (w tys. t) – 43486
- Wykorzystanie kopaliny – drogowe, budowlane bloczne

V. Nazwa złoża: Siedlakowice

- Rodzaj surowca – piaski
- Kategoria udokumentowania: C₁
- Zasoby surowca: (w tys. t) – 560
- Powierzchnia złoża: 3,92 ha
- Wykorzystanie kopaliny – drogowe, kruszyw budowlanych
- Jednostka eksploatująca: Zakład .

VI. Nazwa złoża: Nasławice

- Rodzaj surowca – serpentynity
- Kategoria udokumentowania: C₁, C₂
- Zasoby surowca: (w tys. t) – 10175, 1357
- Powierzchnia złoża: C₁ – 16,42 ha, C₂ – 1,46 ha
- Wykorzystanie kopaliny – drogowe, budowlane bloczne
- Przyczyny ograniczenia eksploatacji – ochrona gleb, ogólne uciążliwości
- Jednostka eksploatująca: Kopalnie Odkrywkowe Surowców Drogowych we Wrocławiu – sp. z o.o.

VII. Nazwa złoża: Nasławice

- Rodzaj surowca – żwiry
- Kategoria udokumentowania: C₁

VIII. Nazwa złoża: Przemiłów

- Rodzaj surowca – serpentynity
- Kategoria udokumentowania: C₁

2.8. Szata roślinna.

Zdecydowaną większość powierzchni obszaru zajmują pola uprawne.

Nieliczne zbiorowiska łąkowych użytków zielonych są położone na ogół nad ciekami wodnymi - Czarną Wodą. Są to bogate florystycznie zbiorowiska z rzędu *Arrhenatheretalia*. Ich skład to przede wszystkim: rajgras wyniosły *Arrhenatherum elatius*, stoktosa miękka *Bromus mollis*, stokrotka pospolita *Be//f's perennis*, pępawa dwuletnia *Crepis biennis*, mniszek pospolity *Taraxacum officinale*, marchew zwyczajna *Daucus carota*, 2 gatunki koniczyn-łąkowa *Trifolium pratense* i drobnogłówkowa *Trifolium dubium*, 2 gatunki ostrożeń- warzywny *Cirsium oleraceum* i siwy *Cirsium canum* oraz będący pod ochroną goździk pyszny *Dianthus superbus*. Niewysokie wzniesienia są zajęte przez półnaturalne i antropogeniczne pastwiska, na których czasem rośnie ukwap dwupienny *Anfennaria dioica*.

Żyzność gleb zadecydowała, że większość zbiorowisk chwastów segetalnych należy do *Euphorbio - Melandrietum*. Dominującymi chwastami są: maruna bezwon-na *Tripleurospermum inodorum*, gwiazdnica pospolita *Stellaria media*, przytulia czepna *Galium aparine*, miotła zbożowa *Apera spica - venti*, mak polny *Papaver rhoeas*, komosa biała *Chenopodium album*, chwastnica jednostronna *Echinochloa*

crus-galli, a miejscami-owies głuchy *Avena fatua*, wilczomlecz drobny *Euphorbia exigua*, bniec dwudzielny *Melandrium noctiflorum* i szarłat szorstki *Amaranthus retroflexus*.

2.9. Lasy

Niewielkie powierzchniowo obszary leśne składają się z dębów, jesionów, jaworów, klonów, robinii akacjowych, a na Ślęży dodatkowo jeszcze ze świerków, sosen i buków. Pod względem typów siedliskowych są to lasy wilgotne, lasy łąkowe, a w rejonie Ślęży lasy mieszane wyżynne. Fitosocjologicznie należy te lasy zakwalifikować do typowych łągów jesionowo-wiązowych *Ficano-Ulmetum typicum*. Drzewostan składa się w nich z jesionu wyniosłego *Fraxinus excelsior*, wiązu pospolitego *Ulmus campestris* i dębu szypułkowego *Quercus robur*, z domieszką olszy czarnej *Ainus glutinosa* i klonu polnego *Acer campestre* oraz topoli *Populus*. W dobrze rozwiniętej warstwie krzewów dominują jeżyny *Rubus sp.* i dereń świdwa *Cornus sanguinea*. W bujnym runie rosną:

ziamopton wiosenny *Ficaria verna*, złoć żółta *Gagea iutea*, czartawa pospolita *Circaea lutetiana*, rzeżucha gorzka *Cardamine amara*, a miejscami nerecznica krótkoostna *Dryopteris spinu/osa*. Innym typem lasów w dolinach rzek są tęgi jesionowe-olszowe *Circaeo-Alnetum*. Panuje w nim olsza czarna *Alnus glutinosa*, a domieszkę tworzy jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*. W tym zbiorowisku może czasem pojawić się świerk pospolity *Picea excelsa*. Warstwę krzewów tworzą tu czeremcha zwyczajna *Padus avium* i chroniona kruszyna pospolita *Frangula alnus*. Zdarzają się też jeżyny *Rubus sp.* W runie występują obficie gatunki nitrofilne np. pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica*, bodziszek cuchnący *Geranium robertianum*, niecierpek pospolity *Impatiens noli-tangere*, kuklik zwisty *Geum rivale*, kuklik pospolity *Geum urbanum*, jasnota plamista *Lamium maculatum* i inne. Łęg jesionowo-olszowy jest zespołem z grupy niżowych łągów zabagnionych. Większy kompleks leśny spotykamy na stokach Ślęży. Rosną tam podgórskie środkowoeuropejskie dąbrowy acidofilne *Luzulo -Quercetum*. Drzewostan tego lasu tworzy dąb bezszypułkowy *Quercus sessilis*, a uzupełnieniem są: sosna zwyczajna *Pinus sylvestris*, świerk pospolity *Picea excelsa* i jarzab pospolity *Sorbus aucuparia*. Warstwę krzewów tworzą:

czeremcha zwyczajna *Padus avium*, dziki bez koralowy *Sambucus racemosa*, leszczyna pospolita i chroniona kruszyna pospolita *Frangula alnus*. Runo jest w tym lesie bogate, a charakter nadają mu rośliny trawiaste. Są to m.in.: kłosownica leśna *Brachypodium silvaticum*, wiechlina gajowa *Poa nemoralis*, kosmatka gajowa *Luzula nemorosa*, turzyca palczasta *Carex digitata*, a spośród roślin dwuliściennych - konwalia majowa *Convallaria maialis*, dzwonek pokrzywolisty *Campanula trachelium*, jaskier różnolistny *Ranunculus aconitifolius*, konwalijka dwulistna *Majanthemum bifolium* i inne. Na wiosnę zakwitają tu zawilce gajowe *Anemone nemorosa*. W partiach szczytowych Ślęży można zaobserwować silnie przekształconą kwaśną buczynę górską *Luzulo nemorosae - Fagetum*. Jest to las bukowy, z domieszką jaworu *Acer pseudoplatanus*, w który wprowadzono sztucznie świerka pospolitego *Picea excelsa*. O pierwotnym charakterze tej buczyny świadczą potężne okazy pomnikowych buków. Runo w takim lesie jest ubogie, a rośliny rosną płatami. Są wśród nich: śmiełek pogięty *Deschampsia flexuosa*, kosmatka gajowa *Luzula nemorosa*, pertówka jednokwiatowa *Melica uniflora* i niezbyt licznie borówka czarna *Vaccinium myrtillus*. Niezbyt licznie występujące w omawianym

obszarze użytki zielone należą do związku *Arrhenatheron*. Są to bogate florystycznie zbiorowiska świeżych, wysokoprodukcyjnych łąk. Dominantami są: rajgras wyniosły *Arrhenatherum elatius*, dzwonek rozpierzchły *Campanula patula* i inne barwnie kwitnące gatunki dwuliścienne. Dzięki temu zbiorowiska te są najbardziej dekoracyjnym elementem krajobrazu. Zbiorowiska pól uprawnych należą do *Aphano--Matricarietum yeronictosum*.

W Ślęzańskim Parku Krajobrazowym znajdują się trzy rezerваты: „Góra Ślęza”, „Łąka Sulistrowicka” i „Góra Radunia”. Pierwszy z nich jest rezerwatem krajobrazowym. Duża względna wysokość Masywu Ślęzy jest przyczyną specyficznych warunków ekologicznych, które w powiązaniu z podłożem skalnym pochodzenia magmowego (gabro, granit, amfibolit) stwarzają specyficzne warunki rozwoju wielu gatunkom roślin i zwierząt. Drugi z rezerwatów ma podstawy florystyczne. Łąka ta jest narażona na zarastanie. Powoduje to zmniejszanie się liczby rosnących tu gatunków. Spośród takich, które były tu kiedyś wymieniane, a których nie ma już dziś można wymienić: mieczyk błotny *Gladiolus paluster* czy wrzosiec bagienny *Erica tetralix*. Niemniej rośnie tu cały szereg ciekawych gatunków: głowienka wielkokwiatowa *Prunella grandiflora*, czermień błotna *Calla palustris*, kosaciec syberyjski *iris sibirica* i inne.

Tab.3.9.1. Lesistość

	Powierzchnia gruntów leśnych	Lesistość %
1997	2881	21,3
1995	2880	21,3
1994	2880	21,3

Wszystkie lasy leżące w granicach Ślęzańskieigo Parku Krajobrazowego należą do lasów grupy I – ochronnych, a mianowicie:

1. chronią glebę (lasy glebochronne)
 - na stromych i urwistych zboczach góskich na glebach pływających
 - na terenach podatnych na usuwiska
 - na stromych zboczach jarów, wąwozów i wzgórz.
2. chronią zasoby wód (lasy wodochronne)
 - u źródeł rzek i potoków zlewni rzeki Bystrzycy i rzeki Ślęzy oraz w strefach ochronnych ujęć
 - wzdłuż rzek i potoków (Czarnej Wody, Potoku Sulistrowickiego)
 - na siedliskach wilgotnych i bagiennych
3. wykazują uszkodzenia drzewostanów na skutek gazów i pyłów emitowanych przez zakłady przemysłowe; obszar całego obrębu Sobótka znajduje się w II strefie średnich zagrożeń przemysłowych
4. stanowią cenne fragmenty rodzimej przyrody (projektowane rezerваты, użytki ekologiczne i zespoły przyrodniczo – krajobrazowe)
5. stanowią drzewostany nasienne, wyłączone z użytkowania rębego; położone są one w północno – zachodniej części Masywu Ślęzy
6. stanowią ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej (ostoja chronionych nietoperzy)
7. położone są w granicach administracyjnych miasta Sobótka

W zachodniej części Ślęzańskieigo Parku Krajobrazowego widać ślady uszkodzeń lasu przez zanieczyszczone powietrze.

Tab.3.9.2. Udział zajmowanej powierzchni przez poszczególne typy siedliskowe lasu dla obrębu Sobótka

Lp	Siedliskowy typ lasu	Pow.
1.	las mieszany świeży LMśw	12,96
2.	las mieszany wilgotny LMw	1,29
3.	las świeży Lśw	471,71
4.	Las wilgotny Lw	686,63
5.	OL ols	6,67
6.	Ols jesionowu Olj	135,41
7.	Las łęgowy Lł	877,09
8.	Bór mieszany wyżynny BMwyż.	365,29
9.	Las mieszany wyżynny LMwyż	3041,73
10	Las wyżynny Lwyż.	181,08
11	Bór mieszany górski BMG	294,39
12	Las mieszany górski LMG	645,88

Na obszarze Parku dominującym gatunkiem lasotwórczym jest świerk z domieszką buka, sosny, jawora, dębu. Występuje on głównie na siedliskach górskich i wyżynnych zajmując ponad 39% powierzchni leśnej. W obrębie siedlisk górskich i wyżynnych oraz w obrębie części siedlisk lasu mieszanego górskiego gatunkiem dominującym jest sosna przy udziale świerka, dębu oraz buka, tworzące lite i mieszane drzewostany o dobrej na ogół jakości hodowlanej i technicznej. Powierzchnie lasów, gdzie w drzewostanie przeważa sosna stanowią około 36% powierzchni leśnej. Drzewostany, gdzie gatunkiem dominującym jest buk stanowią ponad 7% powierzchni lasów, głównie w obrębie siedlisk lasu mieszanego wyżynnego. Na siedliskach lasu mieszanego wyżynnego na powierzchni ponad 6% Parku występują drzewostany dębowe z domieszką brzozy i jesionu. Około 3% powierzchni parku zajmują drzewostany brzożowe lasów z niewielkimi domieszkami gatunków liściastych i iglastych. Występują one w obrębie siedlisk lasu mieszanego górskiego, wyżynnego, lasu świeżego i boru mieszanego wyżynnego. Pozostałe gatunki drzew w obrębie Parku nie przekraczają powierzchni 1% i nie mają większego znaczenia gospodarczego.

Tab. 3.9.3. Udział zajmowanej powierzchni przez poszczególne gatunki drzew w całym obrębie Sobótka przedstawia się następująco:

Lp	Gatunek	Pow. w ha	%
1.	2.9.1. Sosna So	1482,78	22,06
2.	Modrzew Md	124,58	1,85
3.	Świerk Sw	1653,07	24,60
4.	Jodła Jd	26,00	0,39
5.	Buk Bk	596,46	8,88
6.	Dąb Db	1062,06	15,80

7.	Klon Kl	48,04	0,71
8.	Wiąz Wz	2,29	0,03
9.	Jesion Js	1016,08	15,12
10	Grab Gb	15,76	0,23
.			
11	Brzoza Brz	316,39	4,71
.			
12	Olsza Ol	257,73	3,84
.			
13	Olsza szara Olsz	4,13	0,06
.			
14	Topola Tp	52,17	0,78
.			
15	Wierzba Wb	0,39	0,01
.			
16	Lipa Lp	60,27	0,90
.			
Ogółem		6720,13	100,0

2.10. Obszary objęte różnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu.

Celem działań w zakresie ochrony środowiska jest utrzymanie wysokich standardów jakości środowiska, zachowanie równowagi przyrodniczej i racjonalna gospodarka jej zasobami, ograniczenie emisji zanieczyszczeń oraz poprawa warunków zdrowotnych społeczeństwa

Najważniejszym obszarem chronionym jest **Ślązański Park Krajobrazowy** utworzony na powierzchni 7350 ha w 1988 r. na obszarze Masywu Ślęży. Na terenie Ślązańskiego Parku Krajobrazowego znajduje się rezerwat „Góra Ślęza”, o powierzchni 141,4 ha, zatwierdzony w 1954 r. Jest to rezerwat krajobrazowy, z fragmentem lasu w przyszczytowej części góry. Stoki Masywu Ślęży od wysokości około 300 m. porasta gęsty las: do wysokości około 500 m. n.p.m. sztucznie wprowadzone monokultury świerkowe i sosnowe, a powyżej naturalny las z bukiem, dębem, jaworem, jarzębiną i świerkiem.

Rezerwat „Łąka Sulistrowicka” znajduje się także na terenie Ślązańskiego Parku Krajobrazowego. Obejmuje powierzchnię 26,37 ha i został zatwierdzony w 1958 r. Jest rezerwatem florystycznym, chroniącym rzadkie i ginące gatunki roślin. Ochroną prawną objęto w formie zespołu przyrodniczo – krajobrazowego ciąg malowniczych skałek gąbrowych na powierzchni

Istniejące obszary chronione:

- gleby chronione (stan na 1990 r.):
 - klasy I-III 6 987 ha 76,12 % użytków rolnych
 - klasy IV 1 852 ha 20,18 % użytków rolnych
- lasy ochronne:
 - wodochronne – lasy na zachód o Będkowic, wzdłuż Czarnej Wody,
 - chroniące środowisko – lasy Masywu Ślęży,

- uszkodzone przez przemysł – lasy w dolinie Bystrzycy i na wschód od Sulistrowic,
- stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody – lasy zachodniej części Masywu Ślęży.
- Ślężański Park Krajobrazowy znajduje się w obrębie obszaru węzłowego oznaczonego symbolem 38 M. – obszar Ślęży – krajowej Sieci Ekologicznej ECONET – PL. , posiada zatwierdzony w 1999 roku przez Wojewodę Dolnośląskiego Plan Ochrony,
- rezerwaty przyrody: „Łąka Sulistrowicka”, „Góra – Ślęża”,
- północny kraniec gminy leży w parku krajobrazowym „Dolina Bystrzycy”.

Tab. 3.10.1. Istniejące rezerваты przyrody i zespoły przyrodniczo – krajobrazowe ŚPK utworzone w ramach gospodarstwa leśnego w obrębie Sobótka

Lp.	Obiekt	Rok powstania	Pow. w ha	Ważniejsze elementy chronione
	Rezerwat przyrody „Górka Sobótka –Ślęza” historyczno - krajobrazowy	1954	pow. obiektu 141,40 w tym lasy 136,47	Cenny drzewostan liściasty (buki, jawory, wiązy) 180 gatunków roślin naczyniowych, ciekawe zbiorowiska naskalne na skałach i blokowiskach, lice cenne stanowiska archeologiczne objęte strefą ochrony archeologicznej „W” oraz zabytkowy zespół architektoniczny objęty strefą ochrony konserwatorskiej „A”
	Rezerwat przyrody „Łąka Sulistrowicka” florystyczny	1958	pow. obiektu 26,37, w tym lasy 13,45	240 roślin naczyniowych, w tym 20 gatunków prawnie chronionych, gatunki torfowiskowe, bagienne oraz leśne
	Zespół przyrodniczo – krajobrazowy „Skalna”	1994	32,87	Małownicza grupa odśnieżonych skałek gabrowych

Tylko w granicach ŚPK i jego otuliny znajduje się 50 pomników przyrody (tab.3.10.2.). Głównym kierunkiem decydującym o uznaniu drzewa za pomnik przyrody jest jego pierścienica tzn. obwód na wys. 1,3 m. nad ziemią. Zaliczane są wyłącznie gatunki rodzime. W przypadku alei lub grupy drzew uznanych za pomnik nie wszystkie muszą mieć wymiary pomnikowe.

Tab.3.10.2. Pomniki przyrody

Lp.	Miejscowość	Nr rej. / data objęcia ochroną	Pomnik przyrody
1.	Garncarsko	181/1978	dąb szypułkowy
2.	Garncarsko	183/1978	dąb szypułkowy
3.	Garncarsko	210/1978	dąb szypułkowy
4.	Garncarsko	211/1978	grupa 4 dębów leśne szypułkowe (A,B,C,D)
5.	Kunów	177/1978	Miłorząb
6.	Kunów	178/1978	2 lipy
7.	Kunów	179/1978	buk zwyczajny

8.	Kwieciszów	154/1976	dąb szypułkowy
9.	Kwieciszów	156/1976	dąb szypułkowy
10.	Kwieciszów	158/1976	dąb szypułkowy
11.	Michałowice	164/1976	dąb szypułkowy
12.	Miroslawice	194/1978	klon jawor
13.	Miroslawice	195/1978	dąb szypułkowy
14.	Miroslawice	196/1978	3 cisy
15.	Nasławice	204/1978	lipa drobnolistna
16.	Okulice	199/1978	buk czerwonolistny
17.	Okulice	200/1978	sosna wejmutka
18.	Olbrachtowice	198/1978	Lipa
19.	Olbrachtowice	207/1978	Lipa
20.	Olbrachtowice	208/1978	Lipa
21.	Olbrachtowice	209/1978	Lipa
22.	Ręków	160/1976	lipa drobnolistna
23.	Siedlakowice	205/1978	dąb szypułkowy
24.	Siedlakowice	206/1978	dąb szypułkowy
25.	Sobótka	114/1967	Krasnorosty
26.	Sobótka Górka	203/1978	dąb szypułkowy
27.	Stary Zamek	161/1976	dąb szypułkowy
28.	Strachów	184/1978	grupa drzew: 2 dęby, jesion wyniosły
29.	Strachów	185/1978	dąb szypułkowy
30.	Strachów	186/1978	dąb szypułkowy
31.	Strachów	187/1978	dąb szypułkowy
32.	Strachów	188/1978	2 dęby szypułkowe
33.	Strachów	189/1978	dąb szypułkowy
34.	Strachów	190/1978	dąb szypułkowy
35.	Strachów	191/1978	Jesion wyniosły
36.	Strachów	192/1978	dąb szypułkowy
37.	Sulistrowice	135/1974	Dąb szypułkowy
38.	Wojnarowice	176/1978	Jesion

Tab.3.10.3. Obszary gminy objęta różnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu w 1996r

Ogółem obszary prawnie chronione	Rezerваты przyrody ha	Parki krajobrazowe ha	Użytki ekologiczne w ha	Zespoły przyrodniczo - krajobrazowe	Liczba pomników przyrody
4292,8	168,0	4092,0	-	-	70

3. ŚRODOWISKO KULTUROWE.

3.1. Historia gminy.

Miasto i gmina Sobótka leżą na terenach o najdawniejszych śladach osadnictwa w Polsce. Dowodzą tego wykopaliska i znaleziska archeologiczne, sięgające na tym terenie młodszego paleolitu a następnie kultury łużyckiej. Niewiele jest miejscowości na terenie, w których nie ma śladów osadnictwa prehistorycznego. W średniowieczu jest to już teren gęsto zamieszkały. Pierwsze przekazy historyczne o prawie wszystkich miejscowościach związane są z okresem osadzania w Sobótce zakonu kanoników regularnych – augustianów.

3.1.1. Historia i zabytki miasta.

Powstanie miasta wiąże się ściśle z istnieniem na pobliskiej Ślęży ośrodka kultury przedchrześcijańskiego. Badania ujawniły na szczycie Ślęży, Raduni i Wieżycy istnienie kamiennych kręgów kultowych. Ośrodek kultowy na Ślęży powstał prawdopodobnie w epoce brązu. Oddawano tu cześć bóstwu Słonecznemu. Do okresu późniejszego, kultury celtyckiej należą rzeźby kamienne zaopatrzone również w znaki Krzyża solarnego. Do rzeźb kultowych prasłowian należą: postać z rybą, dwa niedźwiedzie, mnich, grzyb oraz kilka bloków skalnych oznaczonych Krzyżem solarnym. Osobną cenną grupą zabytków są rzeźby romańskie i drobne detale kamieniarskie. Pierwsza wzmianka o Ślęży pochodzi z kroniki Thietmara z roku 1017. W celu zlikwidowania kultów pogańskich w 1170 r. Piotr Włostowic Włast osadził na Ślęży kanoników regularnych, którzy następnie siedzibę przenieśli do Górki.

W źródłach pisanych z 1242 r. jest wzmianka o grodzie książęcym na szczycie. W 1343 r. Książę świdnicko – jaworski Bolko II wzniósł zamek murowany na szczycie, który uległ zniszczeniu w czasie wojen husyckich. Na jego miejscu w XIX w. wzniesiono kościółek zachowany do dziś.

Po raz pierwszy nazwa Sobótka zostaje wymieniona w bulli papieża Eugeniusza III w 1146 roku a w 1193 papież Celestyn III potwierdza posiadłość Zakonu Kanoników Regularnych w tym rejonie. W 1221 r. Henryk Brodaty nadaje osadzie prawa miejskie i Sobótka staje się centrum handlowym o czym świadczy charakterystyczny układ urbanistyczny z wydłużonym rynkiem – placem targowym. Nazwa Sobótka nawiązuje do tradycji targów w sobotę.

W 1428 r. Plądrują miasto wojska husyckie. Zniszczeniu ulegają m.in. kościoły Św. Jakuba, Św. Anny i Ratusz. Odbudowie sprzyja włączenie w XVI w. Śląska do cesarstwa Habsburgów. Rozwój przerywa wojna trzydziestoletnia i kilkakrotne pożary, z których największy strawił miasto w 1730 r. W XVIII w. Śląsk przechodzi pod panowanie Prus i następuje sekularyzacja dóbr kościelnych, co zwalnia Sobótkę od zależności od zakonu augustianów istniejącego w Górcie. Kolejnymi progami rozwoju są wojny napoleońskie i II wojna światowa. Po odbudowie ze zniszczeń miasto staje się zapleczem rekreacyjnym dla Wrocławia.

W granicach miasta leżą dawne wsie Górka i Strzelbów. Nazwa wsi Górka pojawiła się po raz pierwszy w 1204 r. W dokumencie Henryka Brodatego jako wyposażenie klasztoru augustianów. Siedziba była kilkakrotnie przebudowywana. Po sekularyzacji w 1810 r. Dóbr kościelnych majątek przejmują właściciele prywatni i przebudowują na romantyczny zamek, który wykorzystywany jest obecnie na ośrodek wypoczynkowy. Wieś Strzelbów wymienia w 150 roku biskup wrocławski Walter jako posiadłość kanoników augustiańskich. Przeprowadzenie w II połowie XIX wieku linii kolejowej Wrocław – Świdnica ożywiło działalność przemysłową w wydobywaniu i przerobieniu złóż granitu i skalenia.

Sobótka Strzeblów – dawna wieś Strzelbów, odległa od Sobótki o 3 km, dziś jej przedmieście. Strzelbów. Należał do zakonu augustianów i w 1150 bs. wrocławski wymienia ją wśród innych posiadłości kanoników jako „Scrobis”. Bulla papieża Celestyna III z 1193 stwierdza istnienie wsi zakonnej Strobis”. W 1351 dokument wrocławskiej kapituły wymienia wieś „Strebelow”. Strzelbów był przez wieki folwarkiem rolnym augustianów. Do pewnego ożywienia Strzelbowa przyczyniła się dopiero linia kolejowa Wrocław – Świdnica, powstała w połowie ubiegłego wieku. Zabudowa wsi nieomal do końca XIX w. nie wyszła poza kształt ulicówki ustalony

tradycją. Poza terenem kamieniołomu stoi kapliczka polna, a przy głównej ulicy wiodącej do szosy świdnickiej stoi krzyż pokutny.

3.1.2. Historia innych miejscowości.

Będkowice – pierwotnie wieś książęca, pierwsza wzmianka z 1209 roku kiedy to potwierdzono nadanie wsi augustianom. W XV i XVI w. w posiadaniu rodziny von Gellhorn.

Do zabytków należy dwór renesansowy, obronny otoczony fosą z ciekawym portalem, wzniesiony w 1546 r. dla Nickela von Gellhorn. W 1 poł. XVIII w. – przebudowa dachu i zmiany wystroju wnętrza; w 1844 r. – dalsza przebudowa. Przed fasadą – zabudowa folwarczna z 1857 r.

W pobliżu wsi na stokach Ślęży znajduje się rezerwat archeologiczny z wczesnośredniowiecznym grodziskiem oraz duże cmentarzysko kurhanowe z okresu lateńskiego.

Garncarsko – wieś posiadająca zabytkowy układ przestrzenny. Liczne pomniki przyrody.

Księginice Małe – pierwotnie wieś książęca. Od 1734 r. wieś należała do baronów von Zedlitz a od początku XIX w. wchodziła w skład majoratu świątnickiego. W połowie XVIII w. wieś posiadała już w pełni ukształtowany układ przestrzenny, z kościołem, zespołem plebanii i folwarkiem pańskim w centrum. W centrum wsi gotycki kościół z XVI w. z dwukondygnacyjnymi emporami z XVIII w. Obok kościoła barokowa plebania zbudowana w XVIII wieku z łamanym mansardowym dachem i lukarnami. Rozległe założenie folwarczne uległo przekształceniu po 1825 r. Ponadto istniał już w tym czasie ciąg młynów nad potokiem Sulistowickim, połączony do dziś zachowanym układem dróg. W 1845 r. są wymienione: Bleichmühle (8 mieszkańców, 1 dom), Niedermühle (0 mieszkańców, 2 domy), Pfarrmühle (5 mieszkańców, 1 dom), Pistenmühle (10 mieszkańców, 1 dom), Steinmühle (5 mieszkańców, 1 dom).

Przysiółek Magdalenthäl jest wymieniony także przed poł. XVIII w. i w 1845 r.; liczył 3 domy i 12 mieszkańców.

Kunów – w XVI w. siedziba rycerska; w 2 poł. XVI w. należała do rodziny von Seidlitz, z których Paul von Seidlitz władał Kunowem ok. 1579 r., a Wolf Heinrich von Seidlitz władał Kunowem przed 1619 r. Dobra kunowska pozostały w ich rękach do końca XVII w. W początku XX w. Kunów wchodził w skład majoratu Ręków (ponad 1300 ha) i należał do Ernesta von Schickfuss und Neudorf (auf Rankauf). W jego władaniu majątek pozostał do czasów II wojny światowej.

W Kunowie do chwili obecnej przetrwały dwie siedziby właścicieli dóbr: w centrum wsi zabytkowy dwór obronny z końca XVII z zespołem zabudowań podworskich, pierwotnie otoczony fosą wodną, oraz pałac klasycystyczny z lat 40-tych XIX w. w rozległym parku przypałacowy z ponad 100 letnim drzewostanem. Na zachód od parku usytuowane były ogrody użytkowe, natomiast na południe od dworu znajduje się rozległy folwark z końca XIX w.

Mirosławice i Mirosławiczki – Znajduje się tu klasycystyczny pałac ozdobiony alegorycznymi płaskorzeźbami. Posiada piękne kamienne portale, we wnętrzach bogate sztukaterie. Wokół zaniedbany park urządony w stylu angielskim.

Nasławice – pierwotnie wieś książęca, wzmiankowana po raz pierwszy wieś w 1312 r. jako Nazłowicz, kiedy to została sprzedana przez Bolesława, księcia Śląska, pana Brzegu i Legnicy – Wernerowi von Panowicz. Od 1581 r. majątek i folwark we wsi przeszły w całości we własność klarysek z Wrocławia. W 1621 r. dobra wraz z folwarkiem uległy całkowitemu zniszczeniu. Pod koniec XVII wieku powstał

istniejący dwór z kaplicą, która w 1766 została przebudowana na istniejący do dziś kościół.

Od średniowiecza istniało sołectwo dziedziczne, które od 1868 r. należało do rodziny von Uechtriz und Stieinkirch, a gospodarstwo liczyło ok. 120 ha. W drugiej poł. XIX w. we wsi istniały liczne majątki chłopskie i tak zwane wolne majątki różnej wielkości (od 20 do 120 ha). Do znaczniejszych w połowie wieku należało dobro wdowy Keller, które liczyło 48 ha oraz majątek Augusta Thiela liczący 119 ha.

O zabytkowym układzie przestrzennym. Znajdują się tu ruiny gotyckiego kościoła. Obok barokowy kościół z XVIII wieku z barokowymi ołtarzami. W środku wsi stoi figura Św. Jana Nepomucena z 1744 r.

Przemiół – Kolonia tkaczy należąca do Księżnic Małych, ujęta już na mapie Wredego z 1748 r. W 1785 r. liczyła 13 zagrodników i 3 chałupników, w 1845 składała się z 40 domów i liczyła 110 mieszkańców. Obecnie miejscowość w zaniku funkcji wiejskich, przekształciła się w osadę letniskową.

Przedzrowice – mała wieś przyfolwarczna wymieniana po raz pierwszy w 1370 r. Stanowiła dobra rycerskie. Usytuowane w płn. – wsch. części wsi zabudowania folwarczne zgrupowane wokół rozległego majdanu pochodzą w obecnej formie z ok. 1860 r. Wieś należy do małych, areał gminny pod koniec XIX w. wynosił ok. 40 ha, był tu młyn, cegielnia i wiatrak, we wsi było 4 rzemieślników.

Okulice – pierwsza wzmianka pochodzi z 1250 r. We wsi ruiny pałacu renesansowego i pozostałość parku oraz krzyż pokutny.

Rogów Sobócki – jest jedną z najstarszych wsi należących do zakonu augustianów, posiadającą zabytkowy układ przestrzenny. W centrum znajduje się zabytkowy kościół gotycki z XVI wieku przebudowany w XVII i XVIII wieku. Wokół cmentarza przykościelnego XIV-wieczny mur obronny z krzyżami pokutnymi. Ponadto znajduje się tu średniowieczny pręgierz.

Siedlakowice – we wsi klasycystyczny dworek oraz kościół posiadający część starych gotyckich murów. Na północ od wsi duże cmentarzysko kultury łużyckiej.

Stary Zamek – wykopaliska archeologiczne wskazują, że na terenie wsi osadnictwo istniało od młodszej epoki kamienia. We wczesnym średniowieczu na wzgórzu, na którym obecnie jest kościół był zamek.. Kościół zbudowany w XIII w. w stylu romańskim z kamienia łamanego z piaskowym romańskim portalem. Po bokach portalu dwa lwy romańskie z XII w.

Strachów – mała wieś przyfolwarczna wzmiankowana po raz pierwszy w 1366 r. Ok. poł. XVIII w. jest wymieniana jako siedziba szlachecka. Stanowiła dobra rycerskie. W latach 20 – tych XIX w. układ wsi był już w pełni ukształtowany, występuje zabudowa folwarczna wokół czworobocznego dziedzińca; natomiast stodoła majątku przy głównej drodze i zabudowania na zachodnim skraju wsi są późniejsze, na zachód znajduje się grodzisko z VIII-IX w.

Strzegomiany – pierwotnie wieś w posiadaniu komesa Piotra Włosta. pierwsza wzmianka w 1193 r. Wieś posiada zabytkowy układ przestrzenny. Wykopaliska ujawniły tu osadę wczesnośredniowieczną. Z zabudowań dawnego zespołu dworskiego zachował się klasycystyczny dom mieszkalny, spichlerz barokowy i zabudowania gospodarcze z XIX w. Gospodarstwo klasztorne, usytuowane we wschodniej części wsi, przy głównej drodze, przetrwało do dziś i pochodzi z odbudowy po pożarze w roku 1764.

Sulistrowice – dobra rycerskie, wzmiankowane jako Sulstirwicz w 1352 r., ponownie w 1361 r. jako góra Sinsterwicz, własność Nickela v. Zeisberge sprzedana klasztorowi cystersów w Lubiążu. Od 1503 r. własność klasztoru augustianów na

Piasku we Wrocławiu. Sulistrowice pozostały własnością klasztoru augustianów do sekularyzacji w 1810 r. Jeszcze w 1785 r. razem z Sulistoriczkami miały 1 wspólną szkołę, 3 młyny wodne i 1 bielarnię płótna. We wsi w 1839 r. znajdowało się 16 wolnych własności chłopskich, oraz dwa zespoły młyńskie na potoku Sulistrowickim: Kantenmühle i Schustermühle, tworząc wraz z 3 młynami należącymi do Księżnic Małychciąg młynów widoczny już na mapach z poł. XVIII w.

Sulistrowiczki – Miejscowość wymieniana od ok. poł. XVIII w., kiedy to w 1747 r. wzniesiono kaplicę polną. Na tym terenie, poza kaplicą w poł. XVIII w. wzniesiono pawilon ogrodowy – obecnie rozebrany.

W 1907 r. dr Erich Bohn założył oszerny park, którego organizację ukończono w 1911 r. Realizacja ta jest dziełem architekta Friebögo z Wrocławia (ucznia hansa Poelziga) przy współpracy właściciela E. Bohna. W 1922 roku całość wykupił runo Roemisch, który w 1926 roku przebudował układ wodny parku zakładając między innymi kaskadę wodną. Po 1945 roku park uległ znacznej dewastacji. W końcu XIX wieku w partii centralnej wsi powstał budynek mieszkalny, przy którym w latach 1920 – 30 założono niewielki park. Istniało tu podobno prywatne sanatorium, po 1945 roku zamienione na szpital dla rekonwalescentów.

W górnej części wsi znajduje się ładny park wypoczynkowy tzw. „Wenecja” z kaskadami i stawami oraz 100-letnim drzewostanem. Po drugiej stronie szosy przy oddziale Rehabilitacyjnym Szpitala Wojewódzkiego piękny park dendrologiczny z egzotycznym drzewostanem.

Świątyniki – we wsi o zabytkowym układzie znajduje się zabytkowy barokowy pałac przebudowany w XVIII a później w XIX w. z ciekawym portalem, barokowymi schodami kamiennymi i dekoracją stiukową. Za pałacem pozostałości założenia parkowego.

Wojnarowice – zachował się tu kościół pierwotnie gotycki a przebudowany na przełomie XVII/XVIII wieku w stylu barokowym z gotyckim sakramentarium i barokową chrzcielnicą. Naprzeciw kościoła pozostałości parku.

Tab.4.2.1. Zabytki dóbr kultury w gminie Sobótka (stan 31.12.1996r.)

Architektura i budownictwo		Stanowiska archeologiczne		Zabytki ruchome	
w ewidencji konserwatorskiej	w rejestrze zabytków	w ewidencji konserwatorskiej	w rejestrze zabytków	w ewidencji konserwatorskiej	w rejestrze zabytków
369	28	456	26	358	95

Na szczególną uwagę zasługuje unikatowy układ miejski Sobótki, urządzenie szczytu Ślęzy, dwór w Będkowicach, pałac w Świątnikach, pałac z parkiem w Kunowie, kościół z cmentarzem w Księginicach Małych, park z systemem kaskad w Sulistrowiczkach.

3.2. Zabytki archeologiczne.

3.2.1. Rzeźby kultowe i znaki solarne.

Specyficznym walorem Masywu Ślęzy są zachowane elementy starożytnej kultury ówczesnych mieszkańców terenu, utrwalone przez nich w odpornym na zniszczenie, miejscowym kamieniu i znajdujące się w różnych miejscach, przy szlakach turystycznych, umożliwiającym dotarcie do nich turystów. Poniżej wymieniono najbardziej interesujące i cenne obiekty.

Mnich (lub Kręgiel) - megalityczna rzeźba z granitu, wysokości 270 cm: pierwotnie stał koło wsi Garncarsko jako słupek milowy drogowy; obecnie znajduje się przy drodze z Sobótki do schroniska „Pod Wieżycą”.

Panna z ryba i Niedźwiedź - przedstawia wartość o skali europejskiej; niedźwiedź ma na grzbiecie znak ukośnego krzyża, drugi krzyż wyryty jest na rybie; obie rzeźby stoją razem przy szlaku czerwonym i żółtym w miejscu połączenia ze szlakiem czarnym, prowadzącymi na Ślężę.

Niedźwiedź na szczycie Ślęzy; w 1854 r. odnaleziony w pobliżu Strzegomian przy Drodze Dzikiej Świni; na brzuchu wyryty ma znak krzyża; obecnie zlokalizowany obok kościoła Nawiedzenia NMP.

Grzyb (lub Mnich) - umieszczony obok kościoła św. Anny w Sobótce, od strony północno - wschodniej, z wyrytym krzyżem.

Nie rozpoznany do końca zabytkiem jest tzw. „Kolumna sobótczańska” - granitowy słupek o wysokości 240 cm i średnicy 45 cm, nie wygładzony. Znaleziony w 1933 r. w zach. części Sobótki. W literaturze zaliczany jest krańcowo - od jednego z najstarszych zabytków kultowych epoki neolitu do zabytków romańskich z XII w. Kolumna znajduje się w lapidarium Muzeum Ślężańskiego w Sobótce.

Wyżej opisane rzeźby kultowe, wykonane z miejscowego granitu, powstały prawdopodobnie w okresie halsztackim (500-400 lat p.n.e.). Istniejące na nich znaki ukośnego krzyża, będące symbolami kultu słońca mogą mieć późniejsze pochodzenie.

W średniowieczu rzeźby kamienne użyte zostały do wytyczenia granic włości klasztoru kanoników regularnych w XII w., stąd nie znane są ich pierwotne lokalizacje.

Oprócz krzyży wyrytych na rzeźbach, przy szlakach turystycznych znaki takie znajdują się m.in.:

- na skałce Plasterki przy szlaku na Ślężę,
- na skałce na Rozdrożu pod Kamiennym Krzyżem, przy szlaku na Ślężę, k.

skałki Plasterki,
- w zespole Skalna na Skałce Głowa.

Łącznie znanych jest 15 znaków solarnych ukośnego krzyża

3.2.2. Kręgi kamienne

Do dnia dzisiejszego zachowały się w Masywie Ślęzy kamienne kręgi kultowe, interpretowane jako ogrodzenie miejsc świętych, w obrębie których odbywały się praktyki religijne. Należą one do najstarszych śladów kultu pogańskiego, a ich pochodzenie datowane jest na okres od XIII do V w. przed ne. Występują one w 3 miejscach na szczytach gór.

Krąg kamienny na Ślęzy, zachowany częściowo od strony płd.- wsch. szczytu, o długości 200 m, wysokości 3 m i szerokości u podstawy 3 - 5 m.

Krąg kamienny na Wieżycy, zachowany częściowo po płd. - wsch. stronie szczytu, najmniejszy w Masywie Ślęzy.

Krąg kamienny na Raduni, położony na płd.- wsch. stoku góry zachowany prawie w całości, ma 1780 m długości, 40 - 60 cm wysokości i 3 - 5 m szerokości.

W niższych partiach Ślęzy zachował się tzw. szczątkowy krąg kamienny. Przebiega on poniżej rzeźb Postaci z rybą i Niedźwiedzia, w pobliżu Rozdroża pod Kamiennym Krzyżem po obu stronach drogi. Długość wału wynosi 400 m.

3.2.3. Mury i bramy

Z ośrodkiem archeologicznym na Ślęzy, łączą się jeszcze inne konstrukcje kamienne. Jedną z nich jest „brama” - zabytek archeologiczny, położona kilkadziesiąt metrów poniżej szczytu Ślęzy, stanowiła wejście na szczyt od strony płn.- wsch.. Jest to niski kamienny mur, który ciągnie się od drogi (szlak czerwony i in.) w kierunku zachodnim do grupy skał.

Potrójny mur - znajduje się kilkadziesiąt metrów poniżej „bramy”. Są resztki trzech kamiennych murów biegnących poprzecznie do drogi. Ustawione są równolegle do siebie i połączone poprzecznymi murkami. Ich pochodzenie nie jest do końca wyjaśnione. Kolejnym obiektem archeologicznym jest tzw. murek poprzeczny, położony poprzecznie do drogi na wysokości Husyckich Skałek.

3.2.4. Ruiny zamku ślęzańskiego

W XIII w. na szczycie Ślęzy istniał gród kasztelański. W XIV w. na miejscu grodu zbudowano zamek książęcy Bolka II Świdnickiego. Był to obiekt murowany z kamienia granitowego. Został on częściowo zniszczony w połowie XVI w..

Do czasów obecnych zachowały się fragmenty murów zamkowych. Znajdują się one obok, zbudowanego później, kościoła Nawiedzenia NMP.

3.2.5. Starożytne warsztaty kamieniarskie

W rejonie Sobótki w okresie od V w. pnę aż po wiek XIII (i później) istniał duży ośrodek kamieniarski. Warsztaty kamieniarskie, działające na zboczach góry Ślęzy w oparciu o miejscowy granit, specjalizowały się m.in. w produkcji kamieni żarnowych, które do czasów dzisiejszych odkrywane są na terenach Słowiańszczyzny i Europy Zachodniej, dokąd były dawniej eksportowane.

Wyrabiano tu także detale architektoniczne do czołowych budowli tamtego okresu. Ślady tej działalności zachowały się na płn.- zach. stoku Ślęzy w postaci wybijek dawnych kamieniołomów, a w ich sąsiedztwie ślady pracowni kamieniarskich z pozostałościami uszkodzonych kamieni żarnowych i ich półfabrykatów.

3.2.6. Lwy romańskie

Interesującymi zabytkami okresu romanizmu są kamienne postacie lwów pochodzące z XII stulecia, a występujące obecnie w 3 miejscach na terenie ŚPK. Wykonane są z granitu i pochodzą z okresu panowania Piotra Włosta, który sprowadził na Ślęzę augustianów z Francji. Rzeźby wykazują wpływy zachodnich ośrodków kamieniarskich.

Dwa lwy eksponowane są przy kościołach w centrum Sobótki

- ustawiony obok kościoła św. Anny, w postaci leżącej, prawdopodobnie najstarszy spośród występujących w okolicy, znaleziony w XIX w. k. Rogowa Sobóckiego, wymiary - 80cm wysokości i 160 cm długości,

- wmurowany w przyporę wieży kościoła św. Jakuba Starszego, obok głównego wejścia do kościoła.

Dwa lwy znajdują się na terenie Sobótki - Górki. Ustawione przy portalu pałacu, znalezione w XIX w. w fundamentach dawnego opactwa augustianów podczas przebudowy na pałac; wymiary rzeźb : długość 150 i 180 cm, wysokość 70 i 80 cm .

3.2.7. Krzyże pokutne

Kamienne krzyże pokutne stanowią osobliwość regionu dolnośląskiego i znajdują się również w granicach Ślezańskiego Parku Krajobrazowego. Stanowią pomniki średniowiecznego prawa, które nakazywało zabójcy ustawienie krzyża na miejscu zbrodni. Do naszych czasów zachowały się krzyże z granitu i piaskowca, wykonywane od XIV w.. Niektóre z nich uległy przemieszczeniu względem pierwotnej

lokalizacji. W obszarze otuliny Parku występują w niżej podanych miejscowościach :

Sobótka - w lapidarium Muzeum Ślezańskiego (pochodzący z Proszkowic).

Sobótka Strzeblów - przy ul. Zmorskiego (krzyż maltański),

3.2.8. Rezerwat Archeologiczny

W pobliżu wsi Będkowice, u podnóża wschodniego stoku Ślęży znajduje się zespół osadniczy z VIII - XIII w. obejmujący dawny gród, osady, cmentarzyska kurhanowe, kamienny krąg kultowy i staw z groblami. Jest to jedyny w Polsce i Europie Środkowej kompleks osadniczy tak dobrze zachowany i eksponowany w krajobrazie.

Gród obronny zbudowano na planie owalu o rozmiarach 65 x 75 m otoczonego wałem drewniane - ziemnym, umocnionym kamieniami i gliną. Zabudowa mieszkalna składała się z drewnianych domów o konstrukcji zrębowej, częściowo zagłębionych w ziemię. W pobliżu grodu zachowały się kurhany w kształcie stożkowatych kopców, stanowiące miejsce dawnych pochówków. Cmentarzysko datowane jest na okres VIII - X stulecia.

Cały zespół archeologiczny jest przystosowany do zwiedzania turystycznego i zagospodarowany. Od strony drogi wejście tworzy drewniana brama z fragmentem ostrokołu, na terenie grodziska ustawione są poglądowe tablice informacyjne, znajdują się na nim m.in. zrekonstruowane chaty mieszkalne, urządzony jest teren piknikowy z miejscem na ognisko, z wiatami, stołami i ławami.

Rezerwat Archeologiczny w Będkowicach połączony jest czerwonym i czarnym szlakiem archeologicznym z Sobótką i z systemem znakowanych tras pieszych Masywu Ślęży.

3.2.9. Udokumentowane stanowiska archeologiczne

Wykaz stanowisk archeologicznych jest zamieszczony jako załącznik nr 1 do niniejszego studium.

3.3. Zabytki architektury i budownictwa

W obszarze opracowania znajduje się wiele obiektów dóbr kultury, z których część wpisana jest do rejestru zabytków (28), a część znajduje się w ewidencji konserwatorskiej (369) stan w 1996r.

Wyboru zabytków w aspekcie turystycznym dokonano w podziale na 3 grupy obiektów i zespołów: pałace i dwory, kościoły, inne zabytki. Kryteria klasyfikacyjne uwzględniają wartości historyczno - artystyczne zabytków, walory ich najbliższego otoczenia, związek z wydarzeniami historycznymi, położenie krajobrazowe, a także obserwacje wielkości ruchu turystycznego związanego ze zwiedzaniem określonych zabytków.

Zestawienia obiektów podane są w porządku alfabetycznym według miejscowości.

3.3.1. Zespoły pałacowe i dworskie

Stanowią one przedmiot zainteresowania turystów jako posiadające walory o charakterze poznawczym i artystycznym. Do najciekawszych zabytków pod tym względem należy pałac (zamek) w Sobótce Górcze, wykorzystywany jako hotel turystyczny. Wnętrze obiektu dostępne jest w zasadzie tylko dla korzystających z noclegu lub wyżywienia. Odbywają się tu również konferencje i seminaria dla kilkudziesięciu - osobowych grup zorganizowanych. Jest to jedyny na terenie Parku zabytek wykorzystywany jako obiekt świadczący tego rodzaju usługi turystyczne. Pałac jest własnością Kopalni Węgla Kamiennego „Wałbrzych”, a działalność turystyczną prowadzi dzierżawca.

Pozostałe pałace i dwory wraz z zapleczem należą do różnych właścicieli (własność prywatna, gminna, spółdzielcza, AWRSP) i przeważnie znajdują się w złym stanie technicznym.

Do najbardziej interesujących należą pałace w: .Sobótce-Górcze, Będkowicach.

Pod względem możliwości wykorzystania tych zabytków dla stworzenia bazy recepcyjnej i obsługi ruchu turystycznego w/w obiekty są predysponowane do pełnienia takich funkcji. Poza tym do obsługi turystów wykorzystać można również inne obiekty rezydencjonalne, m.in. w Kunowie, Strzegomianach.

Tab. 4.3.1.1. Wykaz pałaców i dworów.

Miejscowość	Opis
Będkowice	zespół dworski; dwór z XVI w, przebudowany w XVIII w; spichlerz z XIX w.
Kunów	pałac z XIX w.
Mirosławiczki	Pałac klasycystyczny –nr rej zabytków 1254
Nasławice	dom „Owczy Dwór” z pocz. XX
Sobótka –Górka	zespół pałacowy, pałac z XVI w., przebudowany w XIXw., budynek mieszkalno bramny z XIXw., stajnia
Strzegomiany	zespół dworski; dom- pałacyk z XIXw., spichlerz z XVIII w., budynek gospodarczy z XIX w.

Świątyniki	zespół pałacowy: pałac z XVIII w., przebudowany w XVIII i XIX w., budynki gospodarcze z XIX w.
Rogów Sobócki	zamek (rozebrany) wpisany do rej. zabytków

3.3.2. Kościoły i obiekty sakralne

W obszarze opracowania znajduje się kilkanaście kościołów. Większość z nich jest użytkowana, zgodnie z przeznaczeniem na cele kultu religijnego i znajduje się w dobrym stanie technicznym.

Kościół stanowią istotny walor krajoznawczy. Prezentują stylowe wartości architektoniczne a także zawierają wyposażenie związane z historią regionu. Dodatkową wartością tych budowli są ich walory krajobrazowe. Widoczne z daleka wieże kościelne tworzą charakterystyczne punkty orientacyjne oraz dominanty krajobrazowe wkomponowane w otaczające tereny przyrodnicze.

Do wyróżniających się pod względem położenia krajobrazowego należą: kościół na szczycie Ślęży. Interesujące walory krajobrazowe przedstawiają również m.in. kościoły w: Sobótce, Księginicach Małych oraz współczesna kaplica w Sulistrowiczkach.

Tab.4.3.2.1. Wykaz kościołów i obiektów sakralnych.

Miejscowość	Opis
Księginice Małe	kościół Matki Boskiej Różańcowej z końca XVIII w., przebudowany w pocz. XX w.
Nasławice	1/ kościół św. Józefa z XVIII w., przebudowany w XIX 2/ ruina kościoła z XIV w., przebud. w XV i XVIII, mur cmentarny z XVII w.
Rogów Sobócki	Kościół parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela wraz z murem okalającym
Sobótka	1/ kościół parafialny św. Jakuba Starszego z XVIII w. 2/ kościół pomocniczy św. Anny z XIV i z XV w., 3/ kościół par. Najświętszego Serca Jezusowego z 1 poł. XX w. w Sobótce – Górcie 4/ kościół fil. Nawiedzenia NMP z XIX w.,
Stary Zamek	kościół p.w. św. Stanisława
Sulistrowice	kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa z 1 poł. XX
Świątyniki	kościół Matki Boskiej Bolesnej z poł. XIX w.
Wojnarowice	kościół filialny p.w. Wniebowzięcia NMP

3.3.3. Muzeum Ślęzańskie

Muzeum mieści się w Sobótce w zabytkowym budynku dawnego szpitala z XVI w. z renesansowym piaskowcowym portalem. W tympanonie znajduje się tarcza herbowa opactwa Augustianów z inicjałami zakonu oraz łabędziem (inicjatorem wzniesienia obiektu był opat Eliasch Schwann). Muzeum gromadzi zbiory

archeologiczne, historyczne i geologiczne. W południowej ścianie budynku znajduje się drugi portal, gotycko - renesansowy z napisami w językach : hebrajskim, greckim i łacińskim. Na dziedzińcu urządzono lapidarium, gdzie zgromadzone są m.in. rzeźby przedchrześcijańskie i fragmenty kamieniarki z okresu średniowiecza.

3.3.4. Inne zabytki

Wsie dolnośląskie charakteryzują się występowaniem rozwiniętego budownictwa gospodarskiego. Są to murowane, zachowane do tej pory, w większości jednak w złym stanie technicznym, założenia folwarczne o rozbudowanym programie użytkowym i stylowych formach architektonicznych. Budynki pochodzą w większości z XIX w., a niekiedy sięgają XVIII-stulecia i epoki baroku. Zespoły mieszkalno-gospodarcze należące niegdyś do bogatszych właścicieli, składają się z domu mieszkalnego oraz budynków gospodarskich, jak stodoła, obora, stajnia, spichlerz, niekiedy otoczone są murem z bramami. Współczesne funkcje rolnicze wsi w obrębie ŚPK stopniowo ulegają ograniczeniu lub nawet zanikowi. W przypadku wprowadzenia funkcji obsługi turystyki układy folwarczne dają duże możliwości działania, w tym również w zakresie agroturystyki.

W grupie innych zabytków, które mają większe znaczenie krajoznawcze i krajobrazowe, wyróżniono jako posiadające walory turystyczne, niewielką ilość wybranych obiektów architektury i budownictwa.

Spośród niżej wymienionych, na większą uwagę turystów zasługują: Muzeum Ślęzańskie, zespół budynków gazowni w Sobótce, schronisko na Ślęży, wieża widokowa na Wieżycy oraz park „Wenecja” w Sulistrowiczkach.

Wykaz innych zabytków.

- a/ dawny szpital, ob. Muzeum Ślęzańskie w Sobótce z 1568 r. przebudowany w 1748 r.
- b/ zespół budynków gazowni z budynkiem administracyjnym z XIX w. w Sobótce, projektowane Muzeum Gazownictwa
- c/ zespół browaru z XIX w. w Sobótce-Górcie
- d/ schronisko (dom wycieczkowy) pod Wieżycą
- e/ wieża widokowa na szczycie Wieżycy z lat 1906-1907
- f/ schronisko im. R. Zmorskiego na Ślęży, pocz. XX w.
- g/ Sulistrowiczki - zespół sanatorium: portiernia z 1930 r; park w stylu angielskim.

3.3.5. Parki wiejskie dawnych rezydencji

Parków zabytkowych w ewidencji konserwatorskiej jest 13, wpisanych do rejestru zabytków – 12. Większość dawnych założeń rezydencjonalnych związana była ze specjalnie komponowaną zielenią wysoką. Parki wiejskie stanowiły dzieła sztuki ogrodowej. Do czasów dzisiejszych zachowały się one w szczątkowej formie. Układy kompozycyjne są nieczytelne a drzewostan znacznie przetrzebiony, we dużym stopniu wypełniony samosiewami popularnych, mało wartościowych rodzimych drzew i krzewów.

Pod względem walorów krajoznawczych, przyrodniczych i krajobrazowych do najcenniejszych parków należą dwa obiekty w Sulistrowiczkach: park sanatoryjny z cennymi okazami drzew egzotycznych oraz park „Wenecja” z zabytkowymi urządzeniami kamiennych budowli wodnych i ozdobnymi bramami wejściowymi. Interesujący turystycznie i w niezłym stanie, jest również park przy pałacu w Sobótce Górcie, łączący się z terenami leśnymi podnóża Ślęży.

Z punktu widzenia możliwości rozwoju funkcji turystycznych wszystkie parki wiejskie mają potencjalne znaczenie użytkowe dla wypoczynku po rewaloryzacji i odtworzeniu wartościowych kompozycji ogrodowych.

Tab.4.3.5.1. Wykaz parków wiejskich.

Miejscowość	Opis
Będkowice	park dworski z XIX w., pow. 2,7 ha, bardzo zniszczony
Kryształowice	Teren zielony na zachód od folwarku. Należy przeprowadzić rozpoznanie historyczno - dendrologiczne
Kunów	park pałacowy z 1 poł. XIX w., pow. 8,7 ha
Mirosławiczki	Park –rej. zabytków 375/W
Okulice	Park –rej. zabytków 569/W, aleja lipowa
Olbrachtowice	Park podworski –rej. zabytków 373/W, aleja lipowa
Sobótka Górka	park pałacowy z XVIII –XIX w., pow. 3,5 ha
Stary Zamek	Park podworski –rej. zabytków 570/W
Sulistrowiczki	park sanatoryjny z pocz. XX w. park „Wenecja” z pocz. XX w., pow. 3,2, ha
Świątniki	park pałacowy z k. XIX w., pow. 9,0 ha
Rogów Sobócki	Park podworski –rej. zabytków 374/W
Wojnarowice	Park podworski –rej. zabytków 573/W

3.4. Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków

Tab. 4.4.1. Wykaz obiektów gminy Sobótka wpisanych do rejestru zabytków.

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Nr rej.	Data
	Będkowice <i>Burgühbel</i>	dwór (1546)	700	19.05.1960
		park XVIII	567	27.12.1984
	Księgnice Małe <i>Klein Kniegnitz</i>	kościół ewang., ob. kat. p.w. MB Różańcowej, mur. k. XVIII, p. XX w.		
		plebania, ob. bud. mieszk., mur. I poł. XVII w.	591/W	18.04.1988
		mur cmentarza z bramą –ok. 1870r., XVIII, XIX w.		
		Bud. I –ruina, mur., XVIII w	591/W	18.04.1988
		Bud. II –ruina, mur., XVIII w.	591/W	18.04.1988
		ogród w zespole kościelnym, otoczony kamiennym murem, XVIII w.	591/W	18.04.1988

Kunów <i>Kuhnau</i>	dwór, mur., XVII w.(?), XVIII/XIX w. , pocz. XX.	683/W	05.06.1993
	pałac, ob. szkoła , mur., p. XX w.	683/W	05.06.1993
	park	568/W	27.12.1984
	Mirosławiczki	pałac	1254
<i>Rosenborn</i>	park	375/W	24.07.1976
Nasławice <i>Naselwitz -</i>	kaplica dworska, następnie kościół ewang, ob. parafialny rzym. –kat., p.w. św. Józefa, k. XVII w., 1766, mur.,	1801	22.08.1966
Okulice <i>Eichwall</i>	park	569/W	27.12.1984
Olbrachtowice <i>Albrechtsdorf</i>	park	373/W	24.07.1976
Przezdrowice <i>Poschiedrowitz</i>	Dom zarządcy, mur. 1860		
	Budynek gospodarczy, mur. 1860		
	Spichlerz dworski, mur. ok. poł. XIX		
Rogów Sobócki <i>Rogau</i>	Kościół parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela	401/W	08.11.1977
	Zamek (rozebrany)	1804	22.08.1966
	Park podworski	374/W	24.07.1976
	pręgierz	701	19.05.1960
Świątniki – <i>Schwentnig</i>	Kościół fil. MB Bolesnej, Zespół pałacowy: pałac, oficyna mieszk., wozownia pałacowa i obora, bud. gospodarczy,	552/W	16.03.1984
	park naturalistyczny	572/W	27.10.1984
Strzegomiany <i>Striegelmühle</i>	Zespół: spichlerz, zagroda	1811	22.08.1966
	Zespół mieszk.- gospodarczy: dom mieszk.-gosp.(mur.XVIII/XIX), bud. gosp.(mur. l.70 XIX), stodoła, mur. XVIII/XIX w.		16.02.1990
Sulistrowice – <i>Senkenberg</i>	Dwór	700	19.05.1960
	Park podworski	567/W	27.12.1984
Sulistrowiczki <i>Klein Silsterwitz</i>	Zespół sanatorium : portiernia i park Park krajobrazowy	571/W	27.12.1984
Stary Zamek	Kościół p.w. św. Stanisława	1050	24.01.1964
	Park podworski	570/W	27.12.1984

Wojnarowice	Kościół filialny p.w. Wniebowzięcia NMP	1821	22.08.1966
<i>Wernersdorf</i>	Park podworski	573/W	27.12.1984

3.5. Wykaz obiektów o walorach kulturowych.

Konserwatorski spis zabytków architektury i budownictwa jest zamieszczony jako załącznik nr 2 do niniejszego studium.

4. SIEĆ KOMUNIKACYJNA – ANALIZA I DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO.

4.1. Położenie, uwagi ogólne.

Gmina Sobótka położona jest w południowo – zachodniej części woj. Wrocławskiego. Graniczy od północnego zachodu z gminą Mietków, od północy z gminą Kąty Wrocławskie, od wschodu z gminami Kobierzyce i Jordanów, od południa z gminą Łagiewniki oraz od południowego zachodu z gminą Marcinowice. Odległość miasta Sobótka od Wrocławia – ok. 30 km, od Świdnicy – ok. 15 km, z obydwoma miastami istnieje względnie dogodne połączenie drogowe i kolejowe. Sieć komunikacyjna na obszarze gminy jest stosunkowo dobrze rozwinięta, dla okresu perspektywicznego nie przewiduje się zasadniczych zmian tras ani budowy nowych – za wyjątkiem niektórych odcinków miejscowości i lokalnych korekt przebiegu dróg.

4.2. Linia kolejowa.

Przez północną część gminy przebiega linia kolejowa, jednotorowa, niezelektryfikowana Wrocław – Kobierzyce – Sobótka - Świdnica – Jedlina Zdrój i dalej przez Nową Rudę do Kłodzka. Stacje i przystanki na terenie gminy: Olbrachtowice, Rogów Sobócki, Sobótka (stacja), Sobótka Zachodnia (Strzeblów). Stan techniczny linii średni, a odcinkami zły. Linia wykorzystywana jest głównie dla ruchów lokalnych – towarowych (przewóz kruszywa i okresowo płodów rolnych) oraz dla ruchu turystycznego z Wrocławia do Sobótki (zwłaszcza w dni wolne od pracy). Podróż z Wrocławia trwa ok. 1 godz., podobnie ze Świdnicy.

4.3. Sieć drogowa.

Sieć drogowa na terenie gminy jest stosunkowo gęsta – wskaźnik gęstości wynosi 70 km dróg utwardzonych na 100 km² a zdecydowana większość dróg wojewódzkich posiada nawierzchnię bitumiczną.

Dogodna jest komunikacja autobusowa – linia połączeń (mimo ostatniego zmniejszenia) stosunkowo częsta. Coraz więcej jednak ludzi przyjeżdża w rejon Ślęzańskiego Parku Krajobrazowego samochodami.

Droga krajowa.

-Nr 5 Wrocław – Świdnica – Bolków (dalej jako droga nr 3 do Jeleniej Góry i przejścia granicznego w Jakuszycach) międzyregionalna, klasy technicznej III,

przebiega w północno-wschodniej części gminy na długości około 11,5 km. Stanowi główne połączenie gminy z Wrocławiem, a także Świdnicą, dodatkowe połączenia zewnętrzne wschodniej części gminy zapewnia droga nr 8, przebiegająca 2-3 km na wschód od granic gminy.

Drogi powiatowe.

Na terenie gminy jest 19 dróg o łącznej długości około 73 km klasy technicznej V i VI, przy czym największe znaczenie mają drogi 47 705

- Nr 47 705 - Środa Śląska – Kostomłoty – Mietków – Tworzyjanów – Sobótka – Świątniki – Jordanów,
V kl. techn. Przechodzi przez obszar gminy na kierunku wschód – zachód. Pełni rolę połączeń między gminnych, prowadzi ruch gospodarczy jak również posiada duże znaczenie dla ruchu turystycznego (połączenie rejonu zbiornika w Mietkowie z Sobótką i Jordanowem).
Długość odcinka na obszarze gminy: 11,5 km.

- Nr 47 810: Mirosławice – Czerńczyce – Piława niepełne parametry V kl. techn.,
znaczenie drogi lokalnej, stanowi połączenie z sąsiednimi wsiami w gminie Kąty Wr. Długość odcinka na obszarze gminy:
1,5 km.

- Nr 47 811: Mirosławice – Rogów Sobócki – Sobótka – Tąpadła do Świdnicy V kl. techn. Przechodzi przez teren gminy w kierunku północ – południe, łączy Sobótkę i masyw Ślęzy z Wrocławiem (poprzez drogę krajową nr 5) oraz ze Świdnicą. Długość drogi ok. 17 km.

- Nr 47 812 – Świątniki (od drogi 705) – Księginice Mł. – Oleszna - Łagiewniki zaliczono do V kl. techn. Obsługuje południową część gminy i prowadzi ruch na południe do gminy Łagiewniki. Długość drogi ok. 3,1 km.

- Nr 47 813: Pustków Żurawski – Ręków – Nasławice do drogi 705; niepełne parametry V kl. techn., obsługująca wschodni, rolniczy obszar gminy. Długość odcinka na terenie gminy 8,5 km.

- Nr 47 848: Nasławice (od drogi 883) – Wilczkowice – do drogi krajowej nr 8; niepełne parametry V kl. techn. znaczenia lokalnego, obsługująca jedną wieś (Wilczkowice w gminie Jordanów). Długość odcinka na terenie gminy 1,2 km.

- Nr 47 866: Kryształowice (do drogi 889) – Siedlakowice – Zachowice: o niepełnych parametrach V kl. techn. obsługująca od północy rolniczy obszar gminy. Długość drogi na terenie gminy 3,5 km.

- Nr 47 868: Wojnorowice – Okulice o niepełnych parametrach kl. C obsługująca tereny rolnicze na niewielkim obszarze w północno – wschodniej części gminy. Długość drogi na terenie gminy: 3,8 km.

- Nr 47 869: z Maniowa Wlk. (gm. Mietków) do Okulic, krótki niespełna kilometrowy odcinek drogi na terenie gminy, nie spełniający parametrów technicznych klasy V.

- Nr 47 875: Maniów – Maniów Wlk. (gm. Mietków) – Wojnarowice, odcinek na obszarze gminy o długości zaledwie 1,1 km o niepełnych parametrach kl. V.
- Nr 47 876: Wojnarowice – Rogów Sobócki, długość 2,0 km o niepełnych parametrach kl. V.
- Nr 47 877: Sulistrowiczki – Sulistrowice do drogi 812.
- Nr 47 879: Sulistowice – Będkowice, długość 1,2 km o niepełnych parametrach kl. V.
- Nr 47 882: Będkowice – Księginie Mł. – Przewodowice – Kunów – długość 4,2 km o niepełnych wymiarach kl. V.
- Nr 47 883: Sobótka – Nasławice – Jordanów, długość na obszarze gminy 7,0 km o parametrach zbliżonych do kl. V. Stanowi drugie równoległe do drogi 705 połączenie Sobótki z siedzibą sąsiedniej gminy tj. Jordanowem.
- Nr 47 885: Rogów Sobócki – Kunów – Nasławice (połączenie z drogą 813 przed Nasławicami). Nie pełne parametry techn. kl. V. Droga o lokalnym znaczeniu, dł. 5,6 km.
- Nr 47 886: Od drogi 811 przez Michałowice – Stary Zamek – Ręków do Rolantowic w gm. Kobierzyce, długość na obszarze gminy ok. 6 km.
- Nr 47 889: Mirosławice - Olbrachtowice – Solna so drogi nr 8 w Cieszykach (gm. Kobierzyce), długość odcinka na terenie gminy: 4,5 km.
- Nr 47 890: Kryształowice – Górzyce do drogi 813 w gminie Kobierzyce o długości na obszarze gm. 1,5 km, niespełnione parametry kl. V.
- Nr 47 919: od drogi 811 na przełęczy Tapadła do Sadów. Przebiega południowymi zboczami masywu Ślęży i znajduje się w granicach administracyjnych miasta Sobótka.

Drogi gminne.

Dróg gminnych jest 11 o łącznej długości 24 km w tym 9 km o nawierzchni utwardzonej. Służą przede wszystkim do obsługi rolnictwa na obszarze gminy:

- Nr 30 002 w północnej części gminy Okulice – Siedlakowice (częściowo przechodzi przez teren gm. Kąty Wr.), długość 4,5, km. Służy obsłudze rolnictwa.
- Nr 30 003 od drogi 811 do Mirosławiczek i połączenie z drogą 886 długości 0,8 km.
- Nr 30 004: od drogi 889 (przedłużenie drogi powiatowej w kierunku południowym 866 do drogi 886 w Starym Zamku, długość 2,0 km.
- Nr 30 005: do drogi 890 przez Olbrachtowice do Rękowa, długość 3,0 km na obszarze gminy.
- Nr 30 006: od drogi 811 (na północ od Rogowa Sobóckiego do drogi 886 w Michałowicach długość 1,3 km., nawierzchnia gruntowa.
- Nr 30 007: Michałowice – Żerzuszyce (łączy drogi 886 i 885) długości 1,8 km – nawierzchnia gruntowa.

- Nr 30 008: od drogi 009 do Winnej Góry (połączenie Świątnik z Winną Górą w gminie Jordanów, długość 0,7 km na obszarze gminy.
- Nr 30 009: Świątniki – Przemków (przez północne i wschodnie zbocze góry Gozdnik)- długość 2,6 km – nawierzchnia gruntowa.
- Nr 30 010: od drogi 811 W Sulistrowiczkach do Słupic w gminie Łagiewniki. Długość w granicach gminy: 1,3 km – nawierzchnia tłuczniowa i gruntowa.
- Nr 30 011: od drogi 811 w Strzegomianach do drogi 705 w Przedzrowicach długości 1,9 km – nawierzchnia gruntowa.
- Nr 30 012: Okulice - Rogów Sobócki długość 4,4 km.

4.4. Zaplecze techniczne motoryzacji.

Na terenie gminy funkcjonują 3 stacje paliw – w Mirosławicach, przy drodze krajowej nr 5 oraz w Sobótce przy ul. Świdnickiej (o niepełnym zakresie usług) i ul. Zmorskiego (Strzeblów); w budowie jest stacja paliw w Rogowie Sobóckim.

Brak jest w gminie stacji obsługi samochodów i stacji diagnostycznej, pracują 4 warsztaty naprawy samochodów, 2 w Sobótce, w Rogowie i Siedlakowicach.

Parkingi zlokalizowane są w Sobótce (w sąsiedztwie Urzędu Miasta i Gminy, przy drodze prowadzącej do dolnego schroniska). W Sulistrowicach (w pobliżu ośrodka wypoczynku świątecznego) oraz niewielkie przy drodze 811 (pomiędzy Sulistrowiczkami i przełęczą Tapadła oraz na przełęczu Tapadła.

Z uwagi na turystyczny charakter południowo – zachodniej części gminy liczba parkingów i miejsc postojowych jak również stacji obsługi samochodów nie zaspokaja potrzeb ruchu rekreacyjnego (sobotnio –niedzielnego).

4.5. Ruch rowerowy i pieszy.

W stanie istniejącym obserwuje się nieznaczny udział ruchu rowerowego, który odbywa się w Masywie Ślęży. Z reguły jednak trasy rowerowe przebiegają po drogach samochodowych, powodując zagrożenie bezpieczeństwa. Na trasie Wrocław – Sobótka nie ma wyznaczonego osobnego pasa dla rowerzystów, ale jest oznakowany szlak rowerowy. Projektowane są kolejne szlaki rowerowe Wrocław – Sobótka, a także wokół Masywu Ślęży i górskie szlaki rowerowe w obrębie Masywu Ślęży.

Ruch pieszy jest związany głównie z turystyką weekendową; koncentruje się w obszarze Ślęzańskiego Parku Krajobrazowego a zwłaszcza w Masywie Ślęży i Raduni i jest prowadzony wieloma wydzielonymi i oznakowanymi szlakami turystycznymi oraz ścieżkami dydaktycznymi.

4.6. Uwarunkowania.

- Poprawa stanu technicznego dróg – zwłaszcza obsługujących rolnictwo, przy rolniczej funkcji gminy w części północnej, spowoduje poprawę wyników w rolnictwie i ułatwienie pracy w tym sektorze.
- Bliskość drogi krajowej nr 5 może być czynnikiem aktywizującym gminę podobnie jak dogodne połączenia z ośrodkami wyższego rzędu: Wrocławiem i Świdnicą.
- Modernizacja sieci komunikacyjnej winna być uwarunkowana zachowaniem niezniszczonego środowiska i ograniczeniem uciążliwości związanej z ruchem samochodowym.

- Istniejące miejsca i obszary o potencjalnej funkcji rekreacyjnej i turystycznej winny być dostępne w ruchu samochodowym przy zachowaniu priorytetu ochrony, a jednocześnie dostępne w ruchu rowerowym poprzez stworzenie systemu tras rowerowych, możliwie niezależnych od dróg samochodowych.
- Zwiększenie bezpieczeństwa poruszania się pojazdów i pieszych na terenie zabudowanym poprzez segregację ruchu kołowego i pieszego oraz segregację w miarę możliwości ruchu samochodowego i powolnego ruchu maszyn rolniczych o nietypowych gabarytach.
- Wykorzystanie transportu kolejowego dla przewozu płodów rolnych jako transportu alternatywnego dla transportu samochodowego.

5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA - STAN ISTNIEJĄCY I UWARUNKOWANIA.

5.1. Zaopatrzenie w wodę.

Zaopatrzenie w wodę poszczególnych miejscowości gminy odbywa się z n/w wodociągów grupowych w następującym układzie zatwierdzonych zasobów:

- wodociąg grupowy Świątniki

Obejmuje swoim zasięgiem miasto Sobótka oraz następujące miejscowości: Nasławice, Rogów Sob., Mirosławice, Ręków, Świątniki, Księgienice, Kunów, Krzyształowice, Olbrachtowice, Siedlakowice, Wojnarowice, Okulice, Strachów, Stary Zamek, Michałowice, Żeruszycy, Garncarsko, Przewdrowice, częściowo Będkowice, Mirosławiczki, Kwieciszów i Przemiałów.

Ujęcie zatwierdzone w kategorii „B” decyzją KDH/013/3303/B/71 o wydajności $Q = 340 \text{ m}^3/\text{h}$ (5 studni wierconych) zlokalizowane na gruntach wsi Świątniki.

Pozwolenie wodno-prawne na pobór wody podziemnej wydane decyzją z dnia 14.07.1972 r.

znak GWOP1 - 853/49/72. Pozwolenie wydano na czas nieokreślony.

Pobór wody podziemnej z utworów trzecio i czwartorzędowych odbywa się za pośrednictwem pięciu otworów studziennych zlokalizowanych na północ od miejscowości Świątniki, a mianowicie:

- 1) ze studni nr I S - o głębokości 42 m, max wydajności $Q = 86.6 \text{ m}^3/\text{h}$, depresji $S = 7.52 \text{ m}$
- 2) ze studni nr II S - o głębokości 44 m, max wydajności $Q = 27.2 \text{ m}^3/\text{h}$, depresji $S = 17.91 \text{ m}$
- 3) ze studni nr III S - o głębokości 40.5 m, max wydajności $Q = 22.75 \text{ m}^3/\text{h}$, depresji $S = 9.43 \text{ m}$
- 4) ze studni nr IV S - o głębokości 41.5 m, max wydajności $Q = 85.9 \text{ m}^3/\text{h}$, depresji $S = 9.50 \text{ m}$
- 5) ze studni nr V S - o głębokości 44.5 m, max wydajności $Q = 95.76 \text{ m}^3/\text{h}$, depresji $S = 20.33 \text{ m}$.

Zakład Wodociągowy posiada pozwolenie wodno-prawne na eksploatację w/w studni do 31.12.2000 r.

(Decyzja Wojewody Wrocławskiego nr OŚ-V-7211/117/86 z dnia 5.11.1986 r.).
Obecnie studnia nr II S jest wyłączona z eksploatacji.

W pobliżu ujęć znajduje się stacja uzdatniania wody o projektowanej wydajności max. 7200 m³/d..

Wyposażenie SUW-u:

- 6 filtrów pospiesznych o średnicy 3000 mm
- urządzenie do aeracji wody
- chlorownia z chloratorami C - 52
- stacja hydroforowa
- zbiornik czerpalny dla pomp II° o poj. 700 m³.
- 3 pompy II° typ W 16 P o wydajności 200 m³ każda (plus rezerwowa).
- dostawa wody i sterowanie produkcji skomputeryzowane.

W Sobótce zlokalizowane są, współpracujące z wodociągiem, zbiorniki wody pitnej o pojemności:

- 1000 m³ - zb. betonowy naziemny
- 400 m³ - zb. betonowy podziemny
- 100 m³ - zb. betonowy podziemny

Ujęcia posiadają ustanowione strefy ochrony sanitarnej bezpośrednio:

Obecnie wszystkie grunty związane z eksploatacją i uzdatnianiem wody, oprócz terenu, gdzie zlokalizowana jest studnia nr V S są własnością Miasta i Gminy Sobótka. Przekazane zostały decyzją Zarządu Miasta i Gminy w Sobótce z dnia 7.01.2000 r. na czas nieokreślony w trwałe zarząd Zakładowi Wodociągów.

Wyjątek stanowi teren, gdzie znajduje się studnia nr V S, zlokalizowana na terenach leśnych, będących własnością Lasów Państwowych.

- studnia nr I S zlokalizowana na działce nr 74/13 o powierzchni 0.06 ha. Teren ma kształt wieloboku zbliżonego do okręgu. Minimalna odległość od obrysu urządzenia wynosi 10 m.
- studnia nr III S zlokalizowana na działce nr 35 o powierzchni 1.44 ha. Teren ma kształt wieloboku zbliżonego do okręgu. Minimalna odległość od obrysu urządzenia wynosi 10 m.
- studnia nr IV S zlokalizowana na działce nr 36/4 o powierzchni 0.34 ha. Teren ma kształt wieloboku zbliżonego do okręgu. Minimalna odległość od obrysu urządzenia wynosi 10 m.
- studnia nr V S zlokalizowana na działce I_s z wydzielonym terenem ochrony bezpośrednio. Teren ma kształt wieloboku zbliżonego do okręgu. Minimalna odległość od obrysu urządzenia wynosi 10m.

Granice stref ochrony pośredniej

- studnia nr I S - jako strefę przyjęto teren o kształcie kwadratu (w przybliżeniu) o boku 80 m. Brak jest naturalnych granic strefy.
- studnia nr III znajduje się na terenie Zakładu Wodociągów, a strefę wyznaczono jako obszar o kształcie zbliżonym do prostokąta. Wschodnią granicę tego obszaru stanowi korona skarpy Potoku Sulistrowickiego, a z pozostałych stron brak jest naturalnych granic.
- studnia nr IV S położona jest na północ od ZW, wschodnią granicę obszaru ochronnego stanowi Potok Sulistrowicki, od południa i zachodu brak jest granic naturalnych, a od północy granicą terenu jest droga na nasypie. Powierzchnia strefy ochronnej wynosi 1.10 ha.
- studnia nr V S położona jest na terenach leśnych na wschód od ZW. Brak jest naturalnych granic strefy.

Aktualne produkcja wody wynosi średnio $Q = 5500 \text{ m}^3/\text{d}$.

Stan techniczny sieci według jej użytkownika oceniany jest jako - dobry

- wodociąg grupowy Sulistrowiczki.

Obejmuje swym zasięgiem wieś Sulistrowiczki z osiedlami domków letniskowych, Sulistrowice z osiedlami domków letniskowych, częściowo Będkowice i Strzegomiany z osiedlami domków letniskowych.

Ujęcie składa się z 5 studni drenażowych, 2 studni infiltracyjnych usytuowanych w lesie w granicach administracyjnych miasta Sobótka oraz studni zbiorczej. Woda za pomocą hydroforni i magistrali $\phi 125 \text{ mm}$ rozprowadzana jest do poszczególnych miejscowości. Z wodociągiem współpracują zbiorniki wyrównawcze zlokalizowane:

- przy hydroforni o pojemności $V = 15 \text{ m}^3$
- dla szpitala w Sulistrowiczkach o pojemności $V = 9 \text{ m}^3$
- w Strzegomianach o pojemności $V = 25 \text{ m}^3$

Decyzją Wojewody Wrocławskiego nr OŚ - V - 7211/95/87 z dnia 31.08.1987 r. udzielone zostało pozwolenie wodno-prawne na pobór wody w ilości:

$$Q_{\text{max d}} = 627.7 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$q_{\text{max h}} = 49.50 \text{ m}^3/\text{h}$$

z następujących ujęć:

1. studni drenażowej nr 1 zlokalizowanej na zboczu góry Radunia na łące śródleśnej o obudowie w kształcie prostokąta składającej się z 2 części: studzienki ujmującej wodę o wym. $1.5 \times 1.3 \text{ m}$ i głębokości 2.5 m i komory zasuw o wym. $1.3 \times 1.0 \text{ m}$.
2. studni drenażowej nr 2 zlokalizowanej na zboczu góry Radunia na terenie leśnym oddziału 104/1 Leśnictwa Tapadła o całkowitej głębokości 4.08 m , a składającej się z 2-ch części: górnej w kształcie nieforemnej stożka ściętego o wys. 1.82 m , średnicy górnej 0.6 m i dolnej 1.4 m , oraz części dolnej - właściwej studzienki o średnicy 1.4 m .
3. studni drenażowej nr 3 zlokalizowanej na terenie leśnym oddziału 104/1 Leśnictwa Tapadła w jarze w pobliżu studni nr 2, o takiej samej budowie i zamknięciu z całkowitą głębokością 4.09 m . studni drenażowej nr 4 zlokalizowanej na południowym stoku Ślęzy na pograniczu oddziałów leśnych 92 i 93 zbudowanej i zamkniętej jak studnia nr 2 i całkowitej głębokości 5.69 m .

4. studni drenażowej nr 5 położonej również na pograniczu oddziałów leśnych 92 i 93 o wym. 1.25 x 1.25 m i głębokości 1.9 m.
5. studni infiltracyjnych 6 i 7 zlokalizowanych na lewym brzegu potoku Sulistrowickiego składających się z 2-ch części: studni zasadniczej o wym. 1.4 x 1.5 m i komory zasuw.

Decyzja niniejsza stanowi równocześnie pozwolenie na eksploatację w/w urządzeń. Pozwolenie, w powyższym zakresie, wydano na czas oznaczony do 31.12.2002 r. Decyzją Wojewody Wrocławskiego (decyzja nr OŚ-V - 72110/26/87 z dnia 12.10.1987 r.) ustanowione zostały również strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej.

Teren ochrony bezpośredniej obejmuje następujące powierzchnie:

- Studnia nr 1 - kwadrat o wym. 30 x 30 m z centralnym usytuowaniem studni.
- Studnia nr 2 - pięciokąt o 4-ch bokach długości 2.0 m każdy i piątym o dł. 0.9 m
- Studnia nr 3 - kwadrat o bokach 3.0 x 3.0 m
- Studnia nr 4 - kwadrat o wym. 30 x 30 m z centralnym usytuowaniem studni.
- Studnia nr 5 - kwadrat o wym. 30 x 30 m z centralnym usytuowaniem studni.
- Studnie nr 6 i 7 - wydłużony prostokąt zgodnie z doliną potoku Sulistrowickiego o wym. 50 x 200 m i odległością ogrodzenia od strony dopływu wody do st.6 - 40.0 m.

Teren strefy pośredniej obejmuje następujące powierzchnie:

- dla st. nr 1 powierzchnię w kształcie zbliżonym do prostokąta, którego granicę południową stanowi granica z sąsiednim oddziałem oddalonym od studni ok. 60 m, boki wschodnie i zachodnie oddalone o 100 m od studni i bok północny 60 m od ogrodzenia studni. Całkowita powierzchnia ok. 2.6 ha.
- dla st. nr 2 i 3 powierzchnię w kształcie prostokąta, którego południową granicę stanowi granica oddziału 104, wschodnia granica jest równoległa do drogi - ścieżki i oddalona od niej ok. 40 m, północna równoległa do południowej granicy oddziału. Odległość studni nr 2 od granicy płd. ok. 40 m, a studni nr 3 ok. 70 m, odległość studni nr 3 od granicy zachodniej i studni nr 2 od wschodniej po 100 m. Całość terenu strefy pośredniej dla studni nr 2 i 3 obejmuje obszar zbliżony kształtem do prostokąta o wym. 150 x 250 m.
- dla st. nr 4 i 5 powierzchnię w kształcie prostokąta o wym. 255 x 180 m opartym na 2-ch istniejących drogach dzielących od południa oddziały 93 i 92 od oddziałów 96 i 92 oraz od północy z oddziałami 55 i 56. Granice wschodnie i zachodnie w odległości 70 m od ogrodzenia studni.
- dla st. nr 6 i 7 powierzchnię w kształcie pięciokąta. Granicę północną stanowi droga z Sobótki do Tapadeł, granica południowa biegnie równoległe do potoku, w odległości 150 m od ogrodzenia strefy bezpośredniej i sięga do drogi dzielącej oddziały 104 i 106, granica zachodnia łączy ten punkt z drogą do Tapadeł. Granicę wschodnią stanowi przedłużenie na południe granicy strefy bezpośredniej. Strefa pośrednia studni nr 6 i 7 obejmuje teren o powierzchni ok. 10.5 ha.

Aktualne produkcja wody wynosi średnio $Q = 300 \text{ m}^3/\text{d}$.

Stan techniczny sieci według jej użytkownika oceniany jest jako - dobry.

5.2. Odprowadzanie i unieszkodliwianie ścieków.

Na terenie gminy Sobótka systemy kanalizacji sanitarnej posiadają jedynie następujące jednostki osadnicze:

1. miasto Sobótka
2. wieś Sulistrowice

Miasto Sobótka posiada system kanalizacji ogólnospławnej, która doprowadza ścieki do oczyszczalni ścieków. trzema kolektorami:

- Kolektorem Centralnym o średnicy ϕ 800 mm zbierającym ścieki z centralnej części miasta,
- Kolektorem Zachodnim Garncarsko, o średnicy ϕ 600 mm biegnącym od oczyszczalni w kierunku północnym przecinającym następnie ul. Wrocławską. Dalej średnicą ϕ 400 mm, przebiega wzdłuż torów kolejowych do Sobótki Zachodniej gdzie, zbiera ścieki z Garncarska, Strzeblowa i Górki. Przy przecięciu się z ul. Wrocławską włącza się do niego kolektor nowo wybudowanej kanalizacji z Rogowa Sobóckiego.
- Kolektorem Wschodnim o średnicy ϕ 250 mm, który przebiega od oczyszczalni w kierunku południowym, a następnie dochodzi do drogi w kierunku wsi Strzegomiany.

Oddana do użytku w 1993 r. mechaniczno - biologiczna oczyszczalnia ścieków typu BOS 1000, o projektowanej przepustowości $Q = 1000 \text{ m}^3/\text{d}$, zlokalizowana jest we wschodniej części miasta, przy ul. Czystej w pobliżu rzeki Czarna Woda, do której odprowadzane są oczyszczone ścieki.

Elementy budowy oczyszczalni:

- osadnik wstępny
- komora osadu czynnego
- osadnik wtórny z podnośnikami powietrznymi do recyrkulacji osadu
- komora stabilizacji i zagęszczania osadu nadmiernego
- komora dezynfekcji
- odwadniacz piasku,
- kolektory doprowadzające ścieki do oczyszczalni.
- kanał odpływowy i wylot ścieków do rzeki Czarna Woda,

System kanalizacji sanitarnej „Sulistrowice” służy do usuwania i unieszkodliwiania ścieków ze wsi Sulistrowice oraz Sulistrowiczki. Z Sulistrowic przewodem tłocznym ścieki dopływają do oczyszczalni ścieków typu BOS-200 zlokalizowanej na zachód od wsi. Do oczyszczalni kanałem grawitacyjnym dopływają również, ścieki z Sulistrowiczek.

Mechaniczno - biologiczna oczyszczalnia ścieków typu BOS-200, o projektowanej przepustowości $Q = 200 \text{ m}^3/\text{d}$, zlokalizowana jest nad zalewem między Sulistrowicami a Sulistrowiczkami.

Elementy budowy oczyszczalni:

- osadnik wstępny
- komora osadu czynnego
- osadnik wtórny z podnośnikami powietrznymi do recyrkulacji osadu
- komora stabilizacji i zagęszczania osadu nadmiernego

- komora dezynfekcji
- odwadniacz piasku,
- kanały doprowadzające ścieki do oczyszczalni.
- kanał odpływowy

Pozostałe wsie znajdujące się w obrębie gminy Sobótka nie posiadają systemowych urządzeń do odprowadzania i oczyszczania ścieków. Najczęściej stosowanymi urządzeniami do usuwania ścieków bytowo-gospodarczych są suche ustępy, bezodpływowe osadniki gnilne okresowo opróżniane (o różnym stopniu technicznym i różnych warunkach eksploatacyjnych) oraz osadniki wykonane jako doły chłonne. Często są również przypadki odprowadzania ścieków bytowo-gospodarczych bezpośrednio do rowów przydrożnych i melioracyjnych. Istnieją również indywidualne oczyszczalnie ścieków dla poszczególnych zakładów zlokalizowanych na terenie gminy.

5.3. Zaopatrzenie w gaz

Aktualnie miasto jest zaopatrywane w gaz ziemny z kierunku Żarowa gazociągiem DN 150 p. nom 1.6 MPa.

Miasto zasilane jest poprzez stację redukcyjną I-go stopnia o przepustowości $Q=3000 \text{ m}^3/\text{h}$ usytuowaną przy ulicy Chopina zasilającą sieć średniego ciśnienia, dostarczającą gaz do 2-ch stacji II-go stopnia.

Stacja nr 1 o przepustowości $Q_n = 1000 \text{ m}^3/\text{h}$ na terenie Rozdzielni przy ul. Czystej

Stacja nr 2 o przepustowości $Q_n = 1000 \text{ m}^3/\text{h}$ w rejonie linii PKP

Z tych stacji zaopatrywana jest, przewodami niskiego ciśnienia, część miasta wokół centrum, a po przystąpieniu do realizacji osiedla wysokiej zabudowy, planuje się wybudowanie trzeciej dodatkowej stacji II stopnia. Natomiast zachodnią część miasta planuje się zasilac wyłącznie przewodami średniego ciśnienia o średnicy 160 mm poprowadzonymi z istniejącej stacji I stopnia do ul. Świdnickiej, a następnie wzdłuż ul. Świdnickiej, gdzie przewidziano wymianę przewodu niskiego ciśnienia na średniociśnieniowy o średnicy 160 mm i dalej poprzez planowaną stację II stopnia doprowadzenie do istniejącej stacji w ul. Czystej. Przewody średniego ciśnienia, rozprowadzające gaz w zachodnich osiedlach będą miały średnicę 63 mm i reduktory u każdego odbiorcy.

Mieszkańcy pozostałych miejscowości gminy Sobótka nie korzystają z sieci gazowej. Rozprowadzanie gazu odbywa się metodą bezprzewodową.

5.4. Zaopatrzenie w energię cieplną.

Z uwagi na brak centralnych urządzeń zaopatrujących mieszkańców w ciepło, gmina Sobótka posiada system gospodarki cieplnej rozproszony. W poszczególnych miejscowościach znajdują się jedynie lokalne (zakładowe) kotłownie, głównie na opał stały. Mieszkańcy gminy korzystają w przeważającej większości z indywidualnych źródeł ciepła, znajdujących się w poszczególnych gospodarstwach domowych (ogrzewanie piecowe lub etażowe co) opalanych węglem i koksem.

5.5. Elektroenergetyka

Na terenie objętym niniejszym opracowaniem znajduje się stacja elektroenergetyczna 110/20 kV (tzw. GPZ Sobótka) stanowiąca główny punkt zasilania w energię elektryczną gminy Sobótka i gmin sąsiednich. Stacja ta zlokalizowana w Sobótce przy ul. Świdnickiej zajmuje teren o powierzchni 0,9 ha. Zadaniem tej stacji jest transformacja energii elektrycznej z napięcia 110 kV na napięcie 20 kV, co jest realizowane za pośrednictwem transformatora o mocy 16 MVA oraz jej rozdział na napięciu 20 kV dokonywany w 24-półowej rozdzielni.

Zasilanie stacji po stronie 110 kV realizowane jest jedną linią napowietrzną 110 kV biegnącą z kierunku Świdnicy. Brak jest powiązania w/w stacji po stronie 110 kV z siecią byłego województwa wrocławskiego. Stacja wybudowana jest jako napowietrzna.

Doprowadzenie energii elektrycznej do odbiorców realizowane jest za pośrednictwem 9-u linii napowietrznych 20 kV i 2-ch linii kablowych 20 kV, wyprowadzonych ze stacji GPZ Sobótka, które rozprowadzają energię po terenie ŚPK doprowadzając ją do stacji transformatorowych 20/0,4 kV zlokalizowanych w poszczególnych miejscowościach. Bezpośredni odbiór energii elektrycznej przez odbiorców bytowo-komunalnych realizowany jest z sieci niskiego napięcia 380/220 V, która wykonana jest jako napowietrzno-kablowa, a zasilana ze stacji transformatorowych 20/0,4 kV. Większość stacji transformatorowych 20/0,4 znajdujących się na terenie ŚPK wykonana są jako słupowe oraz wieżowe murowane.

Istniejąca na w/w terenie sieć elektroenergetyczna zapewnia dostawę energii elektrycznej każdemu odbiorcy w normalnych warunkach eksploatacyjnych. W przypadku awarii linii 110 kV zasilającej GPZ Sobótka odbiorcy są pozbawieni dostawy energii na tym terenie z powodu braku rezerwowego zasilania po stronie 110 kV.

5.6. Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów.

Z uwagi na brak centralnych urządzeń zaopatrujących mieszkańców w ciepło, gmina Sobótka posiada system gospodarki cieplnej rozproszony. W poszczególnych miejscowościach znajdują się jedynie lokalne (zakładowe) kotłownie, głównie na opał stały. Mieszkańcy gminy korzystają w przeważającej większości z indywidualnych źródeł ciepła, znajdujących się w poszczególnych gospodarstwach domowych (ogrzewanie piecowe lub etażowe co) opalanych węglem i koksem.

5.7. Telekomunikacja.

Na górze Ślęza zlokalizowana jest stacja linii radiowej (SLR), a kierunki istniejących linii radiowych wychodzących ze stacji są następujące:

- azymut 12° SLR Domachowo, Poznań
- azymut 39° SLR Wrocław 2, ul. Krasińskiego
- azymut 41° SLR Wrocław 1, ul. Karkonoska
- azymut 52° SLR Kobierzyce (dla telefonii komórkowej)
- azymut 112° SLR Góra Św. Anny
- azymut 174° SLR Czarna Góra
- azymut 254° SLR Chełmiec k/Wałbrzycha
- azymut 315° SLR Legnica.

Nie planuje się nowych linii wychodzących ze stacji.

5.8. Ochrona przeciwpożarowa lasów.

Wg instrukcji ochrony przeciwpożarowej obszarów leśnych" (PWRiL Warszawa 1976) i „Operacyjnego planu ochrony przeciwpożarowej Nadleśnictwo Miękinia" zatwierdzonego przez Wojewódzką Komendę Straży Pożarnych we Wrocławiu z przeprowadzaną każdego roku aktualizacją.

W gminie znajduje się obręb Miękinia i obręb Sobótka (nadleśnictwo Miękinia).

Ochronę przeciwpożarową stanowią zbiorniki wodne, zbiorniki wody przeciwpożarowe i inne.

Lasy nadleśnictwa należą do klasy B - o średnim zagrożeniu pożarowym. Według ostatniej propozycji Zakładu Ochrony Przeciwpożarowej Lasu IBL („Echa leśne" nr 1 styczeń 1993 r.) projektuje się utrzymanie terenu nadleśnictwa w II kategorii - średniego zagrożenia pożarowego.

Obszar nadleśnictwa znajduje się w zasięgu działania Komend Rejonowych Państwowych Straży Pożarnych w Środzie Śląskiej, Wrocławiu - Leśnicy, Kątach Wrocławskich, Strzelinie i Świdnicy.

Na terenie nadleśnictwa istnieje wystarczająca ilość punktów czerpania wody gaśniczej z dostateczną jej ilością. Drogami pożarowymi do tych punktów są wszystkie drogi asfaltowe, bite i utwardzone.

Na terenie obrębu Sobótka zbiorniki wodne są zlokalizowane w Księginicach Małych. Oprócz tego punkty czerpania wody znajdują się w miejscowościach: Sulistrowiczki, Sulistrowice i między Sulistrowicami a Olesznem.

Sprawy ochrony przeciwpożarowej reguluje ustawa z dn. 13.04.1960 r. (Dz. U. nr 20 póź. 120), Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 22.01.1993 r. (Dz. U. nr 8 póź. 42) oraz ustawa z dn. 24.08.1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. nr 88 póź. 400).

Melioracje leśne obejmują prace budowlane zmierzające do stworzenia korzystnych

warunków dla wprowadzenia odnowień i zalesień.

W latach 1978-85 przeprowadzono melioracje o charakterze regulacji stosunków wodnych w sensie odprowadzenia nadmiaru wody z terenów podtapianych, w kompleksach leśnych.

W ostatnich latach prowadzono zabiegi techniczne mające na celu regulację stosunków wodnych w sensie nawadniania kompleksów leśnych poprzez budowę zastawek na licznych ciekach i kanałach w celu spiętrzenia i zatrzymania w nich wody - powstrzymania pogłębiającego się procesu suszy głębokiej, oczyszczenie i konserwowanie rowów i cieków leśnych.

Prace wykonano w oparciu o „Plan melioracji wodnych nadleśnictwa Miękinia" wykonany w/g stanu na dzień 1.01.1980 r. przez BULiGL Oddział w Brzegu.

Rozdział III. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

1. KIERUNKI I ZASADY OCHRONY DÓBR KULTURY.

Dla zapewnienia właściwej ochrony dóbr kultury wyznaczono strefy ochrony konserwatorskiej w obrębie których powinny obowiązywać następujące wymogi.

1.1. Strefa „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej

Obejmuje obszar, na którym elementy dawnego układu przestrzennego zachowały się w stanie nienaruszonym lub jedynie nieznacznie zniekształconym. Jest to obszar uznany za szczególnie ważny jako materialne świadectwo historyczne. W strefie tej zakłada się pierwszeństwo wymagań konserwatorskich nad wszelką prowadzoną współcześnie działalnością inwestycyjną, gospodarczą i usługową. Strefa ta wymaga opracowania szczegółowego i rewaloryzacji. Strefę „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej wyznaczono w następujących miejscowościach: **Będkowice, Księginice Małe, Kunów, Mirosławice (Mirosławiczki), Nasławice, Okulice, Olbrachtowice, Rogów Sobócki, Stary Zamek, Strzegomiany, Sulistrowice, Wojnarowice.**

Działania konserwatorskie w strefie „A” zmierzają do:

- zachowania historycznego układu przestrzennego, tj. rozplanowania dróg, ulic, placów, linii zabudowy, kompozycji wewnątrz urbanistycznych i kompozycji zieleni,
- konserwacji zachowanych głównych elementów układu przestrzennego, szczególnie: posadzki (nawierzchnie, cieki i zbiorniki wodne, sposób użytkowania gruntów), ścian (zabudowa, zieleń) oraz dążenia do usunięcia elementów zniekształcających założenia historyczne i odtworzenia elementów zniszczonych w oparciu o szczegółowe warunki określone każdorazowo przez Państwową Służbę Ochrony Zabytków,
- dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie sytuacji, skali, bryły, podziałów architektonicznych, proporcji powierzchni muru i otworów oraz nawiązanie formami współczesnymi do lokalnej tradycji architektonicznej,
- usunięcia lub przebudowy obiektów dysharmonizujących,
- dostosowanie współczesnych funkcji do wartości zabytkowych zespołu i jego poszczególnych obiektów i nawiązanie do ich programu historycznego oraz eliminację funkcji uciążliwych.

W strefie „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej wszelka działalność budowlana wymaga pisemnego zezwolenia Państwowej Służby Ochrony Zabytków. Wprowadza się wymóg konsultowania i uzyskania uzgodnienia z Państwową Służbą Ochrony Zabytków wszelkich zmian i podziałów nieruchomości oraz przebudowy, rozbudowy i remontów wszystkich obiektów będących w strefie, a także uzgadniania wszelkich zamierzeń inwestycyjnych na tym obszarze. Inwestor winien się liczyć z koniecznością zlecenia dodatkowych badań lub opracowań studialnych archeologicznych, architektonicznych, stratygraficznych lub innych. W strefie „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej ochronie podlegają wszelkie obiekty podziemne i pojedyncze znaleziska oraz odkryte podczas remontów detale architektoniczne. Ustala się wymóg uzyskania zezwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na podjęcie wszelkich prac ziemnych, które uwarunkowane są przeprowadzeniem badań archeologicznych wyprzedzających lub towarzyszących. W wypadku podejmowania inwestycji budowlanych inwestor winien liczyć się z koniecznością zapewnienia nadzoru archeologicznego nad pracami ziemnymi lub badań

ratowniczych. Koszt nadzoru i ratowniczych badań archeologicznych lub architektonicznych pokrywa inwestor.

1.2. Strefa „B” ochrony konserwatorskiej.

Obejmuje obszary, w których elementy dawnego układu zachowały się w stosunkowo dobrym stanie.

Strefę „B” ochrony konserwatorskiej wyznaczono w następujących miejscowościach: **Będkowice, Krzystałowice, Księginice Małe, Kunów, Mirosławice (Mirosławiczki), Nasławice, Okulice, Olbrachtowice, Ręków, Rogów Sobócki, Strzegomiany, Sulistrowice, Sulistrowiczki, Świątniki.**

Działalność konserwatorska w strefie „B” zmierza do:

- zachowania zasadniczych elementów historycznego rozplanowania,
- restauracji i modernizacji technicznej obiektów o wartościach kulturowych z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości obiektów,
- dostosowania nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie skali i formy bryły zabudowy, przy założeniu harmonijnego współistnienia elementów kompozycji historycznej i współczesnej. W strefie tej należy prowadzić działalność inwestycyjną uwzględniając istniejące już związki przestrzenne i planistyczne.

Na obszarze strefy ochrony konserwatorskiej „B” wprowadza się wymóg konsultowania i uzgodnienia z Państwową Służbą Ochrony Zabytków wszelkich działań inwestycyjnych w zakresie:

- budowy nowych obiektów kubaturowych,
- przebudowy, rozbudowy i remontów, a także zmiany funkcji obiektów figurujących w wykazie zabytków architektury i budownictwa,
- zmian historycznie ukształtowanych wnętrz urbanistycznych,
- prowadzenia wszelkich prac ziemnych.

1.3. Strefa „K” ochrony krajobrazu kulturowego.

Obejmuje tereny krajobrazu integralnie związanego z zespołem zabytkowym, znajdujące się w jego otoczeniu lub obszary o ukształtowanym w wyniku działalności ludzkiej charakterystycznym wyglądem.

Strefę „K” ochrony krajobrazu kulturowego wyznaczono w następujących miejscowościach: **Księginice Małe, Kunów, Michałowice, Nasławice, Przedzrowice, Strachów, Stary Zamek, Sulistrowice, Sulistrowiczki, Świątniki, Żerzuszyce.**

Działania konserwatorskie w strefie „K” obejmują:

- restaurację zabytkowych elementów krajobrazu urządzonego, ewentualnie z częściowym ich odtworzeniem,
- ochronę krajobrazu naturalnego związanego przestrzennie z historycznym założeniem,
- ochronę form i sposobu użytkowania terenów takich jak: rozłogi pól, układ dróg, miedz, zadrzewień śródpolnych, alej, szpalerów, grobli, stawów, przebiegu cieków wodnych, z zaleceniem utrzymania wykształconego sposobu parcelacji gruntów i formy użytkowania.

Wskazane jest zlikwidowanie elementów dysharmonizujących, jednocześnie wymagane jest uzyskanie opinii Państwowej Służby Ochrony Zabytków odnośnie nowych inwestycji.

Zaleca się aby nową zabudowę poddać szczególnym rygorom odnośnie gabarytów i sposobu kształtowania bryły. Dopuszczalne są co najwyżej dwie kondygnacje z

dachami o stromych połaciach, krytych dachówką ceramiczną, o ile szczegółowe wytyczne nie stanowią inaczej. Niedopuszczalne jest stosowanie dachów o mijających się kalenicach. Zaleca się opracowanie katalogu dopuszczalnych na obszarze Ślęzańskiego Parku Krajobrazowego projektów domów letniskowych i domów mieszkalnych. Na obszarze opracowania działania takie należy przeprowadzić dla strefy „K” wyznaczonej dla Potoku Sulistrowickiego.

1.4. Kierunki (strefy) ochrony ekspozycji układów zabytkowych „E”

Strefa ochrony ekspozycji tego obejmuje obszar stanowiący zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołów zabytkowych o szczególnych wartościach krajobrazowych. Na obszarze opracowania w tejże strefie ustala się dla następujących miejscowości: **Będkowice, Księginice Małe, Przedzrowice, Ręków, Siedlakowice, Strzegomiany** – maksymalną wysokość nowej zabudowy na jedną kondygnację zwieńczoną stromym dachem. W pozostałych miejscowościach, ustala się maksymalną wysokość budynków na dwie kondygnacje plus stromy dach.

W strefie ochrony ekspozycji rezerwatu archeologicznego w Będkowicach, wprowadza się całkowity zakaz wznoszenia obiektów kubaturowych.

1.5. Strefa „W” ochrony archeologicznej

Obejmuje stanowiska archeologiczne posiadające własną formę krajobrazową (tzn. grodziska, kurhany, groble, kamieniołomy itp.). Na obszarze tych stanowisk wprowadza się zakaz podejmowania jakiegokolwiek działalności inwestycyjnej. Przedsięwzięcia o charakterze rewaloryzacyjnym również winny uzyskać akceptację Inspekcji Zabytków Archeologicznych Państwowej Służby Ochrony Zabytków we Wrocławiu.

Strefą „W” otoczono następujące obiekty: **Będkowice** 1,8,14,63,187,211, **Garncarsko** 363, **Miroslawice** 394, **Przedzrowice** 266, **Ręków** 439, **Rogów Sobócki** 455, **Stary Zamek** 502, **Strachów** 188, 210, **Sobótka – Górka** 209, **Góra Ślęza** 68, 69, 70, 71, 73, 74, 75, 76, 77, 88, 89, 90, 97, 98, 99, 100, 101, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 152, 162, 164, 170, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 270, 271, 272, 275, **Góra Wieżyca** 166, **Żerzuszyce** 522, 523.

1.6. Strefa „OW” – obserwacji archeologicznej

Wyznaczona jest dla miejscowości o metryce średniowiecznej potwierdzonej w źródłach historycznych i niekiedy materiale archeologicznym.

Strefę „OW” wyznaczono dla następujących miejscowości: Będkowice (strefa dla miejscowości i zespołu osadniczego), Garncarsko, Księginice Małe, Kunów, Krzyształowice, Michałowice, Miroslawice, Nasławice, Okulice, Olbrachtowice, Przedzrowice, Ręków, Rogów Sobócki, Siedlakowice, Stary Zamek, Strachów, Strzegomiany, Sulistrowice, Sulistrowiczki, Świątniki, Sobótka – Górka (strefa dla miejscowości i zespołu osadniczego), Sobótka – Strzeblów, Wojnarowice, Żerzuszyce.

1.7. Zasady ochrony dóbr kultury w obrębie miejscowości gminy Sobótka

BĘDKOWICE

Strefy ochrony konserwatorskiej

Wyznaczono strefę „A” ochrony konserwatorskiej.

Obejmuje ona zespół dworski z fosą i parkiem oraz folwark dworski. Niezależnie od ogólnych wymogów strefy „A” należy zwrócić uwagę na niezwykle ważny w panoramie wsi zespół dworski, który jest główną wartością przestrzenną na tym obszarze. Wymagane bezwzględne zachowanie układu planistycznego, brył i zieleni.

Wyznaczono strefę „B” ochrony konserwatorskiej.

Obejmuje ona układ całej wsi, stwarzając otulinę dla założenia dworskiego (strefa „A”) oraz chroniąc elementy historycznego rozplanowania i bryły wsi.

Wyznaczono strefę „E” ochrony ekspozycji.

Obejmuje ona teren między osiami widokowymi ze skrzyżowania dróg do Księgi-nic Małych i Strzegomian, chroniąc ekspozycję stanowisk archeologicznych numer: 12, 63, 187 (patrz p.2, 3). W granicach tej strefy nowe obiekty kubaturowe nie mogą przekraczać jednej kondygnacji + stromy dach.

Wyznaczono strefę „OW” - obserwacji archeologicznej dla miejscowości o średniowiecznej metryce oraz dla zespołu osadniczego Będkowice.

Wyznaczono strefę „W” – ochrony archeologicznej dla stanowisk numer: ,8,14,63,187,211.

KRZYSZTAŁOWICE

Strefy ochrony konserwatorskiej

Wyznaczono strefę „B” ochrony konserwatorskiej

Obejmuje ona folwark wraz ze zbiornikiem wodnym.

Wyznaczono strefę „OW” – obserwacji archeologicznej dla miejscowości o średniowiecznej metryce.

KSIĘGNICE MAŁE

Strefy ochrony konserwatorskiej

Wyznaczono strefę „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej

Obejmuje ona kościół z cmentarzem oraz zespół trzech budynków plebani z ogrodem. Niezależnie od wymogów strefy „A” zwraca się uwagę na konieczność remontu zespołu plebani, w tym konserwacji na trwałą ruinę dwu barokowych budynków flankujących wejście na dziedziniec - zgodnie ze szczegółowymi wytycznymi konserwatorskimi.

Wyznaczono strefę „B” ochrony konserwatorskiej

Obejmuje ona całą wieś (po zewnętrznych granicach działek przyzagrodowych), wraz z zespołem folwarku pańskiego oraz z zespołem trzech młynów wodnych na potoku Sulistrowickim i tzw. Doliną Magdaleny. Na obszarze tym, niezależnie od wymogów strefy, należy bezwzględnie zachować układ dróg i ich szerokość wraz z trójkątnym placykiem na rozwidleniu koło kościoła.

Wyznaczono strefę „K” ochrony krajobrazu.

Przeprowadzona została wzdłuż drogi do Świątnik i potoku Sulistrowickiego. Strefa ta łączy się ze strefą ochrony krajobrazu dla Świątnik, zabezpieczając ekosystem potoku – formującego pejzaż rejonu. Na południu strefę „K” objęto dolinę potoku Sulistrowickiego wraz z młynami, kolonię – tzw. Magdalental – do drogi z Przemysłowa.

Wyznaczono strefę „E” ochrony ekspozycji.

Wprowadza się punkty widokowe zabezpieczające panoramę miejscowości z drogi do Przemysłowa i do Przewodowic. Na obszarze tym dopuszcza się zabudowę kubaturową jednak nie przekraczającą dwóch kondygnacji + stomy dach.

Wyznaczono punkt widokowy zabezpieczający wgląd z zachodniego krańca Księżnic M. na wieś Będkowice.

Wyznaczono strefę „OW” – obserwacji archeologicznej dla miejscowości o średniowiecznej metryce.

KUNÓW

Strefy ochrony konserwatorskiej

Wyznaczono strefę „A” ochrony konserwatorskiej

Obejmuje ona zespół pałacowo-parkowy, folwark - po zachodniej granicy parku - do głównej ulicy we wsi a od wschodu do Potoku Sulistrowickiego, po jego zewnętrznej granicy. Oprócz wymogów obowiązujących w strefie „A” zwraca się uwagę na:

Bezwzględna konieczność utrzymania w należyтым stanie folwarku z renesansowym dworem.

Bezwzględne utrzymanie klasycystycznego pałacu, który należy poddać remontowi wg szczegółowych wytycznych konserwatorskich. Istnieje konieczność jednego użytkownika w układzie: dla całości założenia, lub w podziale: I - dwór + folwark, II - pałac z parkiem.

Wyznaczono strefę „B” ochrony konserwatorskiej.

Obejmuje ona obszar wsi po zewnętrznej granicy działek osadniczych.

Wyznaczono strefę „K” ochrony krajobrazu.

Przebiega ona po zewnętrznych granicach działek osadniczych, pokrywając się częściowo z granicami strefy „A” i „B”, a na wschodzie dochodząc do potoku łączy się ze strefą „K” wytyczoną dla Nasławic – a także przebiega wzdłuż potoku Sulistrowickiego w kierunku Starego Zamku (północ).

Wyznaczono strefę „OW” – obserwacji archeologicznej dla miejscowości o średniowiecznej metryce.

MICHAŁOWICE

Strefy ochrony konserwatorskiej

Wyznaczono wielkoobszarową strefę „K” ochrony krajobrazu kulturowego, obejmującą Wieś Michałów oraz Stary Zamek (Kwieciszów).

Wyznaczono strefę „OW” – obserwacji archeologicznej dla miejscowości o średniowiecznej metryce.

Inne zalecenia

Ochronie podlega układ dróg.

MIROŚLAWICE

Strefy ochrony konserwatorskiej

Nie wyznaczono.

- Mirosławiczki

Strefy ochrony konserwatorskiej

Wyznaczono strefę „A” szczególnej ochrony konserwatorskiej obejmującą zespół pałacowo-parkowy z folwarkiem.

Wyznaczono strefę „B” ochrony konserwatorskiej obejmującą zespół dawnej cukrowni z budynkiem mieszkalnym właściciela (ul. Przysiółkowa 1-2), dawnymi budynkami mieszkalnymi robotników oraz przebudowaną willą.

Wyznaczono strefę „OW” – obserwacji archeologicznej dla miejscowości o średniowiecznej metryce.

Inne zalecenia

Ochronie podlega droga wychodząca z Mirostawiczek na zachód, z zachowaną nawierzchnią kamienną.

NASŁAWICE

Strefy ochrony konserwatorskiej

Wyznaczono strefę „A” ochrony konserwatorskiej

Obejmuje ona zespół obu kościołów, dworu, folwarku i ogrodu klasztornego, do linii potoku Sulistrowickiego.

Oprócz wymogów strefy zwraca się uwagę na:

Bezwzględne utrzymywanie ruiny kościoła gotyckiego z cmentarzem przykościelnym i zabezpieczenie budowli w uzgodnieniu z WKZ.

Wymagany natychmiastowy remont dworu wraz z uporządkowaniem przyległego terenu, w uzgodnieniu z WKZ.

Należyte zagospodarowanie folwarku i ogrodów do linii południowej grobli.

Zachowanie kamiennej kapliczki słupowej przy murze ogrodzeniowym kościoła św. Józefa.

Wyznaczono strefę „B” ochrony konserwatorskiej.

Obejmuje ona obszar całej wsi po granicy zewnętrznej działek przyzagrodowych.

Na obszarze tym zwraca się szczególną uwagę na:

Układ dróg krzyżujących się w środku wsi, wraz z figurą św. Jana Nepomucena z 1744 r. i drugiego pomnika po przeciwnej stronie ulicy.

Pawilon sklepu za figurą św. Jana Nepomucena jest elementem niedopasowanym formą bryły do otaczającej zabudowy, winien on być w przypadku podjęcia remontu przebudowany.

Wyznaczono strefę „K” ochrony krajobrazu.

Obejmuje ona obszar wsi pokrywając się w części północnej z przebiegiem strefy „B” i „OW”, w części zachodniej przechodzi na północ i południe doliną potoku Sulistrowickiego, łącząc się ze strefą „K” Świątnik i Klinowa.

Wyznaczono dominantę architektoniczną, którą stanowi wieża kościoła parafialnego.

Wyznaczono strefę „OW” - obserwacji archeologicznej dla miejscowości o średniowiecznej metryce.

OKULICE

Strefy ochrony konserwatorskiej

Wyznaczono strefę „A” szczególnej ochrony konserwatorskiej obejmującą zespół pałacowo-parkowy (z nieistniejącym pałacem) oraz folwarkiem. Obszar ten winien pozostać zespołem rezydencjonalnym. W miejscu pałacu lub w bezpośrednim jego sąsiedztwie jako jedyną zabudowę dopuszcza się budynek o charakterze rezydencjonalnym. Inne budynki można sytuować jako uzupełnienie zabudowy folwarcznej (np. uzupełnienie nieistniejącego północnego skrzydła).

Wyznaczono strefę „B” ochrony konserwatorskiej obejmującą całą wieś w granicach historycznych.

Wyznaczono strefę „OW” - obserwacji archeologicznej dla miejscowości o średniowiecznej metryce.

OLBRACHTOWICE

Strefy ochrony konserwatorskiej

Wyznaczono strefę „A” szczególnej ochrony konserwatorskiej obejmującą zespół folwarczny z parkiem, otoczony częściowo zachowanym murem.

Wyznaczono strefę „B” ochrony konserwatorskiej obejmującą całą wieś w granicach historycznych.

Wyznaczono strefę „OW” – obserwacji archeologicznej dla miejscowości o średniowiecznej metryce.

Inne zalecenia

Ochronie podlega układ dróg wraz z zachowanymi nawierzchniami kamiennymi.

Przeziół

Nie wprowadza się stref ochrony konserwatorskiej.

PRZEZDROWICE

Strefy ochrony konserwatorskiej

Wyznaczono strefę „K” ochrony krajobrazu:

Obejmuje ona układ całej wsi wraz z zabudowaniami folwarku. Na obszarze tym oprócz wymogów strefy zwraca się uwagę na konieczność utrzymania zabudowań folwarcznych, w tym brył obu stodół jako integralnego elementu planu i „bryły” miejscowości.

Wyznaczono strefę „E” ochrony ekspozycji.

Zabezpiecza ona właściwe eksponowanie panoramy wsi z drogi Świątniki - Przezdrowice. Na obszarze tym obowiązuje zabudowa luźna, małokubaturowa, nieprzekraczająca dwóch kondygnacji + stromy dach

Wyznaczono strefę „OW” - obserwacji archeologicznej dla miejscowości o średniowiecznej metryce.

RĘKÓW

Strefy ochrony konserwatorskiej

Wyznaczono strefę „B” ochrony konserwatorskiej obejmującą całą wieś wraz z dawnym folwarkiem.

Wyznaczono strefę „E” ochrony ekspozycji kościoła w Kwieciszowie oraz wsi Stary Zamek z południowego krańca Rękowa.

Wyznaczono strefę „OW” - obserwacji archeologicznej dla miejscowości o średniowiecznej metryce.

Inne zalecenia

Ochronie podlega układ dróg oraz kamienna nawierzchnia drogi w północnej części wsi, przy folwarku.

ROGÓW SOBÓCKI

Strefy ochrony konserwatorskiej

Wyznaczono strefę „A” szczególnej ochrony konserwatorskiej obejmującą kościół parafialny wraz z otaczającym go terenem i murem ogrodzeniowym oraz zespół folwarczny z parkiem.

Wyznaczono strefę „B” ochrony konserwatorskiej obejmującą całą wieś w granicach historycznych.

Wyznaczono strefę "OW" - obserwacji archeologicznej dla miejscowości o średniowiecznej metryce.

SIEDLAKOWICE

Strefy ochrony konserwatorskiej

Wyznaczono strefę „E” ochrony ekspozycji wsi z północy, z drogi do Zachowic.

Wyznaczono strefę "OW" - obserwacji archeologicznej dla miejscowości o średniowiecznej metryce.

STARY ZAMEK (Kwieciszów)

Strefy ochrony konserwatorskiej

Wyznaczono dwie strefy „A” szczególnej ochrony konserwatorskiej. Pierwsza obejmuje kościół wraz z otoczeniem, druga - park. W parku jedyną dopuszczalną zabudową są lekkie budowle ogrodowe lub budynek trwały o charakterze rezydencji.

Wyznaczono wielkoobszarową strefę „K” ochrony krajobrazu kulturowego, obejmującą wieś Stary Zamek (Kwieciszów) oraz Michałów.

Wyznaczono strefę "OW" - obserwacji archeologicznej dla miejscowości o średniowiecznej metryce.

Inne zalecenia

Ochronie podlega układ dróg.

SOBÓTKA

Ustala się strefy ochrony konserwatorskiej w Sobótce Centralnej – obejmująca obszar “starego miasta” i tereny bezpośrednio przyległe.

W **Sobótce Zachodniej** obejmująca:

teren dawnej wsi Strzelbów,
zespół dawnego opactwa Augustianów.

Na terenach tych stref wszelkie zmiany użytkowania i modernizacji obiektów oraz nowe realizacje wymagają uzgodnienia z WKZ.

Z uwagi na wyjątkowe walory historyczne, artystyczne, kulturowe i krajobrazowe Sobótki, które zostały częściowo zdegradowane, poprzez kolidujące, nieprzemyślane inwestycje oraz przez ogólną dekapitalizację istniejącej substancji zabytkowej, zaleca się wykonanie dla obszaru starego miasta uszczegółowionych opracowań studialnych uwzględniających widoki na zespoły zabudowy (ze starą zabudową gospodarczą) od strony zaplecza zwartych ciągów ulicznych.

Przypomina się o konieczności zachowania dawnych murów granicznych posesji i przywrócenia oryginalnych bruków.

Opracowania te powinny kompleksowo obejmować:

ciąg zabudowy pomiędzy ul. Piotra Włosta a ul. Św. Jakuba,

ciąg zabudowy pomiędzy ul. T. Kościuszki a ul. Garncarską,

otoczenie Kościoła św. Anny i pl. Wolności,

tereny zawarte pomiędzy ul. św. Jakuba, ul. T. Kościuszki i Rynek,

tereny pomiędzy ul. Mickiewicza a ul. Warszawską i Rynkiem.

W tym obszarze należy przewidzieć zachowanie i rewaloryzację starego muru granicznego oraz przyległych do niego terenów ogrodów. Wszelka zabudowa gospodarcza zaplecza powinna posiadać gabaryty i formę nawiązującą do miejscowych tradycji, ze stromymi dachami ceramicznymi. Wyklucza się przypadkowe szopy i lamusy. Lokalizacja wszelkich inwestycji na tym obszarze musi być uzgodniona ze służbami konserwatorskimi i archeologicznymi. Należy

bezwzględnie opracować projekt zagospodarowania nowych budynków przy ul. św. Jakuba zakładający docelową likwidację kolidującego pawilonu handlowego.

Należy uzupełnić pierwotną linię zabudowy ul. Mickiewicza, przesłaniając parawonowo wyjątkowo kolidujący budynek hotelu „Pod Misiami”. w tej części miasta należy zrewaloryzować kompleksowo zabytkowe zespoły zabudowy gospodarczej. Wszelkie pierwotne mury graniczne parceli podlegają ochronie.

Należy docelowo zlikwidować dworzec autobusowy. Teren ten powinien funkcjonować w przyszłości jako zieleniec z niską zielenią. Należy zaprojektować zamknięcie narożnika ul. Wrocławskiej, ul. Chopina i pl. Wolności eliminując przypadkowe pawilony handlowe. Zabudowa powinna posiadać maksimum 3 kondygnacje (wraz z dachem). Uporządkowania wymaga teren wokół budynku przy ul. Chopina. Znajdujące się przy niej garaże muszą uzyskać większe walory architektoniczne z uwagi na bezpośrednie sąsiedztwo kościoła św. Anny (np. spadziste daszki ceramiczne, które mogą służyć jako strych do przechowywania narzędzi etc.)

Należy uporządkować całą południową stronę ul. Chopina przy wylocie do pl. Wolności.

Teren pomiędzy ul. Warszawską, Parkową i pl. Wolności powinien uzyskać zabudowę obrzeżną z zachowaniem usytuowanego na skarpie budynku nr 5. Wysokość tej zabudowy nie może przekraczać 2-3 kondygnacji (wraz z dachem).

Podobnie należy uporządkować wylot ul. Świdnickiej do pl. Wolność i jego narożnik z ul. P. Włosta.

Wskazane jest także uzupełnienie ciągu zabudowy pierzei północnej ul. Świdnickiej. Budownictwo indywidualne i gospodarcze na prywatnych działkach pomiędzy ul. Cmentarną, ul. P. Włosta i ul. Świdnicką musi być utrzymane w stylu zabudowy o typologii właściwej dla terenu i wymaga uzgodnień konserwatorskich zarówno odnośnie formy i gabarytu jak i lokalizacji.

Przy kościele św. Anny należy bezwzględnie docelowo nakazać przebudowę powstałych samowolnie pawilonów i kategorycznie zakazać budowy nowych.

Teren ten wymaga szczególnie wnikliwego opracowania. Należy przemyśleć zasadność uzupełnienia lub choćby pomalowania zabudowy przy obecnym Urzędzie Miasta i Gminy. Przypadkowy układ dwóch budynków powstałych po wyburzeniu po wojnie, wartościowej zabudowy rynkowej pozostaje nieczytelny z historyczno – urbanistycznego punktu widzenia. Należy również zagospodarować narożnik u zbiegu ul. Kościuszki i św. Jakuba przy skwerze – budynek może mieć dwie kondygnacje i spadzisty dach.

Dopuszcza się zabudowę wzdłuż ul. Warszawskiej, mieszkalną willową i dywanową, niską, maksimum - dwie kondygnacje. Zabudowa ta powinna być wkomponowana w skarpe tak, aby nie zasłaniać widoku na zabudowę przy ul. Mickiewicza. Skarpa powinna uzyskać zagospodarowanie jako teren zielony (duże płaszczyzny trawy z niską zielenią, przy czym należy unikać nadmiernego przecinania tych płaszczyzn i skarp – ścieżkami i schodami). Zaleca się zachowanie ze względów widokowych wykorzystanie po rewaloryzacji istniejącej zabudowy gospodarczej (za bud. nr 3 przy ul. Mickiewicza), schodzącej w dół, na skarpe.

Na obrzeżach strefy ochrony konserwatorskiej od strony ulicy Warszawskiej dopuszcza się zabudowę wzdłuż ulicy, tworzącą zwartą pierzeję – budynki maksimum 3 kondygnacje (wraz z dachem). Przy budynkach wysoko podpiwniczonych – dwie kondygnacje. Dachy spadziste ceramiczne. Ochroną należy objąć widok na panoramę starego miasta od strony południowo – zachodniej.

Wszystkie zabytkowe budynki narożne, pełniące znaczącą rolę ze względów urbanistycznych i komponujące wloty i wyloty ulic wymagają szczególnej dbałości o ich stan techniczny i wygląd zewnętrzny zgodny z ich historycznym charakterem.

Należy przeprowadzić analizę zmiany oświetlenia na starym mieście.

Należy wyeliminować ruch tranzytowy ciężkich pojazdów z ul. Kościuszki, św. Jakuba i z Rynku. Powinny one być dostępne dla ruchu lokalnego, z ograniczeniem samochodów ciężarowych.

Sobótka - Górka

Wyznaczono strefę „OW” obserwacji archeologicznej dla miejscowości o średniowiecznej metryce.

Ze względu na niepowtarzalne wartości kulturowe tej dzielnicy m. Sobótki zachodzi konieczność opracowania uszczegółowionego planu studialnego w dotychczasowych granicach ochrony konserwatorskiej.

Plan taki powinien zawierać kompleksowo potraktowane rozwiązania:

1/ dotyczące ochrony wartości krajobrazowych z uwzględnieniem, rzeźby terenu, przebiegu dróg i szlaków, ekosystemów wodno-łukowo-leśnych.,

2/ dotyczące zabytkowych zespołów architektury.

ad.1.

a/ zakazuje się lokalizacji inwestycji przemysłowych,

b/ w obrębie Sobótki – Górki można w przyszłości rozwijać funkcję obsługi ruchu turystycznego poprzez wprowadzenie urządzeń z zakresu obsługi turystyki, sportu i rekreacji oraz adaptację obiektów na te cele. Nowe obiekty turystyczne wraz z budownictwem mieszkaniowym mogą być lokalizowane za osiedlem browarnianym w zachodniej części dzielnicy. Dla utrzymania charakteru miasta wymaga się zabudowy jednorodzinnej 2-3 kondygnacyjnej, nawiązującej wyglądem do architektury miejscowej, historycznej (dachy spadziste kryte dachówką, drewno, cegła).

ad.2.

Należy wziąć pod uwagę konieczność wpisania do rejestru oraz określenia granic parku otaczającego założenia pałacowskie. Ochrona zieleni i zespołu pałacowego położonego w granicach parku przebiegać będzie zgodnie z wymogami przewidzianymi w ustawie z dnia 15.02.1962r. (Dz.U.nr 10,poz.48 z uwzględnieniem późniejszych zmian) – O ochronie dóbr kultury i muzeach. Po określeniu historycznych granic i uregulowaniu spraw własnościowo – prawnych historycznego terenu parku nie wyklucza się możliwości lokalizacji obiektu usługowego (zajazd, restauracja etc.) w północno – zachodnim narożniku parku przy ul. Browarnianej.

Sobótka - Strzeblów

W strefie ochrony konserwatorskiej podlega ochronie przebieg ul. Chwałkowskiej i M. Skłodowskiej – Curie, wielkość i układ działek, linie zabudowy. Nie wolno zmieniać dawnych granic własnościowych, a każda zamierzona inwestycja musi uzyskać akceptację w tutejszym urzędzie. Inspiracją do nowo projektowanej architektury powinna być architektura zabudowy zastanej, historycznej.

Wyznaczono strefę „OW” obserwacji archeologicznej dla miejscowości o średniowiecznej metryce.

Góra - Ślęza

Zagadnienia konserwatorskie

Pierwotnie święta góra z sanktuarium Celtów na szczycie. W 2 ćw. XII w. z fundacji Piotra Włosta powstał klasztor kanoników regularnych sprowadzonych z południowej Francji lub Włoch; (1149-50 poświęcenie kościoła). Nie ustalono jednak czy klasztor wzniesiono „na górze”, czy „przy górze” (w Górcie). W 1193 r. góra należała do klasztoru augustynianów we Wrocławiu. Natomiast ok. pół. XIII w. (1.1245, 1247) należała do księcia Bolesława II i była miejscem grodu kasztelańskiego. Później gród ten (i góra) wielokrotnie zmieniały właściciele. Od końca XIV w. gród był siedzibą raubritterów. W 1471 r. został zniszczony przez mieszczan wrocławskich i świdnickich a w 1543 r. runęła jego wieża. W XVI w. wzniesiono w tym miejscu kaplicę, którą w latach 1698 - 1702 zastąpiono nową fundacji opata Jana Sievierta, spaloną w 1834 r.

Kościół filialny p.w. Nawiedzenia N.P. Marii - usytuowany w miejscu spalonej kaplicy barokowej został wzniesiony wg projektu Antoniego Gerickego i pochodzi z lat 1851 -1852. Remontowany i wzmacniany w latach 1901, 1929, 1953. W pobliżu południowej elewacji kościoła fragmenty średniowiecznego muru zamkowego. Po przeciwnej stronie szczytu schronisko turystyczne im. Zmorskiego pochodzące z ok. 1908 r. i mieszczące wtedy siedzibę Zobten Gebirge Verein. Wpisane do rejestru zabytków pod numerem: 593/W dnia 9 czerwca 1988 r.

Wyznaczono strefę „A” ochrony konserwatorskiej - obejmuje szczyt Ślęży według oznaczenia na mapie.

Wyznaczono strefę „E” ochrony ekspozycji. obejmuje ona naturalną dominantę krajobrazową, którą stanowi szczyt Ślęży z punktami widokowymi.

Obejmuje się ochroną następujące starożytne rzeźby kultowe:

- lew,
- grzyb,
- mnich,
- krzyż pokutny (Sobótka Zachodnia) oraz stanowiska archeologiczne.

Sobótka Centralna –ul. Słoneczna

Sobótka Zachodnia przy linii kolejowej Wrocław-Świdnica.

STRACHÓW

Strefy ochrony konserwatorskiej

Wyznaczono strefę „K” ochrony krajobrazu

Obejmuje ona układ całej wsi wraz z folwarkiem - po granicy obrzeżnych rowów melioracyjnych.

Oprócz wymogów przewidzianych dla strefy „K” zwraca się uwagę na zachowanie zieleni wzdłuż drogi, jako elementu kształtującego krajobraz; wskazane uzupełnienie nasadzeń.

Podlegają ochronie :

szpaler lipowy po południowej stronie głównej drogi; śr. pnia 60 - 70 cm

szpaler jesionów po zachodniej stronie drogi, między folwarkiem a dworem; śr. pnia 35 cm

aleja topolowa z fragmentami starej alei z jabłoni, przy drodze do Kunowa

Wyznaczono strefę „OW” - obserwacji archeologicznej dla miejscowości o średniowiecznej

metryce.

Wyznaczono strefę „W” - ochrony archeologicznej dla stanowisk numer: 188, 210 (numer na mapie)

STRZEGOMIANY**Strefy ochrony konserwatorskiej**

Wyznaczono strefę „A” ochrony konserwatorskiej.

Obejmuje ona zespół folwarku augustiańskiego w jego historycznych granicach. Wymagany bezwzględny remont obiektów według szczegółowych wytycznych konserwatorskich.

Wyznaczono strefę „B” ochrony konserwatorskiej.

Obejmuje ona obszar całej wsi po zewnętrznej granicy działek osadniczych.

Wyznaczono strefę „E” ochrony ekspozycji.

Stanowi ona ochronę południowej panoramy wsi z leśnej drogi biegnącej u podnóża Ślęzy. Na obszarze tym obowiązuje zabudowa luźna, o małych gabarytach i o nieprzekraczalnej wysokości dwóch kondygnacji + stromy dach.

Wyznaczono strefę „OW” - obserwacji archeologicznej dla miejscowości metryce średniowiecznej.

SULISTROWICE**Strefy ochrony konserwatorskiej**

Wyznaczono strefę „A” ochrony konserwatorskiej.

Obejmuje ona zespół dworu obronnego (obecnie szkoła) oraz teren dawnego parku.

Wyznaczono strefę „B” ochrony konserwatorskiej

Strefa ta obejmuje układ całej wsi z przylegającym do głównej drogi cmentarzem - wg oznaczenia na mapie.

Wyznaczono strefę „K” ochrony krajobrazu.

Strefa ta obejmuje obszar: od południa po zewnętrznej granicy działek osadniczych miejscowości, na północy ponad doliną potoku Sulistrowickiego - wg oznaczenia na mapie. Od wschodu i zachodu strefa ta łączy się ze strefą „K” ochrony krajobrazu Księginic Małych i Sulistrowiczek.

Wyznaczono strefę „OW” obserwacji archeologicznej dla miejscowości o średniowiecznej metryce.

SULISTROWICZKI**Strefy ochrony konserwatorskiej**

Wyznaczono strefę „B” ochrony konserwatorskiej

Obejmuje ona zespół parku sanatoryjnego i parku na południe od drogi głównej.

Zwraca się uwagę na bezwzględną konieczność uporządkowania parku wg

szczegółowych

wytycznych konserwatorskich.

Wyznaczono strefę „K” ochrony krajobrazu.

Obejmuje ona szeroko prowadzoną granicą dolinę potoku Sulistrowickiego, od strony północnej ponad parkiem i szosą. Na północnym wschodzie strefa ta łączy się ze strefą „K” wytyczoną dla Sulistrowic.

Wyznaczono strefę „OW” - obserwacji archeologicznej dla miejscowości metryce średniowiecznej, niepotwierdzonej w źródłach archiwalnych (zgodnie z zaleceniem Inspekcji Zabytków Archeologicznych, Państwowej Służby Ochrony Zabytków).

ŚWIĄTNIKI**Strefy ochrony konserwatorskiej**

Wyznaczono strefę „B” ochrony konserwatorskiej obejmującą układ wsi wraz z zespołem pałacowo - parkowym, do ujęcia wody na północ od pałacu. Na obszarze tym oprócz wymogów obowiązujących w strefie „B” zwraca się uwagę na następujące elementy :

należy dążyć do utrzymania zabudowy zgodnej z historyczną linią jej przebiegu przy ul. Łysa Góra, gdzie fragmentami zachował się taki sposób komponowania oraz do zachowania nawierzchni brukowej

zespół pałacowo - parkowy wymaga szczególnego potraktowania. Zwraca się uwagę na niewłaściwe użytkowanie pałacu, zaniedbany i podzielony siatką ogrodzeniową podjazd i majdan gospodarczy - stanowiące niegdyś jednolity organizm oraz zdegradowana zieleń. Wymagana zmiana użytkownika, najlepiej jednego dla całości założenia, następnie opracowanie szczegółowych wytycznych konserwatorskich, które podstawą do rekonstrukcji cennego zespołu.

Wyznaczono strefę „K” ochrony krajobrazu biegnącą drogą główną (od strony Księginic Małych) oraz po zewnętrznej linii Potoku Sulistrowickiego chroni południowo - zachodnią panoramę wsi, widoczną już za młynem - na wschodnim skraju Księginic. Łączy się ona ze strefą „K” ochrony krajobrazu Księginic Małych. Wyznaczono dominantę architektoniczną, którą stanowi wieża kościoła filialnego.

WOJNAROWICE

Strefy ochrony konserwatorskiej

Wyznaczono strefę „A” szczególnej ochrony konserwatorskiej obejmującą kościół wraz z otoczeniem oraz park. W parku jedyną dopuszczalną zabudową są lekkie budowle ogrodowe lub budynek trwały o charakterze rezydencji.

Wyznaczono strefę „OW” obserwacji archeologicznej dla miejscowości o średniowiecznej metryce.

Inne zalecenia

Ochronie podlega układ dróg.

ŻERZUSZYCE

Strefy ochrony konserwatorskiej

Wyznaczono strefę „K” ochrony krajobrazu obejmującą folwark, tereny zielone na południe od niego oraz dawny wał.

Wyznaczono strefę „OW” obserwacji archeologicznej dla miejscowości o średniowiecznej metryce.

1.8. Strefy ochrony zabytkowych układów zieleni – parki, cmentarze, aleje.

Tereny te najczęściej stanowią integralną część jednego z obszarów chronionych strefą „A”, „B”, lub „K” choć niekiedy występują samoistnie. Zalecenia konserwatorskie na ich obszarze zawierają się w następujących punktach:

zachować teren zabytkowych założeń zieleni w granicach historycznych, nie dzielić tych obszarów na działki użytkowe a w miarę możliwości zachować własność całości lub dążyć do scalenia gruntów w jednych rękach.

Na obszarach chronionych założeń zielonych wprowadza się zakaz prowadzenia jakichkolwiek inwestycji bez uzgodnień z Wojewódzkim konserwatorem Zabytków i Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody.

Wszelkie prace porządkowe i renowacyjne należy prowadzić w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Gdy nie przewiduje się prac

renowacyjnych należy pozostawić zbiorowisko naturalnej sukcesji przyrodniczej. W miarę możliwości należy zachować dawne funkcje poszczególnych części zespołów pałacowych; folwark jako tereny gospodarcze, polany parkowe jako łąki krajobrazowe – bez prowadzenia nasadzeń, tereny zadrzewione jako naturalne masywy zieleni. Prace melioracyjne winny być projektowane i prowadzone w ten sposób aby nie niszczyć naturalnych zadrzewień, zwłaszcza tych, które rosną nad brzegami cieków wodnych. Zakłada się, że prace melioracyjne winny dążyć do odtworzenia dawnego systemu wodnego.

Aleje i szpalery należy konserwować odtwarzając i uzupełniając ubytki tymi samymi gatunkami drzew. Są to naturalne pasy ochronne, których kontynuację winno się przewidzieć w planie zagospodarowania przestrzennego i w planach zadrzewień. Zalecane jest stosowanie do obsadzeń gatunków trwałych i długowiecznych.

Postuluje się połączenie poszczególnych założeń zielonych pasmami zadrzewień zlokalizowanymi wzdłuż cieków wodnych, alej, grup zadrzewień śródpolnych, tworząc tunele (ciągi) ekologiczne.

Strefa ochrony konserwatorskiej krajobrazu przyrodniczo – kulturowego Ślęzańskiego Parku Krajobrazowego.

Strefa ta obejmuje obszar Ślęzańskiego Parku Krajobrazowego, jego otuliny oraz proponowanych poszerzeń zarówno obszaru Parku jak i otuliny. Wyznaczono ją w oparciu o rozporządzenia Wojewodów Wrocławskiego i Wałbrzyskiego z 1994 r.

W granicach Ślęzańskiego Parku Krajobrazowego obowiązuje zakaz lokalizacji i rozbudowy budynków mogących zniszczyć lub niekorzystnie zmienić krajobraz przyrodniczy i kulturowy, a w granicach otuliny i jej postulowanych poszerzeń wszelkie inwestycje i remonty związane z wzniesieniem nowej kubatury lub jej rozbudową wymagają pozytywnej opinii Państwowej Służby Ochrony Zabytków. Ustala się również obowiązek opiniowania przebiegu napowietrznych linii energetycznych w granicach strefy, prócz szczegółowych ustaleń w tej kwestii obowiązujących na obszarze Parku.

Dla inwestycji planowanych na obszarze strefy wymagane jest uprzednie uzyskanie wytycznych konserwatorskich, a następnie opracowanie i zatwierdzenie planu realizacyjnego w odpowiednim dla danego województwa Oddziale Państwowej Służby Ochrony Zabytków.

Szczególnie cennym elementem na obszarze strefy jest Sobótka, a zwłaszcza jej ekspozycja od północy i północnego zachodu. Z tego względu wszelkie nowe budowle kubaturowe lub rozbudowa istniejących budynków winny być uzgodnione z odpowiednimi dla danego województwa Oddziałami Państwowej Służby Ochrony Zabytków.

2. KIERUNKI OCHRONY WARTOŚCI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM ŚRODOWISKOWYM.

Działania w zakresie ochrony i kształtowania środowiska na tym obszarze powinny zmierzać do poprawy czystości powietrza atmosferycznego, wód oraz powierzchni Ziemi.

Naczelną zasadą korzystania z zasobów środowiska jest zasada zrównoważonego rozwoju. Oznacza ona między innymi dążenie do:

- zachowania możliwości odtwarzania zasobów naturalnych,
- racjonalnego użytkowania zasobów nieodnawialnych i zastępowania ich substytutami,
- ograniczania uciążliwości dla środowiska i nie przekraczania granic wyznaczonych jego odpornością.

Głównym celem władz samorządowych winno stać się niedopuszczanie do działalności inwestycyjnej degradującej środowisko, co w rezultacie zaowocuje poprawą jakości życia mieszkańców i przywróceniem równowagi w środowisku.

2.1. Wody powierzchniowe i podziemne.

Głównym problemem jest zbilansowanie zasobów wodnych i ich zmienności, które pozwoli na przyjęcie optymalnego sposobu ich wykorzystania. Musi być wykonana prawidłowa ocena ilości wód opadowych i roztopowych infiltrujących do stref wodonośnych. W oparciu o istniejące dane z otworów studziennych i źródeł powinno się określić obszary i drogi zasilania oraz przepływu wód podziemnych.

Wody podziemne i obszary ich zasilania podlegają szczególnej ochronie polegającej zwłaszcza na niedopuszczaniu do zanieczyszczenia wód oraz zapobieganiu i przeciwdziałaniu szkodliwym wpływom na obszary ich zasilania.

Zagrożenie dla wód podziemnych uzależnione jest od dwóch głównych elementów: stopnia skażenia środowiska oraz możliwości transportu i przenikania zanieczyszczeń do warstw wodonośnych. Występowanie wód gruntowych o obniżonej jakości wskutek oddziaływania zanieczyszczeń z powierzchni jest zjawiskiem typowym przede wszystkim dla terenów zabudowanych oraz obszarów o intensywnej produkcji rolniczej, połączonej ze stosowaniem wysokich dawek nawozowych. Typowe zanieczyszczenia pochodzenia nawozowego stwierdza się zwykle w odciekach drenarskich z terenów rolniczych. Większość terenów pokryta jest gruntami szczególnie podatnymi na infiltrację zanieczyszczeń do wód podziemnych. Skala zagrożenia jest jednak znaczna tylko poza terenami leśnymi. Na znacznych powierzchniach w obrębie terenu płytkie wody podziemne znajdują się pod drenującym wpływem melioracji. Następuje w wyniku tego przyspieszenie obiegu wody oraz redukcja powierzchni zajmowanej przez tereny podmokłe, co w większości przypadków prowadzi do zmian w biosferze.

Zaburzenia stosunków wodnych mogą być wynikiem różnych działań, takich jak:

- nieprawidłowo prowadzone melioracje (tylko odwadniające),
- wznoszenie budowli wodnych,
- nadmierny pobór wód dla celów komunalnych związany z silną urbanizacją,
- mocno rozwinięta eksploatacja surowców mineralnych (granitu, skałenia magnezytu i serpentynitu).

Utrzymanie właściwego poziomu wód gruntowych i powierzchniowych w naturalnych zbiornikach wodnych można uzyskać poprzez zastosowanie na istniejących ciekach i rowach melioracyjnych budowli piętrzących (np. zastawek) a także poprzez odbudowę i utrzymanie w odpowiednim stanie technicznym urządzeń służących tzw. Małej retencji. Bardziej radykalne prace melioracyjne powinny być dopuszczalne jedynie w celu przywrócenia stanu naruszonego wcześniej, nieprawidłowymi działaniami.

Wszystkie cieki w Ślązańskim Parku Krajobrazowym winny charakteryzować się naturalnym spływem i naturalnymi korytami. Ewentualne zastosowanie niektórych

elementów obudowy hydrotechnicznej może wystąpić w wyjątkowych przypadkach (zabezpieczenia przeciwpowodziowe czy przeciwpożarowe, względy ogólnogospodarcze itp.)

Specjalnej ochronie podlegają tereny podmokłe, obszary źródliskowe, naturalne źródła, ciek i zbiorniki wodne, aby zapewnić naturalną zdolność retencyjną terenu. W podobnym celu przewiduje się zalesienie i dolesienie obszarów źródliskowych oraz gleb o niskich klasach bonitacyjnych, wprowadzenie fitomelioracji oraz zadrzewień i zakrzewień śródpolnych.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń są ścieki sanitarne, nielegalne wysypiska odpadów oraz środki ochrony roślin. Konieczne jest szybkie uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej i likwidacja dzikich wysypisk odpadów.

Wokół istniejących ujęć wody zaopatrujących lokalne wodociągi ustanowiono strefy ochrony bezpośredniej zamykającej się w granicach ogrodzeń. Zasięgi stref ochrony pośredniej obejmują obszar zasilania ujęć wody w okolicach Sulistrowiczek. Na terenach stref ochrony pośredniej powinny być zabronione roboty i czynności powodujące zmniejszenie przydatności ujmowanej wody. Miedzy innymi:

- wprowadzanie ścieków do ziemi,
- rolnicze wykorzystanie ścieków,
- stosowanie nawozów sztucznych i chemicznych środków ochrony roślin,
- wykonywanie robót melioracyjnych i wykopów ziemnych.

Strefa ochrony pośredniej powinna być terenem wyłączonym spod zabudowy.

Należy zwrócić uwagę na wycieki do wód podziemnych odcieków ze zwałowisk przy kopalniach zwłaszcza Kopalni Serpentytynu Nasławice oraz SKSM Kopalni Magnezytu Pagórki Zachodnie.

2.2. Gleby chronione.

Ochrona gruntów rolnych polega przede wszystkim na ograniczeniu przeznaczania gruntów wysokich klas bonitacyjnych na cele nierolnicze. Znaczny obszar gminy pokrywają gleby chronione od kl. I do IV. Gleby słabsze występują w postaci niewielkich enklaw. Na mapie studium zaznaczono kompleksy gleb klas IV-VI.

Ze względu na szczególnie korzystne warunki glebowo-klimatyczne dla rozwoju produkcji rolnej gminy **należy maksymalnie ograniczyć przeznaczenie gruntów wysokich klas bonitacyjnych na cele inne niż związane z produkcją rolną w tym również terenochłonnych urządzeń produkcji rolnej (fermy hodowlane o charakterze przemysłowym). Należy wprowadzić zakaz przeznaczania terenów na cele nierolne i nieleśne poza terenami wyznaczonymi w studium jako tereny potencjalnego zainwestowania, z zastrzeżeniem odstępstw, o jakich mowa w dziale 3.**

Na terenach zagrożonych erozją wietrzną gleby gorsze niż III kl. będące w gestii A.W.R. - S.P. leżące na znacznych spadkach powinno się przeznaczyć do zalesienia.

Do najbardziej istotnych zagrożeń środowiska glebowego należą następujące formy działalności człowieka:

- eksploatacja złóż kopalin i degradacja powierzchni terenu z tym związana,
- niezorganizowana gospodarka odpadami,
- nieumiejętna gospodarka rolna,

- występowanie zjawiska erozji.

2.3. Lasy i zadrzewienia i zakrzaczenia śródpolne.

Lasy ochronne zgodnie z obowiązującymi przepisami to lasy w których gospodarka jest podporządkowana stałemu utrzymywaniu ich w stanie zapewniającym wypełnianie funkcji poza produkcyjnych. Oznacza to nadrzędność funkcji pełnionych przez las w środowisku przed gospodarką leśną. Zmiany klimatu w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat spowodowały pogorszenie się warunków wilgotnościowych w żyznych glebach gminy wykształconych na utworach pylastych (gleby bielcowe na lessach). W rysunku studium wskazano lasy zaliczone do lasów ochronnych (glebochronnych). Projekt granicy rolno - leśnej opracowany przez Woj. Biuro Geodezji i Terenów Rolnych – we Wrocławiu wyznaczył grunty proponowane do zalesienia. W Studium wskazano dodatkowe obszary kierując się następującymi przesłankami:

- na terenach zagrożonych erozją;
- na terenach o niekorzystnej dla rolnictwa rzeźbie terenu (znaczne spadki);
- na gruntach o przeważającym kompleksie gleb gorszych niż III kl.;
- na terenach stanowiących uzupełnienie istniejących kompleksów leśnych;
- na terenach stanowiących ekosystem wodno-łąkowo-leśny;
- na gruntach będących w gestii A.W.R. – S.P.

Zalecane jest opracowanie „Gminnego projektu zadrzewień”.

Bardzo duże znaczenie w zahamowaniu i odwróceniu procesów stepowienia i erozji wietrznej gleb mają zadrzewienia i zakrzaczenia śródpolne. Pełnią one na dużych otwartych terenach takich jak występują w gminie niezwykle ważną rolę w środowisku:

- regulują stosunki wodne;
- poprawiają agroklimat;
- osłabiają erozję wietrzną i wodną.

Istniejące zadrzewienia i zakrzaczenia winny podlegać systematycznej rekonstrukcji i rozbudowie, szczególnie wzdłuż: dróg, rzek i miedz. Należy dążyć do:

- odtworzenia nasadzeń drzew owocowych wzdłuż mało uczęszczanych dróg.
- do wzbogacenia nasadzeń śródpolnych o krzewy (głównie o jadalnych owocach);
- stosować dominujący południkowy kierunek zadrzewień (ze względu na przewagę wiatrów zachodnich).

2.4. Ekosystem wodno – łąkowo – leśny.

Ekosystemy wodno-łąkowo-leśne obejmują doliny rzek: Czarnej Wody i Sulistrowickiego Potoku wraz z przyległymi do nich kompleksami łąk, pastwisk i lasów. Działania w obrębie ekosystemów wodno-łąkowo-leśnych powinny zmierzać do:

- Zachowania istniejącej obudowy biologicznej cieków;
- Wzbogacenia i uzupełnienia istniejących nasadzeń zgodnie z następującymi zasadami:

- unikanie zwartych nasadzeń utrudniających przewietrzanie dolin rzecznych;
- obsadzanie głównie południowych brzegów (ochrona przed nadmiernym parowaniem i zarastaniem roślinnością wodną);
- zakazu lokalizacji inwestycji kubaturowych;
- zakazu zabudowy poprzecznej dna dolin rzecznych.

Celem zapobieżenia i przeinwestowaniu i dalszej degradacji ekosystemów łąkowo – rolno – leśnych w rejonie Sulistrowic i Sulistrowiczek, postuluje się kontrolowaną aktywizację innych terenów Parku po jego zachodniej stronie.

2.5. Tereny wskazane do objęcia ochroną ze względu na walory przyrodnicze i krajobrazowe.

Na terenach rezerwatów lub na terenach planowanych do objęcia tą formą ochrony można stosować ochronę bierną i ochronę czynną.

Ochrona bierna – całkowita poprzez powołanie rezerwatów ścisłych; od chwili powołania rezerwatu nie ingeruje się bezpośrednio w skład i strukturę zbiorowisk, lecz jedynie prowadzi obserwacje zachodzących procesów. Brak ingerencji ze strony człowieka daje szansę obserwacji naturalnych procesów i realizacji między komponentami, zapewnia duże bogactwo grzybów i ptaków dziuplaków.

Ochrona czynna – w rezerwach częściowych obejmuje:

- zachowanie dotychczasowych metod gospodarowania – przebudowę składu i struktury drzewostanu dla odtworzenia naturalnych środowisk leśnych np. przebudowa sztucznych drzewostanów iglastych na dostosowane do warunków siedliska wielogatunkowych zbiorowisk itp.

Na terenie Ślęzańskiego Parku Krajobrazowego występują obydwie formy ochrony. W ramach gospodarstwa leśnego utworzono trzy rezerwaty przyrody i jeden zespół przyrodniczo – krajobrazowy.

Są to:

- rezerwat „Góra – Ślęza,
- rezerwat „ Łąka Sulistrowicka”,
- zespół przyrodniczo – krajobrazowy „Skalna”.

Zalecenia dotyczące ochrony i utrzymania rezerwatu „Góra – Ślęza”.

W celu utrzymania rezerwatu należy:

- w miarę możliwości kontrolować ruch turystyczny; szczególnie zwracać uwagę na penetrację terenu przez turystów poza szlakami,
- dbać o jakość szlaków turystycznych, których w tym rejonie jest najwięcej,
- rozwiązać problem odprowadzania ścieków (oczyszczalnia) i usuwania nieczystości,
- w sposób kontrolowany przeprowadzać gospodarkę leśną (monokultury świerkowe, powstawanie zespołów synantropijnych),
- opracować plan zagospodarowania szczytu Ślęzy,
- opracować plan ochrony rezerwatu.

Zalecenia dotyczące ochrony i utrzymania rezerwatu „Łąka Sulistrowicka”.

W celu ochrony osobliwości florystycznych w rezerwacie Łąka Sulistrowicka niezbędna jest zarówno stała integracja człowieka, jak i doraźne zabiegi

gospodarcze. Utrzymanie roślinności łąkowej uzależnione jest od racjonalnych zabiegów, jak usuwanie zarośli i koszenie, z uwagi na stopniowe zarastanie łąk śródleśnych stanowiących najcenniejsze części rezerwatu.

Ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo z zespołami domków letniskowych oraz wzmagający się ruch turystyczny proponuje się całkowite lub częściowe ogrodzenie rezerwatu.

W celu zachowania cennych fragmentów rodzimej przyrody proponuje się do objęcia prawną ochroną szereg ciekawych zespołów przyrodniczych i cennych obiektów przyrody ożywionej.

Dla proponowanych obiektów należy przygotować aktualne specjalistyczne dokumentacje przyrodnicze i inne (w zależności od potrzeb), przeprowadzić działania formalno – prawne określające ich status i opracować plany ochrony.

Lp.	Obiekty proponowane do objęcia ochroną	Oddz. Leśne Działki ewid. nr	Orient. pow. w ha	Ważniejsze elementy proponowane do objęcia ochroną
1.	Powiększenie rezerwatu przyrody „Góra – Ślęza”	7,19 a	17,60	- naturalny las mieszany górski w wieku powyżej 80 lat - malowniczy zespół skałek i ostańców skalnych tzw. "Olbrzymek"
2.	Wieżycza	Oddz. 44 cz. Oddz.75,76	20,00	Cenny drzewostan bukowy z bogatym runem leśnym
3.	Rejon Przemysłowa	Oddz. 170p	2,0	Stanowiska rzadkich gatunków paproci serpentynitowych
4.	Półn.- Zach. Stok Ślęzy (wzdłuż ciek wodnego)	Oddz.133,142, 143,145	67,68	Krasnorosty słodkowodne
5.	Rejon Wieżycy i Sobótki – Górki – tzn. Ogród Ekologiczny (cześć)	Dz.124/2, cz.dz.,.124/1, dz.125/2	7,00	Tzw. Otwarta Księga przyrody: - rejon kamieniołomu, - cenne zespoły leśne

2.6. Zagrożenie powodziowe.

Na planszy studium zaznaczono zasięg powodzi z lipca 1997 r. w dolinie rzeki Czarnej Wody, która zalała swoją dolinę na szerokość od 200 m do 1 km. Na Sulistrowickim Potoku powstał zbiornik retencyjno – rekreacyjny o pow. 6 ha. Zbiornikami wód są także w tym rejonie stawy po wyrobiskach kruszyw.

Podmokłości występują w dolinach rzek i potoków .

Należy zwrócić uwagę na stan obwałowań wymienionych cieków w tym także na szkodliwość nasadzeń drzew na koronie wału oraz u jego podstawy. Na wskutek rozrastania się systemu korzeniowego drzew następuje rozluźnienie gruntu,

efektem jest przerwanie wału po przewrócenie się drzewa. Z tego powodu postuluje się wycinkę drzew rosnących na wale i u jego podstawy.

Pozostałe działania to:

- zwiększanie retencji zalewanych terenów poprzez dolesienia;
- zmiana rolniczego sposobu użytkowania terenów zalewowych;
- rozbudowa systemu odwodnień powierzchniowych terenów zalewanych;
- zapewnienie rezerwy materiałów ziemnych, magazynowanie sprzętu oraz worków, które mogłyby zostać szybko napełnione i dowiezione w odpowiednie miejsce.

2.7. Surowce naturalne.

W kopalni „Pagórki Wschodnie” wybierany jest skaień, zaś w kopalni „Pagórki Zachodnie” wybierany jest granit jako surowiec w postaci kamienia łamanego, który następnie jest kruszony i przesiewany na tłucznie i grysy. W kopalni Nasławice prowadzone jest wydobywanie i przeróbka serpentynitu stosowanego w budownictwie drogowym.

Ograniczenie granic złóż do zasięgu „dopuszczalnej hipotetycznej” eksploatacji pozwoli na ich skuteczną ochronę nie kolidującą z możliwością prawidłowego zagospodarowania przyległego terenu. Na terenie chroniącym złoża należy wykluczyć lokalizację nowych inwestycji liniowych o randze krajowej i ponadregionalnej nie związanych z obsługą chronionego obszaru, wyłączyć obszar z możliwości zabudowy oraz określić zasady tymczasowego zagospodarowania. Obszar chroniący złoża nie powinien obejmować istniejącego układu komunikacyjnego, istniejącej infrastruktury technicznej i terenów zabudowanych. Dla terenu górniczego sporządza się obligatoryjnie miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Wyżej wymieniony plan może wyznaczyć filar ochronny w granicach którego ze względu na ochronę wyznaczonych dóbr wydobywanie kopalni nie może być prowadzone albo może być dozwolone tylko w sposób zapewniający ochronę tych dóbr.

Ze względu na priorytet ochrony środowiska na terenie gminy należy znacznie ograniczyć możliwość eksploatacji surowców. Dopuszcza się możliwość eksploatacji jedynie na kompleksach gleb gorszych niż III kl. po sporządzeniu zgodnie z obowiązującymi przepisami dokumentacji geologicznej złoża, uzyskaniu koncesji i sporządzeniu planu miejscowego.

2.8. Wytwarzanie.

- Zakład Górniczy Strzelbowski Kopalnie Surowców Mineralnych w Sobótce „Pagórki Wschodnie” - obszar górniczy obejmuje udokumentowane złoża z terenem wytwarzania, zagospodarowaniem kopalni, zwałowaniem nadkładu, a w części zachodniej i częściowo północnej obejmuje grunty orne.

W kopalni „Pagórki Wschodnie” wybierany jest skaień, który następnie jest odstawiany do zakładu przeróbki skalenia poza teren górniczy. Złoża urabiane jest robotami strzałowymi. Na terenie kopalni znajdują się zwałowiska nadkładu zlokalizowane w części północno – zachodniej i wschodniej, odpady z wytwarzania (granit) wywożone są do zakładu kruszyw na „Pagórki Zachodnie”. Dokonano dotychczas zdjęć nadkładu z powierzchni około 4 ha, istniejące zwałowiska

zajmują 2 ha powierzchni znajdującej się w granicach własności zakładu. W wyniku eksploatacji złoża powstało wyrobisko o głębokości ponad 22m.

- Kopalnia Granitu Skalimex – wyrobisko rozwijać się będzie w kierunku S i W – dla złoża Strzelbów II. W procesie produkcyjnym występują odpady częściowo składowane w zwałowisku znajdującym się na SE od wyrobiska 2 i na SW od wyrobiska złoża Strzelbów I.

Znaczna część dawnych wyrobisk uległa samorekultywacji (zakrzewienia, zadrzewienia, zalanie wodą) lub została zalesiona. Rekultywacji wymagać będą wszystkie wyrobiska zlokalizowane na obszarze Ślęzańskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny oraz wyrobiska zlokalizowane na użytkach rolnych. Przewiduje się dla nich wodno - leśny lub rolny kierunek rekultywacji, zależnie od położenia na obszarze gminy.

2.9. Lokalne zagrożenia dla środowiska przyrodniczego.

Oddziaływanie kopalń na środowisko spowodowane jest głównie przez :

- Urabianie złoża robotami strzałowymi,
- Tworzenie wyrobiska poprzez wybieranie złoża,
- Zwałowanie nadkładu (zajmowanie terenów i zmiana ich ukształtowania),
- Emisja pyłów z polowego zakładu kruszyw.

Wokół miejsc wykonywania robót strzałowych wyznaczone są strefy zagrożenia ze względu na działanie:

- udarowej fali powietrznej (promień fali $r_p = 290$ m),
- szkodliwych drgań sejsmicznych (promień strefy drgań $r_s = 300$ m),
- rozrzut odłamków skalnych (strefa dla strzelania rozszczepkowego $r_r = 300$ m).

Dodatkowym elementem degradującym jest emisja pyłów powodowana następującymi czynnikami:

- wiercenie otworów,
- dymy postrzałowe,
- załadunek, przewóz samochodowy.

W przyszłości przewiduje się eksploatację na większych głębokościach – w związku z tym oddziaływanie robót strzałowych na środowisko zmniejszy się, zwiększy się jednakże powierzchnia terenu zwałowania nadkładu oraz dopływ wody do wyrobiska..

Nie jest możliwe określenie czasu, w którym można byłoby rozpocząć docelowo rekultywację i zagospodarowania terenu pogórniczego ze względu na brak możliwości wewnętrznego zwałowania nadkładu, aż do rozpoczęcia prowadzenia eksploatacji złoża na najniższym poziomie. W przyszłości przewidywano leśny kierunek rekultywacji. Przewidziano zabiegi rekultywacyjne takie jak:

- utworzenie gleby na terenach przekształconych,
- odbudowę biologiczną terenów,
- utworzenie pasa ochronnego okalającego wyrobisko i podnóża zwałowisk,
- nasadzenie i pielęgnacja drzew.

Dla kopalni Nasławice opracowany projekt przewiduje następujące sposoby zabezpieczenia i rekultywacji terenów przeobrażonych:

- tereny przyległe do terenów przemysłowych (ok.2,5 ha) – jako pas zieleni osłonowej,
- pas ochronny wokół wyrobiska (ok.1,0 ha) – jako pas zieleni ochronnej,
- skarpa w nadkładzie i półki skalne (ok.2,5 ha)- obudowa przeciweerozyjna,
- ociosy wyrobiska (ok.6 ha) ukształtowanie w sposób zapewniający stateczność kąt 60-70 °,
- spąg wyrobiska poz.150 m n.p.m. (ok.8 ha) – jako zalesienie.

Źródłem zanieczyszczenia powietrza jest polowy zakład kruszenia surowca jako źródła emisji ciągłej – niezorganizowanej. Czynnikiem fibrogennym pyłów kopalni granitu jest kwarc.

Dla przeciwdziałania zapyleniu terenu właściwym rozwiązaniem jest dalsze usypywanie wału ochronnego z odpadów oraz zagospodarowanie go przez zasiew trawy, nasadzenia krzewów i drzew (świerki) a w okresie letnim zraszanie wodą na ciągu technologicznym kruszenia surowca.

W wyniku pomiaru hałasu przeprowadzonego w odległościach 100, 150, 200 m od źródła dźwięku uzyskano następujące poziomy dźwięku: $A_{\text{eq}/100\text{m}} = 70,5 \text{ dB}$; $A_{\text{eq}/150\text{m}} = 66,4 \text{ dB}$; $A_{\text{eq}/200\text{m}} = 58,4 \text{ dB}$.

Stwierdzone chwilowe wysokie wartości poziomu dźwięku dotyczą głównie czasu wysypywania urobku do paszczy kruszarek, mają miejsce co około 15 min. i trwają około 1 min. Projektowany podwyższony wał ochronny przyczyni się do częściowego stłumienia hałasu.

W wyniku badań wody kopalnianej stwierdzono podwyższony stan zanieczyszczenia siarczanami i zawiesiną ogólną – nie odpowiadający wymaganiom dla ścieków odprowadzanym do wód i ziemi. Jako środek przeciwdziałania zjawisku zanieczyszczenia sugeruje się zainstalowanie urządzenia dozującego z mieszalnikiem wapna przy pompowni (rząpiu).

Funkcjonowanie kopalni Nasławice powoduje zapylenie pól od strony zakładu przerobczego oraz rozrzut kamieni od strony kopalni. Występuje tu wynoszenie dużej ilości materiałów z kopalni za drogi sąsiadujące z zakładem, powodując utrudnienia w odwadnianiu drogi przez wtórne pylenie. Znaczącym jest również wpływ produkowanych w zakładzie kruszyw drogowych na zanieczyszczenie środowiska azbestem, dodatkową uciążliwość dla środowiska stanowi oddziaływanie emisji z otaczarni.

W największym stopniu do degradacji naturalnego środowiska przyczynia się funkcjonowanie zakładu przerobu kamienia, który jest przede wszystkim źródłem emisji pyłów. Wyniki obliczeń wykazują, że obszar po północnej stronie zakładu, w granicach terenu górniczego winien być uznany za strefę ochronną w zakresie emisji pyłów. Wielkość opadu pyłu, jak i występujące stężenia maksymalne pyłu zawieszonego przekraczają dopuszczalne poziomy ograniczając przydatność tych terenów do celów produkcji rolnej i wymagają ograniczenia przebywania na nich ludzi. Pola uprawne znajdujące się po północnej stronie ze względu na zanieczyszczenie niklem i chromem występujące w rejonie strefy rozrzutu kamienia należy wyłączyć z produkcji roślin przeznaczonych na spożycie i na pasze.

Przedsięwzięcia mające na celu minimalizację ujemnych skutków eksploatacji górniczej złoża serpentynitów dla środowiska to:

- odpowiednia budowa składowiska odpadów,
- zabezpieczenie terenu wyrobiska przed dopływem wód zewnętrznych,
- filtrowanie wszystkich spływów z obszaru wyrobiska,
- rekultywację i drenaż składowiska w celu redukcji ładunków Cr (VI) i innych ługowych z odpadów zanieczyszczających),
- zagospodarowanie odpowiednie powierzchni składowiska w celu zlikwidowania pylenia z powierzchni,
- optymalizacja przejazdów i wprowadzenie środków technicznych zmniejszających pylenie powstałe w czasie transportu.

Ponadto w gminie Sobótka występują następujące lokalne zagrożenia dla środowiska:

- Brak kompleksowej gospodarki wodno-ściekowej,
- Lokalne kotłownie węglowe, i opalanie węglem w większości gospodarstw domowych,
- Hałas i zanieczyszczenia komunikacyjne wzdłuż głównych tras komunikacyjnych,
- Zwiększony ruch turystyczny w weekendy i dni świąteczne przy niedostatecznej liczbie miejsc parkingowych.

Dominującym elementem krajobrazu są kompleksy leśne Masywu Ślęży. Lasy wykazują niski stopień uszkodzenia drzewostanu. Na obszarze gminy brak większych ośrodków przemysłowych. Główne zrzuty ścieków komunalnych pochodzą z oczyszczalni w Sobótce (do Czarnej Wody).

2.10. Wskazania dotyczące kształtowania i ochrony środowiska.

W celu poprawy jakości powietrza należy zmniejszyć emisję zanieczyszczeń poprzez ograniczenie „emisji niskich” pochodzących z gospodarstw domowych i pojazdów samochodowych, przez wprowadzenie w miejsce węgla bardziej „czystych” paliw, jak gaz ziemny i olej opałowy a także urządzeń grzewczych o wysokiej sprawności cieplnej i stosowanie w budownictwie materiałów o wysokiej izolacyjności cieplnej oraz poprzez powszechne wprowadzenie katalizatorów spalin. Wzdłuż tras komunikacyjnych konieczne jest wprowadzenie pasów zieleni.

Do głównych problemów, związanych z ochroną środowiska wodnego terenu gminy należy gospodarka wodno-ściekowa terenów wiejskich. Dla odbudowy lub zabezpieczenia walorów przyrodniczych należy zatem:

skanalizować i podłączyć do oczyszczalni wszystkie wsie zwodociągowane; eliminować zjawiska upuszczania ścieków z szamb do gruntu i rowów melioracyjnych; w zabiegach agrochemicznych stosować racjonalne dawki nawozowe; w nawożeniu nie stosować nadmiernych dawek jednorazowych gnojowicy lub odpadów i ścieków utylizowanych rolniczo; dbać o stan sanitarny w obrębie posesji i powierzchni terenu w ogólności; zabezpieczyć studnie przed zanieczyszczeniem z powierzchni terenu, a likwidację ich przeprowadzać przez fachowe zainstalowanie; zlikwidować odcieki z przyzmi nawozowych, kiszonek i wszelkich innych składowisk; eliminować zjawiska zanieczyszczania koryt cieków i miejsc podmokłych odpadami; składować odpady wyłącznie w miejscach wyznaczonych i zabezpieczonych przed pojawieniem się odcieków do gruntu lub wód powierzchniowych; nielegalne lub nieprawidłowo urządzone wysypiska odpadów likwidować przez wywiezienie, (a nie tylko przez wyrównanie i przykrycie) warstwą ziemną; grunty o niskiej przydatności rolniczej zalesiać, jeżeli plan zagospodarowania nie przewiduje inaczej; zalesiać lub zadrzewiać powierzchnie zagrożone erozją i denudacją.

Ważnym czynnikiem ograniczenia degradacji środowiska naturalnego jest też świadomość ekologiczna ludności w zakresie szkodliwości likwidacji toksycznych odpadów w paleniskach domowych, szkodliwości powszechnie stosowanego wypalania traw i ściernisk, „dzikiego” odprowadzania ścieków bytowych do rowów melioracyjnych i najbliższych cieków.

W zakresie ochrony wód należy przeprowadzić następujące działania:

- inwentaryzację i likwidację „dzikich” punktów zrzutu ścieków,
- podniesienie sprawności istniejących oczyszczalni,
- budowa wiejskich sieci kanalizacyjnych wraz z kończącymi je sprawnymi oczyszczalniami ścieków,
- rozbudowa sieci monitoringu wód powierzchniowych,
- podejmowanie działań zapobiegających zanieczyszczeniu rzek w ramach zlewni,
- przeprowadzić szczegółową inwentaryzację parków podworskich,

- ograniczenie gospodarczej eksploatacji lasów w całym masywie Ślęzy,
- przebudowa drzewostanów - zwłaszcza na stanowiskach zastępczych.

W zakresie gospodarowania zasobami leśnymi należy wprowadzić następujące zasady:

- zachowanie bioróżnorodności, w tym aktywna ochrona ekosystemów i zasobów genowych oraz naturalny kierunek hodowli o zachowanej zgodności składu gatunkowego i siedlisk, przy odnawianiu nasadzeń należy korzystać z miejscowego materiału sadzonek, w tym z gleb powstałych z wietrzenia skał serpentynitowych,
- wzbogacanie składu gatunkowego, w tym dostosowanie składu gatunkowego do właściwych siedlisk w oparciu o prace glebowo – siedliskowe,
- częściowa, sukcesywnie realizowana przebudowa składu gatunkowego drzewostanów iglastych poprzez stopniowe zwiększanie udziału gatunków liściastych (buk, jawor, dąb, jesion, brzoza),
- zwiększenie biologicznej odporności, w tym wprowadzenie domieszek gatunków liściastych o charakterze fitomelioracyjnym, działania ochronne wyprzedzające zagrożenia masowymi szkodnikami oraz powszechne stosowanie metod biologicznej ochrony lasów,
- prowadzenie bezpiecznych dla środowiska przyrodniczego technologii prac leśnych,
- działania ochronne w zakresie gospodarki wodnej, w celu zapobieżenia narastającemu deficytowi wodnemu,
- działania ochronne celem zapobieżenia erozji gruntów,
- działania w zakresie objęcia obszarów leśnych ochroną przeciwpożarową,
- rozszerzenie zakresu i zwiększenie ilości punktów monitoringu ekologicznego,
- objęcie prawną ochroną (rezerваты, zespoły przyrodniczo – krajobrazowe, użytki ekologiczne),
- stanowiska dokumentacyjne, pomniki przyrody,
- działania w zakresie powiększania zasobów leśnych.

3. KIERUNKI ROZWOJU STRUKTURY FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNEJ.

W wyniku przeprowadzonych analiz dotyczących środowiska przyrodniczego i kulturowego, dotychczasowego zainwestowania i gospodarki rolnej ustalono wielkość i funkcję gminy oraz kierunki i zasady rozwoju przestrzennego gminy. Obszar gminy dzieli się na 2 strefy funkcjonalne – określone umownie jako:

- I - strefa zagospodarowania turystycznego obejmująca południową część gminy z Masywem Ślęzy w granicach Parku Krajobrazowego i jego strefy ochronnej. Obszar ten ściśle zdefiniowany przez warunki środowiska przyrodniczego i kulturowego posiada szczególne predyspozycje do rozwoju funkcji turystyki i wypoczynku.
- II - strefa rolna – obejmująca północną część gminy w obrębie Równiny Wrocławskiej.

Granica między strefami przebiega od wsi Garncarsko, wzdłuż cieku Młynówki, do wsi Rogów Sobócki, dalej na wschód omija po stronie południowej wieś Żeruszycze i w miejscu zbiegu Czarnej Wody i Potoku Sulistrowickiego skręca na południe do wsi Nasławic, następnie wzdłuż drogi 813 i dalej drogi polnej dochodzi do granicy gminy Jordanów.

Obszar funkcjonalny zagospodarowania turystycznego związany ze Ślęzańskim Parkiem Krajobrazowym obejmuje również tereny w gminie Jordanów, Łągiewniki, Marcinowice.

Wydzielono w gminie 5 jednostek strukturalnych:

A- południowo – zachodnia o funkcji turystycznej a obejmująca miasto Sobótkę i wsie: Garncarsko, Strzegomiany, Będkowice, Sulistrowice i Sulistrowiczki. Przewidywana liczba ludności ok. 8770 w tym miasto 7500.

Miasto pełnić będzie funkcje:

- turystyczną – jako ośrodek obsługi turystyki i wypoczynku o znaczeniu wojewódzkim, związany z Masywem Ślęży,
- administracyjno-usługową, jako środek poziomu 2 obsługi mieszkańców miasta i gminy,
- rolniczą, jako ośrodek produkcji sadowniczo – warzywniczej i obsługi rolnictwa,
- przemysłową – związaną z przemysłem wydobywczym.

Pozostałe wsie wyposażone w usługi podstawowe oraz urządzenia związane z obsługą ruchu turystycznego.

B- południowo – wschodnia – o funkcji rolniczo – turystycznej z ośrodkiem lokalnym w Świątnikach obejmująca wsie: Kunów, Nasławice, Przedzrowice oraz Księginice Małe z Przemilowem. Przewidywana liczba ludności ok. 1200 osób.

C- centralna – o przeważającej funkcji rolniczej z ośrodkiem lokalnym w Rogowie Sobóckim. Zasięgiem obsługi obejmuje wsie o funkcji rolniczej: Michałowice, Strachów, Żeruszycze. Projektowana liczba ludności - około 1550 osób.

D- północna – o funkcji rolniczej z ośrodkiem lokalnym w Mirosławicach. Obejmuje wsie o funkcji rolniczej: Okulice, Wojnarowice, Siedlakowice i Krzyształowice. Projektowana liczba ludności - 1350 osób.

E- wschodnia – o funkcji rolniczej z ośrodkiem lokalnym w Rękowie obejmująca wsie; Olbrachtowice i Stary Zamek.

Założono następujący system obsługi ludności:

- ośrodek gminny – poziom 2 z usługami dla obsługi mieszkańców całej gminy i obsługi ruchu turystycznego,
- ośrodki lokalne – poziom 1 – o programie usług dla obsługi ok. 1000-1500 mieszkańców,
- wsie pozostałe z usługami elementarnymi codziennego użytku.

Miasto Sobótkę znajduje się w strefie I, posiada swoją specyfikę zarówno pod względem funkcji (pełni funkcję administracyjną, usługową i przemysłową; jest również ośrodkiem obsługi rolnictwa), jak struktury urbanistycznej i charakteru zabudowy. Jest też centrum turystycznym terenu parku, mając w swych granicach najcenniejszą część – Masyw Ślęży. Na obszarze miasta, a szczególnie w granicach stref ochrony konserwatorskiej winno się dążyć do zachowania i odtworzenia charakterystycznej struktury urbanistycznej i architektonicznej.

Jednym z głównych zadań studium jest wskazanie obszarów, które mogą być przeznaczone pod zabudowę ze wskazaniem w miarę potrzeby, obszarów przewidzianych do zorganizowanej działalności inwestycyjnej. W niniejszym studium przyjęto zasadę wskazania maksymalnej ilości terenów przydatnych do zainwestowania. Wyróżniono dwie kategorie obszarów: o warunkach korzystnych dla budownictwa i niekorzystnych, utrudniających budownictwo. Obszary o warunkach korzystnych występują na gruntach spoistych, zwartych, półzwartych i twar doplastycznych, gruntach niespoistych, średnio zagęszczonych, gdzie głębokość zalegania zwierciadła wody gruntowej przekracza 2m. Natomiast obszary o warunkach niekorzystnych charakteryzują się obecnością gruntów słabonośnych, występowaniem zwierciadła wody gruntowej na głębokości mniejszej niż 2 m, zalewaniem w czasie powodzi. Niekorzystne dla budownictwa są także spadki terenu powyżej 12% oraz przekształcenia powierzchni terenu w wyniku działalności gospodarczej.

W studium przyjęto zasadę etapowania rozwoju terenów przeznaczonych pod zainwestowanie kierując się wskazaniem planu ochrony Ślężańskiego Parku Krajobrazowego oraz zakładając konieczność wyprzedzającej realizacji układu komunikacyjnego, w tym szczególnie modernizacji drogi krajowej nr 5, jako warunku lokalizacji inwestycji.

Postulowane w studium zasady zabudowy i zagospodarowania terenu w odniesieniu do zabudowy istniejącej i stref rozwoju mają charakter ogólnych wytycznych. Uściślenie ich następować będzie na etapie opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Na obszarze gminy jest stosunkowo niewiele terenów, na których jest możliwe wprowadzenie zainwestowania, dlatego zaleca się uzupełnienie istniejących jednostek osadniczych z zachowaniem historycznego układu przestrzennego. Oprócz warunków fizjograficznych najważniejszym czynnikiem wpływającym na wybór terenów przeznaczonych pod zabudowę jest bogactwo przyrodnicze.

Z tego względu:

- Spod zabudowy należy wyeliminować obszary cenne przyrodniczo, na których znajdują się stanowiska rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt oraz położone w ich sąsiedztwie,
- Wprowadza się strefę buforową wokół zwartego obszaru lasu o minimalnej szerokości 100 m, która pozwoli wyeliminować zjawisko zabudowywania ściany lasu niekorzystne ze względu na pogorszone warunki solarne dla lokalizowanej zabudowy, postępującą degradację obrzeży lasu oraz zagrożenie pożarowe. Strefa ta nie dotyczy obszaru zainwestowania miasta Sobótka.
- Enklawy o wyjątkowych walorach krajobrazowych, korytarze ekologiczne i naturalne ekosystemy łąkowo – rolno – leśne należy pozostawić w stanie nienaruszonym.

Niekorzystne również ze względów krajobrazowych i komunikacyjnych jest zabudowywanie terenów przy głównych ciągach komunikacyjnych oraz wprowadzenie zabudowy zbyt rozproszonej, wykorzystującej tereny zbyt daleko oddalone zarówno od siebie jak i od istniejącej jednostki osadniczej.

- Nowa zabudowa powinna skupiać się wokół istniejących układów przestrzennych drogą porządkowania, uzupełniania i kontynuacji,
- Ekspansja nowej zabudowy bezwzględnie winna pozostawać pod ścisłą kontrolą, dlatego zaleca się sporządzenie planów miejscowych dla całych jednostek osadniczych, zwłaszcza jeżeli zostały wprowadzone w ich obrębie strefy ochrony konserwatorskiej A lub B.
- Ustala się potrzebę sporządzenia planów miejscowych dla całych nowo powstających zespołów zabudowy mieszkaniowej i rekreacyjnej, w których rozwiązane będą również sprawy zadrzewień śródpolnych, wód otwartych, określony zostanie charakter zabudowy i zasady wyposażenia w infrastrukturę techniczną.

Sporządzane plany zagospodarowania przestrzennego winny uwzględniać następujące zasady:

- W granicach Ślęzańskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny wiążące są ustalenia planu ochrony Ślęzańskiego Parku Krajobrazowego, zgodnie z rozporządzeniem nr 18 Wojewody Dolnośląskiego z dn. 3.08.1999 r.
- Określone funkcje stref rozwoju wskazują dominujący sposób użytkowania terenów. Oznacza to możliwość wprowadzania funkcji uzupełniających, nie kolidujących z funkcją podstawową, nie zmieniających generalnego charakteru zagospodarowania oraz warunków środowiska przyrodniczego i kulturowego.
- Realizacja zabudowy w obrębie poszczególnych stref rozwoju, na terenach o zróżnicowanej własności gruntów winna postępować sukcesywnie wzdłuż zrealizowanych ciągów komunikacyjnych, po uprzednim wyposażeniu terenu w niezbędną infrastrukturę techniczną. Nie należy dopuszczać do lokalizowania nowej zabudowy w odległości większej niż 50 m od zabudowy istniejącej lub będącej w trakcie realizacji.
- Dla terenów położonych przy drodze krajowej nr 5 należy zachować bezwzględny zakaz bezpośredniej obsługi komunikacyjnej posesji przyległych do pasa drogowego z drogi nr 5. Dostęp do posesji może się odbywać wyłącznie za pośrednictwem ulic lokalnych i dojazdowych w uzgodnieniu z Generalną Dyрекcją Dróg Publicznych.

Ze względu na szczególne walory krajobrazu przyrodniczego i kulturowego gminy Sobótka dla nowych obszarów o dominującej funkcji mieszkaniowo – usługowej, turystyczno – rekreacyjnej lub usługowej w kompleksach wymagających realizacji dróg osiedlowych i uzbrojenia terenu w infrastrukturę techniczną oraz podziału na działki budowlane ustala się niżej wymienione szczególne zasady kształtowania struktur urbanistycznych do zastosowania na wskazanych terenach, określonych w rysunku niniejszego studium:

M(ZT)-1 odrębne zespoły zabudowy, składające się z 6 - 10 działek o powierzchni ok. 1000 - 2000 m², zlokalizowane przy ulicach dojazdowych lub sięgaczach zakończonych placami do nawrotu, przedzielone terenami zieleni;

M(ZT)-2 zabudowa rezydencjonalna na działkach o powierzchni ok. 2000 - 5000 m² (lub większych) i minimalnej szerokości frontu 30 m, lokalizowana w zespołach 4 - 6 działek, przedzielonych zielenią (zadrzewienia, łąki), lub zlokalizowana w jednolitym rytmie (budynki lokalizowane wzdłuż obowiązującej linii zabudowy), nie bliżej niż 100 m od granicy lasu i wkomponowanych w krajobraz.

Nie dopuszcza się zabudowy, (w tym zabudowy związanej z produkcją rolniczą) poza wyznaczonymi strefami zabudowy mieszkaniowej (w zabudowie zagrodowej, jednorodzinnej i wielorodzinnej) z wyjątkiem pojedynczych obiektów lokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej zabudowy, pod warunkiem zapewnienia zaopatrzenia w wodę, odprowadzenia ścieków oraz zaopatrzenia w energię elektryczną.

Zasady kształtowania układu zabudowy.

Zarówno nowa zabudowa, jak i zabudowa uzupełniająca powinny rozwijać się zgodnie z tradycyjnym i historycznym sposobem jej kształtowania, harmonijnie komponować się z otaczającym krajobrazem wykorzystując powszechnie spotykane modele urbanistyczne.

Zasady kształtowania zabudowy podlegają w pierwszym rzędzie wytycznym konserwatorskim dla poszczególnych stref ochrony A, B, K, W, OW – w tym zwłaszcza następującym ustaleniom:

- Zachowania historycznego układu przestrzennego tj. rozplanowania dróg ulic, placów, linii zabudowy, kompozycji wewnątrz urbanistycznych i kompozycji zieleni (strefa A),
- Dostosowania nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie skali, bryły, podziałów architektonicznych, proporcji powierzchni muru i otworów oraz nawiązaniem formami współczesnymi do lokalnej tradycji historycznej (strefa A); w strefie B – przy założeniu harmonijnego współistnienia elementów kompozycji historycznej i współczesnej. Działalność należy prowadzić uwzględniając istniejące związki przestrzenne i urbanistyczne,
- Ochrony form i sposobów użytkowania terenów takich jak: rozłogi pól, dróg, miedz, zadrzewień śródpolnych, alej, szpalerów, grobli, stawów, przebiegu cieków wodnych, z zaleceniem utrzymania wykształconego sposobu parcelacji gruntów i formy użytkowania (strefa K),
- Ochrony krajobrazu naturalnego związanego przestrzennie z historycznym założeniem (strefa K), Ochrony ekspozycji układów zabytkowych – ciągi, osie widokowe – strefa E poprzez odpowiednie ukształtowanie nowej zabudowy. Kadrowanie widoków poprzez zabudowę, ukształtowanie linii, płaszczyzn ciągów zielonych, alei lub szpalerów prowadzących wzrok w kierunku eksponowanego obiektu. Dostosowanie gabarytów zabudowy, odpowiednie ukształtowanie wewnątrz urbanistycznych i krajobrazowych.

3.1. Tereny przeznaczone na lokalizację zabudowy mieszkaniowo - usługowej (M).

Tereny przeznaczone na lokalizację zabudowy mieszkaniowej obejmujące zabudowę zagrodową, jednorodzinną i wielorodzinną, z dopuszczeniem nieuciążliwych usług winny być kształtowane z zachowaniem poniższych kryteriów:

- Nie należy dopuszczać realizacji inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska.

- Zaleca się aby średnia powierzchnia działki zagrodowej nie była mniejsza niż 2000 m²; minimalna powierzchnia działki zabudowy jednorodzinnej – 800 m², przy szerokości frontu co najmniej 22 m.
- Maksymalna wysokość zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej nie powinna przekraczać 2 kondygnacji (w tym poddasze użytkowe).
- Wymagane są dachy spadziste, symetryczne, kryte dachówką ceramiczną lub materiałem dachówkopodobnym.
- Lokalizacja budynków na terenach ochrony konserwatorskiej wymaga uzgodnienia z Wojewódzkim Oddziałem Służby Ochrony Zabytków zgodnie z wymogami ustalonymi dla poszczególnych stref.
- Nowa zabudowa winna być dostosowana do historycznej kompozycji przestrzennej miejscowości w zakresie rozplanowania, skali i bryły przy założeniu harmonijnego współistnienia elementów kompozycji historycznej i współczesnej oraz nawiązywać formami współczesnymi do lokalnej tradycji architektonicznej.

Wskazane tereny o dominującej funkcji mieszkaniowo - usługowej znacznie przekraczają potrzeby budowlane wynikające z założonej prognozy demograficznej dla gminy. Przyjmuje się, że w granicach wskazanych terenów możliwa jest lokalizacja zabudowy na zasadach ustalenia struktur urbanistycznych lub (gdy dla terenu nie została ustalona struktura osiedla) lokalizacja zabudowy o dowolnych układach urbanistycznych, które zostaną określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, albo zabudowy rozproszonej na pojedynczych działkach lub w zespołach po 2 - 4 lokalizowanych wzdłuż dróg dojazdowych, także jako zabudowa uzupełniająca bądź realizowana w wyniku wtórnych podziałów działek zabudowanych od strony dróg polnych.

3.2. Tereny zabudowane, wymagające przekształceń lub rehabilitacji.

Tereny wymagające przekształceń i rehabilitacji to:

- obiekty zabytkowe lub o walorach kulturowych pozostające w gestii Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa (pałace, dwory, folwarki), w przeważającej części obiekty po zlikwidowanych PGR wymagające pozyskania nowych właścicieli gwarantujących właściwe utrzymanie obiektów zabytkowych;
- pozostałe nie wykorzystane obiekty gospodarcze po byłych PGR;
- istniejąca zabudowa zagrodowa sprzed 1945 r.

Działania w tych obszarach powinny polegać na:

- poprawie stanu technicznego obiektów poprzez ich remonty i modernizacje oraz wyposażenie w standardowe urządzenia infrastruktury technicznej;
- dostosowaniu funkcji współczesnej do wartości zabytkowych zespołów i obiektów;
- wyeliminowaniu funkcji uciążliwych i degradujących;
- zachowaniu w miarę możliwości funkcji poszczególnych części zespołów pałacowo – parkowych (pałace – funkcje usługowe lub mieszkaniowe, folwarki – funkcje gospodarcze, parki – funkcje rekreacyjne);
- adaptacji istniejących, niewykorzystanych obiektów gospodarczych na cele przetwórstwa rolnego, usług komercyjnych i urzędzeń obsługi rolnictwa o ile przepisy szczególne nie będą takich adaptacji wykluczać;

- adaptacji budynków gospodarczych lub ich części w istniejącej zabudowie zagrodowej na usługi nieuciążliwe.

W obrębie wyznaczonych stref ochrony konserwatorskiej należy wszelkie działania inwestycyjne konsultować z SOZ zgodnie z zasadami określonymi dla poszczególnych stref. Ponieważ większość istniejącej zabudowy sprzed 1945 r. wymaga przekształceń i rehabilitacji na planszy studium wskazano tereny zabudowane, wymagające działań zmierzających do ich właściwego zagospodarowania w pierwszej kolejności (ze wskazaniem kierunku przekształceń funkcjonalnych U, G, ZT).

3.3. Strefy o dominującej funkcji usługowej (U).

Wskazane są do lokalizacji usług komercyjnych z zakresu handlu, gastronomii, rzemiosła lub rozrywki i publicznych z zakresu oświaty, ochrony zdrowia, kultury, administracji itp.

Strefy te wskazano głównie na terenie miasta Sobótka, jako ośrodka obsługi mieszkańców gminy, obsługi rolnictwa a także głównym ośrodkiem obsługi ruchu turystycznego, związanego z masywem Ślęży i potencjalnym rejonie lokalizacji ponadlokalnych usług publicznych. Tereny koncentracji usług publicznych wskazano w północno – zachodniej części miasta, w pobliżu wsi Garncarsko, jako fragment pasma zlokalizowanego wzdłuż ulicy Chopina i linii kolejowej. Wschodnia część tego pasma winna być przeznaczona na lokalizacje usług o charakterze komercyjnym.

3.4. Tereny zorganizowanej działalności gospodarczej i inwestycji komunalnych (G):

Wskazane są do lokalizowania inwestycji niemieszaniowych, np. zakładów produkcyjnych w tym rzemiosła produkcyjnego, urządzeń obsługi rolnictwa, składów, a także inwestycji komunalnych, jak np. zakłady utylizacji odpadów z dopuszczeniem działalności mogącej pogorszyć stan środowiska. Wyznaczono je:

- poza obszarem ŚPKi jego otuliny,
- w kompleksach umożliwiających zorganizowane uzbrojenie w infrastrukturę techniczną i komunikację wewnętrzną,
- z dala od zabudowy mieszkaniowej wsi,
- na gruntach o znacznym udziale gleb gorszych niż III kl.

W rejonie wsi Nasławice – Ręków wyznaczono rozległą strefę (ok. 200 ha) przeznaczoną dla lokalizacji inwestycji publicznych związanych z utylizacją odpadów o charakterze ponadlokalnym (o zasięgu obsługi kilku gmin). Obejmuje ona swoim zasięgiem strefę ograniczonego użytkowania, która winna zostać we władaniu gminy jako obszar ochrony terenów przyległych przed niekorzystnym oddziaływaniem lokalizowanych w jej obrębie urządzeń.

W studium wskazano tereny zorganizowanej działalności inwestycyjnej:

- w obrębie wsi Wojnarowice, przy drodze krajowej nr 5 o funkcjach związanych z działalnością gospodarczą o preferowanym przeważającym udziale zaawansowanych technologii (za potencjalną rezerwę rozwoju terenu, możliwą do zagospodarowania po modernizacji drogi krajowej nr 5 można uważać obszar

położony na południe od drogi nr 5, na styku obrębów wsi Mirostawice, Wojnarowice i Rogów Sobócki),

- w północnej części wsi Rogów Sobócki.

Powyższe tereny mogą stanowić ofertę Gminy dla potencjalnych inwestorów po sporządzeniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w ramach których dokonuje się przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze.

Dla terenów zorganizowanej działalności gospodarczej winny obowiązywać następujące zasady:

- w przypadku lokalizacji inwestycji, których budowa oraz funkcjonowanie może pogorszyć stan środowiska należy sporządzić ocenę oddziaływania inwestycji na środowisko;
- zasięg oddziaływania obiektów uciążliwych nie powinien wykraczać poza teren zakładu;
- należy wprowadzać pasy zieleni izolacyjnej na terenach własnych inwestorów dla ochrony przyległych terenów upraw rolnych przed rozprzestrzenianiem się zanieczyszczeń.

3.5. Tereny o funkcji turystyczno-rekreacyjnej (ZT) i zieleni publicznej (ZP).

Tereny o dominującej funkcji rekreacyjnej wskazano głównie na obszarze Ślęzańskiego Parku Krajobrazowego, w południowej części gminy zaś zieleni publicznej głównie na obszarze miasta Sobótki.

Dla terenów tych winny obowiązywać następujące zasady:

- tereny należy kształtować jako otwarte, z ograniczeniem wprowadzania zabudowy (powierzchnie zabudowy wskazanych terenów nie powinny przekraczać 10% powierzchni terenu, a dla kompleksów przekraczających 20 ha – 5%); tereny zieleni publicznej winny być wykluczone z możliwości lokalizacji zabudowy trwałej,
- dopuszcza się lokalizację obiektów kubaturowych związanych z obsługą ruchu turystycznego, sportem i rekreacją (mieszkalnictwo zbiorowe, gastronomia, zaplecze socjalne urzędów sportowych),
- tereny winny być wyposażone w niezbędną infrastrukturę techniczną (wodociąg, kanalizacja sanitarna) oraz zaplecze komunikacyjne (utwardzone dojazdy, parkingi),
- na trasach szlaków turystycznych pieszych, rowerowych lub konnych, w miejscach atrakcyjnych należy lokalizować stacje, obejmujące miejsca wypoczynku i obsługi (np. biwak, miejsce palenia ognisk).

Należy dążyć do zaangażowania kapitału zagranicznego w rozwój bazy gastronomiczno - noclegowej na terenie gminy. Zapewni to uzyskanie odpowiednio wysokiego standardu usług.

4. KIERUNKI PRZEKSZTAŁCENI ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ.

Polskie rolnictwo w porównaniu z rolnictwem Unii Europejskiej charakteryzuje się:

- rozdrobnioną strukturą agrarną;
- nadmiernym zatrudnieniem (ukryte bezrobocie);
- niską towarowością;
- niską wydajnością pracy i efektywnością produkcji.

Modernizacja rolnictwa musi iść w parze ze przemianami strukturalnymi. Konieczne jest:

- przekształcenie struktury wielkościowej gospodarstw;
- zwiększenie powierzchni gospodarstw (pow. 25 ha) z ukierunkowaniem na produkcję polową lub hodowlaną;
- specjalizowanie gospodarstw małych w pracochłonnych lecz opłacalnych działach produkcji.

Wdrożenie specjalizacji i nowoczesnych technologii wymaga stosowania specjalistycznego sprzętu. Ze względu na wysoką cenę maszyn rolniczych powinny powstać:

- spółki rolnicze i grupy producenckie wspólnie użytkujące maszyny;
- przedsiębiorstwa świadczące usługi z zakresu mechanizacji prac polowych.

Zmiany strukturalne, postęp techniczny i technologiczny spowodują zmniejszenie zapotrzebowania na pracę. Nastąpi znaczny spadek zatrudnionych w rolnictwie. Konieczne jest tworzenie nowych miejsc pracy poza gospodarstwem rolnym:

- w usługach (głównie związanych z obsługą rolnictwa, ruchu turystycznego, rekreacji i rozrywki);
- w przemyśle (głównie lokalizowanym w strefach zorganizowanej działalności inwestycyjnej).

Podstawową formą organizacyjną gospodarowania w rolnictwie powinno stać się rozwojowe gospodarstwo rodzinne spełniające następujące wymogi:

- zapewnić zatrudnienie właścicielowi i rodzinie;
- zapewnić odpowiedni dochód.

Przewiduje się, że nastąpi przyrost gospodarstw małych do 5 ha i dużych (20 – 50 ha) kosztem średnich (50-20ha) i wielkoobszarowych (pow. 50 ha). Wynika to z założenia, że gospodarstwa rodzinne będą oparte o własne zasoby pracy. Gospodarstwa małe powinny prowadzić wysoko wyspecjalizowaną produkcję rolniczą (warzywa, owoce, zioła, rośliny ozdobne, rośliny specjalne dla przemysłu farmaceutycznego). Duże gospodarstwa będą prowadziły specjalistyczną produkcję rolniczą. Dzięki temu będą w stanie sprostać wymogom rynku odnośnie jakości, nowoczesności odmian oraz utrzymania standardów wytwarzanych produktów. W ramach przekształceń własnościowych powinno nastąpić trwałe rozdysponowanie gruntów administrowanych przez A.W.R – S.P. głównie powiększając areał gospodarstw rodzinnych.

Gospodarstwa rodzinne mogą łączyć się w grupy producenckie. Grupy te (ok. 10 rolników) będą mogły uzyskiwać kredyty inwestycyjne i kredyty obrotowe oraz korzystać ze środków przedakcesyjnych UE. Tworzenie grup producenckich ma na celu:

- wspólne użytkowanie maszyn;
- wyeliminowanie pośredników pomiędzy producentami żywności a przemysłem rolno-spożywczym;
- możliwość negocjacji ceny i możliwość kontraktacji;
- obniżenie kosztów produkcji.

Ustalenia ogólne:

- Gospodarkę rolną powinno się prowadzić metodami mniej intensywnymi z ograniczeniem stosowania środków chemicznych ochrony roślin i nawożenia mineralnego (rolnictwo integrowane) lub zaniechaniem tych środków (rolnictwo ekologiczne).
- Wszelkie zabiegi agrotechniczne powinno stosować się w taki sposób, aby zminimalizować ich negatywny wpływ na środowisko (odpowiedni kierunek orki na stokach, aby zapobiec erozji, utrzymanie odpowiedniego odczynu gleby, stosowanie odpowiednich form i metod nawożenia).
- Na obszarze Ślęzańskiego Parku Krajobrazowego obowiązuje zakaz lokalizacji nowych ferm hodowlanych.
- Wskazane jest prowadzenie gospodarki wielokierunkowej, gdzie obok działalności typowo rolniczej będą świadczone usługi agroturystyczne, prowadzone pszczelarstwo, produkcja ziół itp. Gospodarka wielokierunkowa łatwiejsza jest w co najmniej średnich gospodarstwach.
- Grunty słabej jakości, a szczególnie te, które znajdują się w pobliżu istniejących kompleksów leśnych, należałoby przeznaczyć pod zalesienia, natomiast zgodnie z ustawą o ochronie gruntów, szczególnie chronić grunty klasy I-III.
- Obowiązuje zakaz wypalania ściernisk oraz traw na miedzach, skarpach rowów itp.
- Szczególną pielęgnacją powinny być objęte zadrzewienia śródpolne i przydrożne; wskazane jest również zwiększenie ich ilości, po uprzednim opracowaniu projektów zadrzewień śródpolnych i przydrożnych.
- Zaleca się przeprowadzenie inwentaryzacji drzewostanu celem wytypowania drzew okazałych do objęcia ochroną jako pomniki przyrody oraz ochrony drzew będących miejscem gniazdowania ptaków.
- Należy prowadzić działalność melioracyjną pod kątem wymagań ekologicznych, renaturyzacja potoków, odtwarzanie śródpolnych stawów.

Zadania ochrony lasu z punktu widzenia ciągłości trwania drzewostanu wyznaczone przez leśników obejmują głównie poprawę stanu sanitarnego lasu poprzez:

- likwidację na bieżąco szkód wyrządzanych przez wiatry: złomów, wywrotów, śniegołomów itp.,
- wykładanie odpowiedniej ilości pułapek,
- prowadzenie obserwacji drzewostanów pod względem występowania szkód pierwotnych oraz wtórnych, likwidację w odpowiednim czasie miejsc lęgowych szkodników,
- przestrzeganie terminowego wywozu drewna z lasu,
- wykonywanie cięć pielęgnacyjnych,
- prowadzenie przebudowy drzewostanów przez wprowadzenie w nowych odnowieniach gatunków drzew zgodnych ze składem docelowym dla poszczególnych typów siedliskowych lasu i zagrożenia przemysłowego,

- doprowadzenie w ramach nadzoru nad gospodarką łowiecką stanu zwierzyny do właściwej pojemności oraz właściwego zagospodarowania łowiska,

5. KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI

5.1. Komunikacja kolejowa

- Nie projektuje się przebudowy linii nr 285 o znaczeniu lokalnym Wrocław Główny – Jedlina Zdrój na odcinku Wrocław Klecina – Sobótka Zachodnia. Należy zakładać, że koszty utrzymania tej linii będą finansowane ze środków samorządu wojewódzkiego. Celem właściwego wykorzystania tej linii dla celów transportu osobowego, zwłaszcza o charakterze turystycznym przewiduje się wprowadzenie na odcinku Wrocław – Sobótka taboru o mniejszej pojemności, ale większym komforcie podróży (typu autobus na szynach) i zwiększonej częstotliwości. Lokalizacja obiektów budowlanych powinna spełniać warunek odległości minimum 20 m od terenów kolejowych.

5.2. Komunikacja drogowa

- Trasa planowanej autostrady A-8 (lub trasy szybkiego ruchu S-8) Warszawa – Wrocław – Lubawka – Praga, przebiega przez północną część gminy z węzłami w rejonie Olbrachtowic i Tworzyjanowa – realizacja tej trasy w dającej się określić perspektywie jest wątpliwa;
- Od węzła autostradowego w rejonie Olbrachtowic (poza obszarem gminy) odchodzi trasa planowanej drogi ekspresowej E-8 Wrocław – Kłodzko – granica państwa;
- Droga nr 5 - projektowana przebudowa do uzyskania klasy GP o jezdni z poszerzonymi i utwardzonymi poboczami (szerokość korony 12 m) oraz obejściami miejscowości Mirosławice (po terenie zachodniej) i Wojnarowice (po stronie południowej) oraz ewentualnie Siedlakowice;
- Drogi powiatowe 47 811 i 47 705 – przebudowa do uzyskania docelowo parametrów klasy Z, obejścia miejscowości na trasie drogi nr 47 811 Rogów Sobócki (po zachodniej stronie linii kolejowej) z bezkolizyjnym przekroczeniem torów kolejowych, Strzegomiany (po stronie północnej);
- Pozostałe drogi powiatowe – przebudowa do uzyskania parametrów klasy Z ewentualnie D.
- Drogi gminne – przebudowa do uzyskania parametrów klasy L względnie D.
- Planowana budowa stacji paliw wraz z zapleczem technicznym i obiektami obsługi podróżnych przy drodze 47 811 pomiędzy Sobótką a Rogowem Sobóckim.
- Należy dążyć do deglomeracji ruchu, poprzez skierowanie go na znacznie mniej obciążone drogi po zachodniej i północno – zachodniej stronie Ślęży.
- Budowa jednostronnych lub obustronnych (w zależności od zabudowy i możliwości terenowych) chodników na terenach zabudowanych celem segregacji ruchu kołowego i pieszego.

- Budowa systemu tras rowerowych, możliwie nie pokrywających się z drogami samochodowymi, do miejsc atrakcyjnych pod względem turystycznym i rekreacyjnym, a także jako dogodnych dojazdów do pracy rowerami; powiązanie siedziby gminy z większością miejscowości na jej terenie.
- Budowa miejsc postojowych w tym o charakterze „zielonych parkingów” przy grodzisku w Będkowicach, w Sulistrowiczkach, w Przemilowie, rozbudowa parkingu leśnego na przełęczy Tapadła,
- Ograniczenie ruchu samochodów ciężarowych na obwodnicy wokół Ślęzy, kierując go na drogi o mniejszej funkcji turystycznej.
- Należy dążyć do pozostawienia linii kolejowej na trasie z Wrocławia przez Sobótkę do Świdnicy celem zwiększenia zainteresowania tą linią zwłaszcza w ruchu pasażerskim – turystycznym i skrócenia dojazdu do Sobótki jak również ze względów ekologicznych – w okresie perspektywicznym należy przewidzieć elektryfikację i modernizację linii kolejowej.
- Budowa chodników i ścieżki rowerowej przy głównych trasach drogowych obsługujących miasto Sobótkę, tj. ul. Świdnickiej łączącej centrum Sobótki i Górkę, przy ul. Piotra Włosta na odcinku do ul. Żeromskiego i modernizacja chodników na odcinku do stacji kolejowej w Strzelbowie (Sobótkę Zachodnią) do Górki,

6. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.

6.1. Zaopatrzenie w wodę

Szacunkowe obliczenie zapotrzebowania wody na cele bytowo-komunalne przeprowadzono w oparciu o:

- orientacyjną liczbę ludności na okres perspektywiczny, tj. do roku 2020.
- scalone wskaźniki zapotrzebowania, które obejmują potrzeby gospodarstw domowych, przydomowej hodowli zwierząt gospodarskich, eksploatacji pojazdów i maszyn oraz usług i instytucji. Do obliczeń przyjęto jednostkowy wskaźnik- 200 l/Mkd oraz współczynnik nierównomierności dobowej - 1,3.

W "Studium ..." wyznaczone zostały tereny pod działalność związaną z aktywnością gospodarczą bez precyzowania rodzaju produkcji oraz charakteru przemysłu. W obliczeniach nie uwzględniono zatem zapotrzebowania wody na ten cel.

Potrzeby wodne powinny być określone przy ustalaniu konkretnej działalności produkcyjnej i usługowej.

Tab.6.1.1. Bilans zapotrzebowania wody na cele bytowo-komunalne dla gminy Sobótka

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców na perspektywę 2020 r	Zapotrzebowanie wody na cele bytowo-komunalne	
			Q _{śrd} [m ³ /d]	Q _{maxd} [m ³ /d]
1.	Sobótka	7500	1500	1950.0
2.	Będkowice	230	46	59.8
3.	Garncarsko	250	50	65.0
4.	KsięginiceM+ Przemiłów	260	52	67.6
5.	Kunów	130	26	33.8
6.	Krzyształowice	80	16	20.8
7.	Michałowice	150	30	39.0
8.	Mirosławice	450	90	117.0
9.	Nasławice	230	46	59.8
10.	Okulice	180	36	46.8
11.	Olbrachtowice	220	44	57.2
12.	Przezdrowice	140	28	36.4
13.	Rogów Sobócki	940	188	244.4
14.	Ręków	370	74	96.2
15.	Siedlakowice	260	52	67.6
16.	Świątniki	230	46	59.8
17.	Strzegomiany	450	90	117.0
18.	Sulistrowice	220	44	57.2
19.	Sulistrowiczki	120	24	31.2
20.	Strachów	60	12	15.6
21.	Stary Zamek	230	46	59.8
22.	Wojnarowice	250	50	65.0
23.	Żerzuszyce	50	10	13.0

6.2. Odprowadzanie i unieszkodliwianie ścieków

Szacunkowe obliczenia ilości ścieków bytowo-komunalnych przeprowadzono przy założeniu, że ich ilość jest pochodną ilości dostarczonej wody. W osiedlach wiejskich dobowy odpływ ścieków wynosi zazwyczaj 75 - 85% potrzeb wodnych, ponieważ woda zużyta do podlewania roślin, polewania ulic oraz pojenia i utrzymania czystości zwierząt nie trafia do kanalizacji. Do obliczeń przyjęto odpływ ścieków równy 75% zapotrzebowania wody (q jedn. = 150 l/Mkd, $N_d = 1,3$).

Tab.6.2.1. Bilans ścieków bytowo-komunalnych powstających na obszarze gminy Sobótka

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców na perspektywę 2020 r	Ilość ścieków na perspektywę	
			$Q_{\text{śrd}}$ [m ³ /d]	Q_{maxd} [m ³ /d]
1.	Sobótka	7500	1125	1462.5
2.	Będkowice	230	34.5	44.85
3.	Garncarsko	250	37.5	48.75
4.	Księginice Małe + Przemków	260	39	50.7
5.	Kunów	130	19.5	25.35
6.	Krzyształowice	80	12	15.6
7.	Michałowice	150	22.5	29.25
8.	Miroslawice	450	67.5	87.75
9.	Nasławice	230	34.5	44.85
10.	Okulice	180	27	35.1
11.	Olbrachtowice	220	33	42.9
12.	Przedzrowice	140	21	27.3
13.	Rogów Sobócki	940	141	183.3
14.	Ręków	370	55.5	72.15
15.	Siedlakowice	260	39	50.7
16.	Świątniki	230	34.5	44.85
17.	Strzegomiany	450	67.5	87.75
18.	Sulistrowice	220	33	42.9
19.	Sulistrowiczki	120	18	23.4
20.	Strachów	60	9	11.7
21.	Stary Zamek	230	34.5	44.85
22.	Wojnarowice	250	37.5	48.75
23.	Żerzuszyce	50	7.5	9.75

Dla pozostałych miejscowości, które nie mają rozwiązane problemu odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków, autorzy „Studium...” proponują:

- wieś Okulice i Wojnarowice - wspólny system kanalizacji sanitarnej grawitacyjno- tłoczny i odprowadzenie ścieków do planowanej oczyszczalni

ścieków zlokalizowanej w północnej części wsi Okulice. Przewiduje się pompownię główną w Wojnarowicach. Zaprojektowany układ sieci kanalizacyjnych zakłada tłoczenie ścieków z Wojnarowic do kanalizacji w Okulicach i grawitacyjny dopływ ścieków do oczyszczalni ścieków. Oczyszczone ścieki będą odprowadzane do rz. Bystrzycy.

- ścieki z miejscowości Mirosławice, Mirosławiczki, Olbrachtowice oraz Michałowice, Kwieciszów, Stary Zamek, Ręków będą tłoczone w okolice wsi Krzyształowice i dalej już grawitacyjnie przez wieś w stronę Siedlakowic, gdzie zaproponowano oczyszczalnię, do której również będą dopływały grawitacyjnie ścieki z Siedlakowic. Oczyszczone ścieki będą odprowadzane do rz. Czarna Woda.
- ze wsi Strzegomiany ścieki będą odprowadzane grawitacyjnie do Kolektora Wschodniego w Sobótce.
- wsie Będkowice, Przemiłów, Księgienice Małe, Świątniki, Przedzrowice, Kunów i Nasławice - wspólny system kanalizacji sanitarnej (grawitacyjno-tłocznej) i odprowadzenie ścieków do Kolektora Wschodniego w Sobótce. W wariantcie tym zaprojektowano pompownię główną w Świątnikach, stąd przewodem tłocznym w stronę Przedzrowic i grawitacyjnie przez całą wieś do pompowni i dalej przewodem tłocznym do Sobótki. Ścieki z Kunowa i Nasławic będą przetłaczane do pompowni w Przedzrowicach.
- Wsie Strachów i Żerzuszycy - wspólny system kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-tłocznej odprowadzenie ścieków do kanalizacji w Rogowie Sobóckim. W wariantcie tym zaprojektowano w tych wsiach kanalizację grawitacyjną. Ze wsi Strachów ścieki tłoczone są do kanalizacji w Żerzuszycach i stąd do Rogowa.

Dopuszcza się również inny niż podany w "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego" sposób grupowania wsi we wspólne systemy kanalizacyjne pod warunkiem nienaruszania innych ustaleń „SUiKZP”.

Planowane rozwiązania układów kanalizacyjnych pozwalają na etapowanie inwestycji. Wybór i kolejność realizacji zależy w głównej mierze od posiadanych środków finansowych Inwestora oraz od intensywności rozwijającego się zainwestowania.

Do czasu realizacji w/w systemów kanalizacyjnych, ścieki bytowo-gospodarcze powinny być gromadzone w szczelnych zbiornikach bezodpływowych i w miarę potrzeb wywożone do punktu zlewnego fekalii, zorganizowanego w najbliższej działającej oczyszczalni ścieków.

Dla wyznaczonych terenów pod działalność związaną z aktywnością gospodarczą dopuszcza się w okresie przejściowym tj. do czasu realizacji układu kanalizacyjnego i oczyszczalni ścieków dla wsi, budowę lokalnych systemów oczyszczania ścieków, po uprzednim pozytywnym zaopiniowaniu przyjętej technologii przez właściwy organ administracji samorządowej. Przyjęta technologia nie powinna negatywnie wpływać na stan czystości wód powierzchniowych i podziemnych oraz powodować degradacji gruntów i zieleni.

Dla terenów zabudowy uzupełniającej, położonej peryferyjnie w stosunku do głównych terenów zainwestowania na obszarze wszystkich wsi i znajdującej się poza zasięgiem planowanych systemów kanalizacji sanitarnej przewiduje się zorganizowanie wywozu ścieków sanitarnych do najbliższej zlewni zlokalizowanej na terenie oczyszczalni ścieków. Dopuszcza się na tych terenach realizację

indywidualnych systemów oczyszczania ścieków pod warunkiem uzyskania pozytywnej opinii właściwego organu administracji samorządowej.

Pokazane na rysunku "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy - ideogram infrastruktury technicznej" trasy przebiegu planowanych systemów kanalizacyjnych oraz lokalizacje urządzeń (oczyszczalnie, przepompownie) są orientacyjne. Ostateczna ich lokalizacja ustalona zostanie na etapie planów miejscowych.

6.3. Zaopatrzenie w gaz

Miasto Sobótka

Dość dobrze rozwinięta rozdzielcza sieć gazowa pozwala na gazyfikację miasta w ponad 90%. Jednak układ sieci, stosunkowo małe średnice nie pozwalają na pokrycie potrzeb na paliwo gazowe dla wszystkich potencjalnych odbiorców zgłaszających zapotrzebowanie na dostawę gazu do ogrzewania mieszkań.

Dla miasta Sobótka opracowana została "Koncepcja programowa gazyfikacji".

Zgodnie z tą "Koncepcją.." wymagana podaż gazu (głównie dla potrzeb grzewczych) zrealizowana zostanie przez rozbudowę sieci średnociśnieniowej i montaż nowej stacji gazowej. Celem umożliwienia podłączenia wszystkich kotłowni lokalnych do sieci gazowej proponuje się wybudowanie nowych gazociągów średniego ciśnienia w rejonach zasilanych niskim ciśnieniem, do gazociągów zostałyby podłączone wszystkie kotłownie zużywające gaz w ilościach powyżej 30 m³/h.

Do miasta docelowo gaz będzie dostarczany istniejącym gazociągiem wysokiego ciśnienia P. nom 1.6 Mpa DN 150. Głównym źródłem będzie istniejąca stacja gazowa I-go stopnia W przypadku wybudowania dodatkowych gazociągów średnioprężnych wewnątrz miasta, oraz podłączenia kotłowni lokalnych wówczas przepustowość stacji będzie niewystarczająca i należy wówczas wymienić stację na nową szafkową o przepustowości Q = 5000 - 6000 m³/h. Jednak szacuje się, że istniejąca stacja będzie wystarczała dla pokrycia potrzeb miasta przez najbliższe 10 lat.

Gmina Sobótka.

W opracowywanym Studium proponuje się docelowo gazyfikację przewodową (gazem ziemnym wysokometanowym) tych wsi na terenie gminy, które spełniają warunki wynikające z obowiązujących przepisów Prawa Energetycznego, a w szczególności opłacalności ekonomicznej planowanej inwestycji uzależnionej od zawarcia odpowiedniej ilości umów o przyłączenie do sieci gazowej. Decyzja o zasięgu gazyfikacji podjęta zostanie po opracowaniu "Koncepcji gazyfikacji gminy", która powinna zawierać część ekonomiczną, określającą ocenę opłacalności dostawy gazu. Opracowanie winno uwzględniać zużycie gazu na cele bytowo-komunalne oraz grzewcze przez 100% mieszkańców. Decyzję o podjęciu inwestycji podejmie dostawca gazu tzn. w tym przypadku Dolnośląski Okręgowy Zakład Gazownictwa we Wrocławiu. Podstawę zasilania gminy w gaz może stanowić

istniejący gazociąg wysokoprężny (P. nom 6,3 Mpa) DN 150 relacji Żarów - Sobótka.

W zakresie technologii rozprowadzania gazu zakłada się model średniociśnieniowy z indywidualnymi reduktorami u odbiorców, co ma duży wpływ na obniżenie kapitałochłonności inwestycji.

6.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną.

Zgodnie z zamierzeniami Zakładu Energetycznego Wrocław - planuje się budowę dodatkowych linii 110 kV relacji:

- GPZ Klecina - GPZ Sobótka,
- GPZ Sobótka - GPZ Mietków

oraz linii 400 kV relacji:

- GPZ Klecina - GPZ Świebodzice.

Dla projektowanych linii wysokiego napięcia należy sporządzić plan miejscowy.

Dla terenów wskazanych pod zabudowę w obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego gminy oraz proponowanych do zagospodarowania w opracowywanym „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego” przewiduje się:

- budowę dodatkowych stacji transformatorowych, wraz z liniami zasilającymi stosownie do potrzeb, których lokalizację należy uzależnić od rodzaju i sposobu zabudowy,
- przełożenie lub skablowanie linii napowietrznych średniego i niskiego napięcia, których obecny przebieg koliduje z istniejącą i planowaną zabudową w/w terenów.

Liczba stacji, ich powiązanie w układzie sieciowym wsi oraz nowe trasy linii energetycznych powinny być określone w uzgodnieniu z Zakładem Energetycznym Wrocław na etapie planów miejscowych.

W celu poprawy istniejących warunków napięciowych niezbędna jest budowa nowych stacji transformatorowych oraz remont i modernizacja istniejącej sieci niskiego napięcia.

6.5. Zaopatrzenie w energię ciepłą.

W opracowywanym „Studium” przewiduje się utrzymanie istniejącego indywidualnego systemu zaopatrzenia w ciepło z zaleceniem modernizacji i wymiany urządzeń grzewczych na urządzenia o wysokiej sprawności grzewczej i niskim stopniu emisji zanieczyszczeń. Szczególnie należy dążyć do likwidacji lokalnych kotłowni poprzez zamianę nośnika energii na paliwo nie powodujące zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego. Proponuje się przechodzenie na ogrzewanie gazowe w miejscowościach na terenach których zostanie zrealizowana gazyfikacja.

Dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń lokalnych systemów zaopatrzenia w ciepło na terenach przeznaczonych pod zabudowę, pod warunkiem nienaruszania innych ustaleń, a szczególnie warunków ochrony wartości kulturowych i

krajobrazowych oraz normatywów środowiskowych w zakresie zanieczyszczenia powietrza.

6.6. Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów.

Zwiększający się poziom konsumpcji, wprowadzanie do obiegu substancji o wyjątkowo długim okresie degradacji, postępująca urbanizacja powoduje systematyczny wzrost produkowanej masy odpadów. Ich racjonalne i możliwe optymalne zagospodarowanie stanowi jeden z podstawowych problemów do rozwiązania dla władz gminy. Obecny sposób utylizacji odpadów jest typowo ekstensywny, bowiem polega jedynie na pozabawianiu się ich poprzez wywożenie i składowanie na wysypisku. Brak jest stosowania na odpowiednią skalę nowoczesnych metod utylizacji i przetwarzania odpadów.

Powinno zakładać się, między innymi, utworzenie efektywnego systemu zbierania odpadów, którego podstawowymi cechami są: minimalizacja ilości odpadów poprzez segregację surowców wtórnych i wykorzystanie składników organicznych oraz kierowanie na składowisko tylko tych odpadów, które nie nadają się do dalszego wykorzystania. Nowa gospodarka odpadami powinna wykorzystywać wariantowe systemy - segregacji odpadów:

Powinno rozwiązać się również problem odpadów niebezpiecznych.

Proponuje się także dwa warianty kompostowania:

wariant I - kompostowanie nie sortowanych lub częściowo sortowanych odpadów komunalnych łącznie z osadami ściekowymi,

wariant II - kompostowanie osadów ściekowych z odpadami zielonymi w pryzmach

W przypadku wyboru wariantu I - kompostownia powinna być zlokalizowana na nowym składowisku na terenie gminy Sobótka lub w gminie ościennej.

Przy wyborze wariantu II właściwą lokalizacją kompostowni byłby teren oczyszczalni.

Po przeprowadzeniu analizy możliwości lokalizacji nowego składowiska wytypowano teren pomiędzy Nasławicami a Rękowem.

Przygotowując program gospodarki odpadami należy przeanalizować możliwość współdziałania kilku sąsiednich gmin we wspólnym rozwiązaniu tego problemu.

Wspólna gospodarka odpadami w większych regionach obsługi daje wymierne korzyści, takie jak:

- mniejsze nakłady na realizację inwestycji,
- niższe koszty eksploatacyjne,
- większe możliwości wykorzystania nowoczesnych technologii,
- krótszy okres amortyzacji,
- ograniczenie liczby obiektów unieszkodliwiania odpadów w regionie.

Współpraca może polegać na wspólnej budowie stacji sortowania, kompostowni lub składowiska dla kilku gmin.

7. TERENY WSKAZANE DO SPORZĄDZENIA MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.

Zgodnie z ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego sporządza się:

1. Jeżeli przepisy szczególne tak stanowią:

Ustawa o ochronie przyrody.

Rada Gminy może wprowadzić formy ochrony przyrody takie jak:

- ustanowienie obszaru chronionego krajobrazu
- wprowadzenie ochrony indywidualnej (pomniki przyrody, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo krajobrazowe)

W przypadku objęcia przez Radę Gminy ochroną obszarów podworskich parków krajobrazowych miejscowy plan sporządza się obowiązkowo dla terenów chronionych.

2. Dla obszaru na którym przewiduje się:

- zadania rządowe służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.
- Zadania samorządu województwa służące realizacji ponadlokalnych i regionalnych celów publicznych wpisanych do wojewódzkiego rejestru.

W trakcie opracowania niniejszego Studium na terenie gminy nie ustalono warunków wprowadzania zadań rządowych i zadań samorządu województwa do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; propozycje zadań rządowych określono w studium zagospodarowania przestrzennego województwa wrocławskiego (WPU-1998).

3. Dla obszaru na którym przewiduje się zadania do realizacji lokalnych celów publicznych, z wyjątkiem zadań związanych z budową urządzeń infrastruktury technicznej w granicach pasa drogowego:

- oczyszczalnie ścieków
- wysypisko odpadów
- stacje uzdatniania wody
- usługi publiczne
- cmentarze.

4. Dla obszarów które mogą być przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową wynikającą z potrzeby zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej:

- tereny budownictwa komunalnego
- tereny o dominującej funkcji mieszkaniowo-usługowej w kompleksach wymagających realizacji dróg i sieci uzbrojenia.

5. Ze względu na istniejące uwarunkowania wynikające z konieczności ustalenia innego niż dotychczasowy sposób użytkowania terenu:

- tereny wymagające wyłączenia z produkcji rolnej,
- tereny wymagające realizacji dróg i sieci uzbrojenia
- tereny wymagające podziału na działki budowlane.

Dla terenów, dla których przed uchwaleniem niniejszego studium zostały podjęte uchwały o przystąpieniu do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (lub zmian mpzp) należy:

- sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, jeżeli nie są sprzeczne z planem ochrony Ślęzańskiego Parku Krajobrazowego, zatwierdzonym przez Wojewodę Dolnośląskiego zarządzeniem Nr 18 z dnia 3.08.1999 r oraz przepisami szczególnymi, także wówczas gdy nie zostały wskazane w rysunku studium jako tereny (strefy) rozwojowe;
- odstąpić od sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, jeżeli są sprzeczne z planem ochrony Ślęzańskiego Parku Krajobrazowego, zatwierdzonym przez Wojewodę Dolnośląskiego zarządzeniem Nr 18 z dnia 3.08.1999 r lub przepisami szczególnymi;
- w przypadkach spornych, np. dotyczących terenów, dla których zarządzenie Wojewody Dolnośląskiego Nr 18 z dnia 3.08.1999 r. w sprawie planu ochrony Ślęzańskiego Parku Krajobrazowego weszło w życie w trakcie sporządzania mpzp – doprowadzić do uchwalenia planu, pozostawiając rozstrzygnięcie organom nadzoru.

Wykaz uchwał podjętych przez Radę Miejską (Miasta i Gminy) w Sobótce w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (lub zmian), dla których nie została zakończona procedura sporządzenia planu:

Uchwała Nr i data	Teren, którego dotyczy	
	Obwód	Działki
XXVIII/207/96 26.11.1996	z Sobótka – Strzeblów	15 AM 11
	Sobótka – Górka Sobótka – Miasto	39 AM 6 10 AM 4
XXVIII/209/96 26.11.1996	z Przemilów	407, 408, 409, 268, 267, 266, 265, 264, 263, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293
	Sulistrowice	222/1-4
	Będkowice	89, 64, 81
	Będkowice	175
	Sulistrowiczki	121, 44/1, 193/1
	Strzegomiany	171/5, 390
	Wojnarowice Miroslawice	417/2 111/3, 4, 6
XXVIII/212/96 26.11.1996	z Będkowice	184
	Sulistrowice	787
XXXVIII/274 z 8.09.1997	Świątniki	13/4
	Strzegomiany	71
	Sulistrowiczki	43
	Wojnarowice	161
	Sulistrowice	790, 792
	Sulistrowiczki	666

XL/304/97 z 28.11.1997	Sulistrowice Sulistrowice Sulistrowice Strzegomiany Rogów Sobócki	191 439 429/1 389 310
XLVI/342/98 z 30.04.1998	Mirosławice	159/19
XLVIII/353/98 z 18.06.1998	Strzegomiany Strzegomiany Sulistrowice Sulistrowice Sulistrowice Będkowice Mirosławice Nasławice	219 204 386/1 241/12, 241/13 221 179 18/4 453/1
XLVIII/354/98 z 18.06.1998	Sobótka – Górka Sobótka – Górka Sobótka – Górka Sobótka – Górka Sobótka – Miasto Sobótka – Miasto Sobótka – Miasto	32 AM 6 4/1 AM 4 37, 38 AM 6 34 AM 6 25/2 AM 16 15, 16 – ul. Swidnicka 15 – ul. Armii Krajowej
XLVIII/356/98 z 18.06.1998	Sobótka	Teren górniczy – Pagórki Wsch.
XLVIII/357/98 z 18.06.1998	Sobótka - Strzeblów	Teren górniczy – Pagórki Zach.
VII/53/99 z 30.04.1999	Wojnarowice Strzegomiany	151 AM 1 286
VII/50/99 z 30.04.1999	Sobótka – Miasto	16 AM 31
VIII/62/99 z 28.05.1999	Sobótka – Miasto	17 AM 31
X/81/99 z 21.07.1999	Sobótka – Miasto	4 AM 32
XVI/132/2000 z 29.02.2000	Rogów Sobócki	

Ze względu na istniejące uwarunkowania należy w pierwszej kolejności sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wsi (w granicach obrębów lub terenów zainwestowania): Sulistrowice, Sulistrowiczki, Będkowice, Strzegomiany, Rogów Sobócki.

Tereny wskazane w Studium jako strefy rozwoju poszczególnych miejscowości winny mieć sukcesywnie sporządzane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w zależności od potrzeb, zgodnie z założonym etapowaniem rozwoju.

8. PROPOZYCJE ZADAŃ RZĄDOWYCH.

Wg studium zagospodarowania przestrzennego województwa wrocławskiego propozycje zadań rządowych służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych, związanych z terenem gminy Sobótka można określić następująco:

W zakresie ochrony środowiska:

- wytypowanie obszarów wykluczonych spod eksploatacji surowców,
- opracowanie systemu działań w zakresie koordynacji eksploatacji zasobów surowcowych, ochrony środowiska i gospodarki przestrzennej,
- prowadzenie monitoringu w zakresie dokumentacji geologicznej, polityki koncesyjnej, ochrony środowiska i kształtowania przestrzeni,
- ochrona gleb najwyższej jakości przed przeznaczeniem na inne cele niż użytkowanie rolnicze,
- propagowanie na obszarach chronionych metod produkcji rolniczej sprzyjającej ochronie środowiska (np. rolnictwo ekologiczne),
- propagowanie technologii nowych urządzeń i systemów grzewczych w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej oraz wielorodzinnej,
- wykup gruntów na obszarach prawnie chronionych od A.W.R.S.P.
- realizacja programu zwiększania lesistości – zalesiania gruntów wyłączonych z użytkowania rolniczego i nieużytków.

W zakresie turystyki i wypoczynku:

- zagospodarowanie turystyczne terenów Ślązańskiego Parku Krajobrazowego,
- zagospodarowanie terenów pod trasę rowerową Wrocław – Sobótka – Ślązański Park Krajobrazowy,
- zagospodarowanie lasów dla celów rekreacyjnych, głównie dla potrzeb mieszkańców Wrocławia.

W zakresie gospodarki rolnej:

- melioracje szczegółowe na pow. 302 ha Siedlakowice-Krzyształowice,
- Rogów Sobócki - obwałowania na dł. 1,2 km, melioracje szczegółowe 428 km,
- 2 zbiorniki retencyjne,
- propagowanie nowoczesnych metod produkcji rolniczej prowadzących do zminimalizowania negatywnego wpływu środków plonotwórczych na środowisko naturalne (rolnictwo integrowane) a także alternatywnych dla rolnictwa intensywnego rodzajów działalności (agroturystyka, rolnictwo ekologiczne),

W zakresie infrastruktury technicznej:

- budowa telekomunikacyjnych linii światłowodowych wg zadań ZRiT,
- budowa linii napowietrznej 110 kV w relacji Sobótka – Mietków.

W zakresie komunikacji:

- przebudowa drogi międzyregionalnej nr 5; budowa dojścia Miroslawic, Wojnarowic; budowa utwardzonych poboczy 2 x 2,0 na całej długości odcinka.